

Mateeocha laenai Ena Nenea Cana Coaunera Ere

*Cana Coaunera Calaoihi Jesocurisito foerater-
acuru*
(Lc 3.23-28)

¹ Caate Cana Coaunera Calaoihi Jesocurisito foerateeurera Rabiri aina Abaraaun foeratenojoinuru foerateeurera curuaacurune.

² Isaca inaca neein nenaalu jetao Abaraaun.
Jana Isaca calaohilu jetao Jacobo.
Jana Jodaa aina rai nocoalacuru inaca neein nenaalu jetao Jacobo.

³ Faresi aina Sara jetaote, Tamara que nebateein Jodaa bereecuru nelu.

Jana Faresi calaohilu jetao Esroon.
Jana Esroon calaohilu jetao Armi.

⁴ Jana Armi calaohilu jetao Aminadaba.
Jana Nasoon jetaote, Aminadaba calaoihi nelu.
Jana Saloomoon jetaote, Nasoon calaohinelu.

⁵ Jana Raba que nebateein Saloomoon calaohilu jetao Bosi.
Jana Roto que nebateein Bosi calaohilu jetao Oberi.

Jana Oberi calaohilu jetao Isaihasi.

⁶ Jana Isaihasi jetaote, reyneein nenaalu Rabiri inaca nelu.

Jana Oriasi comasaineein nenaalu que nebateein, Rabiri calaohilu jetao Saloomoon.

⁷ Jana Saloomoon calaohilu jetao Roboam.

Jana Roboam calaohilu jetao Abiasa.

Jana Abiasa calaohilu jetao Asa.

⁸ Jana Asa calaohilu jetao Josafa.

Jana Josafa calaohilu jetao Joraam.

Jana Joraam calaohilu jetao Osiasi.

⁹ Jana Osiasi calaohilu jetao Jotaam.

Jana Jotaam calaohilu jetao Acasi.

Jana Acasi calaohilu jetao Esequiha.

¹⁰ Jana Esequiha calaohilu jetao Manasee.

Jana Manasee calaohilu jetao Amoon.

Jana Josiasi jetaote, Amoon calaohinelu.

¹¹ Jana Jeconiasi aina rai nejeraauru inaca
neen nenaalu jetao Josiasi.

Nii bana jetaote, Isaraelitaauru mucuhin
amanajaaurelu, acauru atane caje roconajaain,
Babilonia batane que ichaaoru coina.

¹² Nitohaneein mucuhin amanajaauruhane
baiha jetaote, rai calaohi Salatieli sirilu Jeconiasi.
Salatieli calaohilu jetao Sorobaberi.

¹³ Jana Sorobaberi calaohilu jetao Abiod.

Jana Abiod calaohilu jetao Eliaquiin.

Jana Eliaquiin calaohilu jetao Asoro.

¹⁴ Jana Asoro calaohilu jetao Sadoco.

Jana Sadoco calaohilu jetao Aquiin.

Jana Aquiin calaohilu jetao Elioon.

¹⁵ Jana Elioon calaohilu jetao Eleasar.

Jana Eleasar calaohilu jetao Mataan.

Jana Mataan calaohilu jetao Jacobo.

¹⁶ Nii jana Jacobo jetaote, Curisito Mesihasi
neba Mariha lana Jose inacanelu.

17 Nitohaneein jetaote, niha Abaraaunne caje coaunein lechoonca jena saain nichoalateurelu, Abaraaun nefoerateeuru, niha Rabirine que tiaaajoaain.

Nii Rabiri caje coaunein jetaote, lechoonca jena saain nefoerateurelu, Babilonia batane Isaraelitaauru mucuhin amanajaauruhane que tiaaajoaain.

Nii mucunajaain amanajaauruhane baiha jetaote, lechoonca jena saain nefoerateurelu, nejanoaa Curisitone que tiaaajoaain.

Nejanoaa Jesocurisitone

(Lc 2.1-7)

18 Naojoaainte nenea nelu Jesocurisito. Nii bana jetaote Jose aina ita raauruhane rai niha Marihane jana jetaote, jaiti ita aina neeuruhane ajiniha Cana Coaunera Suujue ichanohinein inae ausirinelu Mariha.

19 Nii jana esinae rauhijiriin jeriha Cana Coaunerane rijjijeein cacha caohachaain suujua coaraniha Josene jaun jetaote, nii chuni cacha rai canaanai siriha Marihane belanaala jianein caje amunaa jerelu.

20 Nitohaneein inae amuhane coina suujua cuhane coaauca Josene jana jetaote, sinihu rai ococohin jetao: “Jiaoriha Mariha raai ii comasainu quene coasiinera Rabiri nefoeratenein nenea Jose. Nii canaanai niicha siriite Cana Coaunera Suujue ichanohinein nenaanera.

21 Inae leinjiin calaohirichaain Marihara. Inae nejanoaa nii rai canaanaine jana Jesusonein curaaateura. Osa caje rai cachaneein neeninuuru

ichoteraanu nihane jaunte, Jesosoneein curuaareeincha,” nae jetao rai Cana Coaunera letono anjera.

²² Nitohaneein jetaote, rai nere bera inoaensi *profeta* que:

²³ “Chariji bana

quicha aina ichoaelanaala nenea ranunate,

inae ausirineein

leinjiin canaanai siricheein.

Inae nejanoaane janate,

Emanoel neein curuaateeurureein cachaaurura,” naain nere bera inoaensi que beratiha Cana Coaunerane ninaelu.

“Emanoel,” naanete: “Cana Coaunerate cana aina ne,” nae.

²⁴ Inae niritiin sinihocane caje nocohin jetaote, nii rai aitoha Cana Coaunera letono anjerane tonoraain, comasainu que Mariha raelu Jose.

²⁵ Nejetaote, nejanoaa nii Mariha calaohi- Jesoso neein Joseecha curuaatine reentiaain, niri-jieein ita que turuelanaala ita aina ichaaorelu.

2

Enoto mitu nichajai jelson caje turuuruha Jesoso nejanoa coaraa arasijie caje cha coitucuurerane

¹ Nitohaneein jetaote, Jodea batane que ne-naa Beleeun nejanoaelu Jesoso, jelai batane curuaanaaneein niha *rey* Erodesine bana. Nii jana jetaote, Jerosaleeun enoto mitu nichajai jelson caje turuha uure itolere que nerelaain arasijieeuru caje cha coitucuureraauru cachaauru.

² Inae ecu turuhin jetaote:

“Chu ne, nii Jorioocuru Curuaanaa *rey* nejanoanaa. Ocooca rai arasijiene coaracaanune jaunne turuhin coaraa uhacaanu, coroaecaanune coina,” naaure jetao turuhin, nii itolere coitucuurera cachaauru.

³ Nii nejanoaane coitucuhin jetaote, jataain nererojoecae *rey* Erodesi, satiin Jerosaleen co-coaichacuru aina jiniiquiin.

⁴ Nii jaun jetaote, satiin saseredotecuru curuaanaacuru, Moisesa aitonjoan rauhi que cacha relaurera, naaonjoainuri cotiharate Erodesi: “Chu nejanoareein Mesihasi,” naain acaauru caje ba-jaane coina.

⁵ Nii jaun rene turuhin jetaote:

“Jodea batane que nena Beleeunte nejanoareeincha. Nitohaneein ecu nejanoaane cointate:

⁶ ‘Jodaa atane que nena Beleen nese,

coatiha ansijiin natiin

ii amurijiriin tabaain nenacaauru

neseuru fautaain neriheeini,

ii que netiin nejanoarihani leinjiin Curuaanaa

canu cachaauru

Israeli cocoaichacuru

coroatajaneranein

nenaane jaaura,’

naain laenaelu Cana Coanera ere bera *profeta* inoensicha,” naaure jetao Erodesi rai.

⁷ Nii jaun jetaote, nii chuni rai belanaala nii arasijie caje itolere coitucuurera cotiharatiha Erodesine jaun jetao, rai turuhin beeuruhane jaun acaauru caje esinae rauhijiriin, “Naaonjoain banate ococoelu,” naain nii ocooca arasijiene coitucue.

⁸ Inae nitohaneein rai beeuruhane caje coitucuhin jetaote:

“Chajaain Beleeun cuhin nii canaanai coanihuche. Chucha ne. Cha cajecha nefoeratenaaneein ne. Chaen inae eruhichene carai biha uuchene canuhetonai coaraa uhene corojera,” naain jetao nii itolere coitucuurera letoae Beleeun Erodesi.

⁹ Niritiin acaauru letoaa *reyne* tonoraain Beleeun cuuruha nii itolere coitucuurerane jana jetaote, acaauru ajiniha cuujue nii arasijie- enoto mitu nichajai que ocoocane jana acaauruhacha coarai. Inae nii niha canaanaine jaaun turuhin jetaote, ecu nichoae inacue nii arasijie.

¹⁰ Inae ecu inauca nii arasijiene coaraain jetaote, jataain rachoojoeure nii arasijie caje cha coitucuureraauru.

¹¹ Nitohaneein rachoojoeeuruhane baiha loreri asae enohin coaracuruhane jana jetaote, neba Mariha aina niha nii canaanaine coaraain jetao, rohan nelauriaain nii canaanai coroaecuruhane baiha rai camela caje oro, enuha sacari jujui, chaen coretiin nenea jujui, naaonjoainuri rocohin que nii canaanai belaihure.

¹² Nii baiha jetaote, nii niha acaauru letoaera Erodesine jaan jeloan situhin cauha cuuruhane coataa acaauru sini anuu caje coitucuhin jetao, leeocha bero cuhane cuhin jelaiha nataneu cauha cuure.

Egipto cuhin soroha Josene

¹³ Inae jelai caje amuuruha nii itolere coitucuurera *magocurune* jana jetaote, Jose sinihu rai ococohin jetao:

“Inae jetao nii canaanai ariha Erodesi sohin jaohane coina. Nii ajinihane ichei aitoon, nii canaanai aina rai neba amaaïn Egipto batane que cuhin sorohine coina. Chaen ichei bihanune reentiaain ecu neeura,” nae jetao rai Cana Coaunera letono anjera.

¹⁴⁻¹⁵ Nii jaun jetaote, sini caje nocohin nii canaanai aina rai neba amaaïn jetao, janotiin soroe Egipto nichae cunaa bero cuhane cuhin Jose, oha Erodesine reentiaain ecu nihane coina.

Nitohaneein jetaote:

“Egipto caje coauneeeinne canu Calaohi cotihareeunni,” naain beratihalu nere bera inoaensi *profeta* que Cana Coaunerane nainaane coina ailu.

Canaanaihuru soaajeratiha Erodesine

¹⁶ Nitohaneein coritaain comarohin caauruha nii arasijie caje itolere coitucuurerane que nainaane jaun jetaote, jataain obajeein, ena nejanoanaa caje coauneeein, coroata jaanacai que tiaaajoaain, Beleeun sacuritaain nenacaauru canaanaihuru, nii Jesoso nejanoa beeuruha itolere coitucuurerane bana caje coauneeein nejanoanacaauru jitariin soaajerate Erodesi.

¹⁷⁻¹⁸ Nitohaneein jetaote:

“Rama nese quete
aohanrareein jataain inaderaain
chananaa tabaihuri.
Raquerite
calaohichuru coisiha aitoreein.
Nete inae esinae rauhijiriin
ooruha calaohichurune jaun,
ajetera jerelanaala aite,”

naain laenaalu *profeta* inoaensi Jeremihesine nainaelu.

¹⁹ Nejetaote, inae oha Erodesine baiha jetao, Egipto niha Josene jana sinihu rai ococohin jetao:

²⁰ “Chajaain nii canaanai aina rai neba amaain jelaiha Israeli batane que caunihura. Inae ooruha nii canaanai sohin jaonaa jereraaurulura,” nae jetao rai Cana Coaunera letono anjera.

²¹ Nii jaun jetaote, nii canaanai aina rai neba amaain jelaiha Israeli batane que cauha cuelu Jose.

²² Nejetaote, nii rai inaca Erodesi coreeraniha niha Arquelaone coitucueratiha sinihu que Cana Coaunera caje coitucuhin jetao, Jodea cuhane coasiha Calileea batane que cue Jose.

²³ Inae nii Calileea batane que turuhin jetaote, rauhijiriin cuhin Nasarete neseu ichaoha cuelu. “Nasarete cocoaicha neeinte curuaareein Jesoso,” naain beeuruhalu *profetacurune* nainaane coina.

3

Cana Coaunera Ere beebejiha Joaan Baotisitane (Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)

¹ Nii bana jetaote, Jodea batane que nenea cacha areroo ecocohin, ecu situnacaauru cachaauru cotijiaain acaauru rai Cana Coaunera Ere beebeje Joaan Baotisita.

² Nitohaneein acaauru relaain jetaote:

“Inae nichuuntaa Cana Coaunera cojoanonaa. Aihane jaun nacoaauneein Cana Coaunera ere tonoraain, caohachaaain inara ichao coreein neeuhe,” naain jetao cachaauru rai beebejeein relanajae Joaan Baotisita.

³ Nii Joaan que jetaote:
 “Nerichaaïn cacha areroo
 eheehejeeïn cacha cotiharanu.
 Nii ajiniha caohachaaïn inara suujua baaso jia-
 neein,
 caohachaaïn inara suujua coaraain,
 caohachaaïn neeuche,
 turuha Cana Curuaanaane
 raotojeeïn raaichene coina,”
 naain laenaclu *profeta* inoaensi Isaihasi.

⁴ Camecho ujui caje ichanohin cajione que ca-
 jionequuïn jetaote, jacari caje ichanohin siiteroon
 que ichoraquuïn, sisiincho, irichaje, naaonjoain-
 uri que lenoneein nelu nii Joaan.

⁵ Nii cacha areroo neein cachaauru relaa
 Joanne coitucuhin jetaote, satuïn Jodea batane
 caje, Jerosaleen caje, Jorodaan batane rohan caje,
 naaonjoainuri cajene maajeeïn turuhacoaain
 aonaa cuure arajii cachaauru.

⁶ Nitohaneeïn rene turuhin esinae rauhijiriin
 suujuelanaala osaaocuruhane beeuruhane
 jetaote, cojunacatenaaca nucuhe Jorodaan
 cuhane teïn acaauru baotisaarejetelu Joaan.

⁷ Nejetaote, jataain arajiiïn rene turuhacoaa-
 ruha acaauru baotisaane coina fariseeocuru aina
 sadoseeocurune coaraane jaun jetao:

“Cha inara rai aite turu rai nenaa caseteco tabai
 caje nichoteeichene coinata taibinaecuru- acano
 rijijieein nenacaauru cachaauru.

⁸ Aihane jaun nii ajiniha caohachaaïn inara
 suujua coaraain caohachaaïn ichaaoche. Aihute
 esinae rauhijiriin nacoaauneïn Cana Coaunera
 coitucuhin, inara ichao coreïn caohachaaïn

nena jerequichene coaracurumiin leeochoauru cachaauru.

⁹ Jiaonrihachu chaen nejesinajeein: ‘Canacaanune Abaraaun nefoeratenichaanu,’ naain irihache. Cana Coaunerate naine caa ajeri caje niha natiin Abaraaun nefoerateeuru coaanaa ne.

¹⁰ Chaen techu inaana inaeniha temulene, cojoaisi aina curuataain tero que sauhin usihanau mocohaca. Nii rijijieeinte inae esenetaaichuru letoaa cureein nii turuha uhenenu usi tabai jana.

¹¹ Canune esinae rauhijiriin nacoaauneein Cana Coaunera ere tonoraain neeichene coarateeichene coujunacane que, acauhanau teein inara coujunacateein inara baotisaan. Jana canu baiha turuha uhenite laen, inara suujue cuhane Cana Coaunera Suujue teein, usi quene maajeein inara coujunacateein inara baotisareein. Acate jataain canu amurijiriin cocoainaan letononeein ne. Canune fautaain cocoainaan letononeein neeun. Nii rai safato amaeranu que niha natiin nelatejeehaan.

¹² Charijjeein teinti aroso taojiaain, jelai teein rai fero taojiae mocohane coina taicha. Nii rijieeinte, jelai teein coitucuurera raain, jana nii nere tonorana jerelanaala nenacaauru jelai teein mocoha cureein, chabana jacanaa charanejeein nena usi que,” naain jetao cachaauru rai beebeje nii Joaan.

*Jesoso cojunacatiha baotisaa Joanne
(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)*

¹³ Nii jana jetaote, baotisaa Joanne coina Calileea caje cuhin, nii niha Joanne jaan nu-cuhe Jorodaaun turuha cue Jesoso.

14 Nii jana jetaote, jauriaanejeein baotisanaa jerelanaala jetao:

“Chanuna ii canu baotisanaa naineei natiin, ii canu rene uhi,” naa Joanne jana jetaote:

15 “Jauriaa niriimiin ena. Jauriaanejeein satiin aitoha Cana Coaunerane jaan ichacaanete cao-hachae,” nae jetao Joaan rai Jesuso. Niritoha raine jaun jetaote, jerihane rijijieein baotisae Joaan.

16 Nitohaneein coujunacatiha acauhanau teein baotisaa Joanne jana, acau caje mituha Jesusone rijieeoritiin jetaote, neyoracaa dede bacujuuane jana, leinjiin serori rijijieein nichoae fauha uha Cana Coaunera Suujuene jana coarae Jesuso.

17 Nii jana jetaote:

“Caate jataain quiicha belaaain canuhacha co-cainanohin canu Calaohi nera,” naain toniha erenaa dedeune jana aonajeunre.

4

Baaso que Jesuso sarunaa jeriha moconajaerane

(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

1 Nii baotisaa Joanne baiha jetaote, Cana Coaunera Suujue amanojoneein cacha areroo cue Jesuso, ecu coujuhin coaraa moconajaerane coina.

2 Nitohaneein cacha areroo niha jenachoonca jiichooneein, jenachoonca janotiineein lenone lanaalane baiha mijiitoha Jesusone jana jetaote,

3 coujuhin coaraane coina rene turuha cue moconajaera.

Nitohaneein rene turuhin jetaote: “Chajaain aihane esinae rauhijiriin Cana Coaunera Calaohi

neeine, caa ajeri jaberocooru rai aitoote lenone-
neein nerotomiincha,” naa Jesoso rai moconajaer-
ane jana jetaote:

⁴ “Nete Quiricha inoaensi cuhane: ‘Coatiha
lenoneecha que ichaonaa nainihehi cacha. Cana
Coaunera ere tonoraain, jerihane rijijieein
ichaohanete nainere, jerichanejeein ichaoha
cachane,’ naain laenanohineein ne Cana
Coaunera Quiricha inoaensi cuhanera,” nae jetao
moconajaera rai Jesoso.

⁵ Niritoha raine baiha jetaote, Cana Coauner-
aacha que banijiaain nena Jerosaleeun nese que
nena Teenforo ecuunni choae Jesoso inaain je-
tao:

⁶ “Chajaain aihane esinae rauhijiriin
Cana Coaunera Calaohi neeine caalai caje
nomaroteeute coaracaa. Cana Coaunera Quiricha
inoaensi cuhanete:

‘Rai letonocuru anjeraaurute

letoareein Cana Coaunera,

ii beraaihuruhane coina.

Acaaurute

rai biji que ii michuurureein,

nabana ajeri que necunaitaaine coataa,’

naain laenaerate Cana Coaunera,” naa rai mo-
conajaerane jaun jetaote:

⁷ “Chaen techu Cana Coaunera Quiricha inoaensi
cuhane: ‘Jiaonriha ii Curuaanaa ii Coaunera cou-
juhin coaraaine,’ naain laenanohineein ne,” nae
jetao moconajaera rai Jesoso.

⁸ Satononejeein jetaote, jataain ecuuneein
nena ichtane ucuuno que amaain jetao,
jitariin caa chauratane que nenacaauru neseeuu

coarateein, que nelateein ichaonacaurune maajein coarateein jetao:

⁹ “Jitariin caa ena iicha coaraine ichei tereeuni, neseonriaain canu coroaquine,” naa Jesoso rai moconajaerane jana jetaote:

¹⁰ “Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhanete: ‘Leinjiin ii Curuaanaa ii Coaunera coroaeein raaicha nelateein rai nere tonoraa,’ naain laenanohineein nera. Chajaain ena canu caje amuhachaaura moconajaera,” naain jetao moconajaera sitae Jesoso.

¹¹ Niritiin moconajaera sitaa Jesusone jaauin caje amuhane jana jetaote, rene turuhacoaain coroatajanecure anjeraauru.

Calileea cachaauru relaane nunuhetiha Jesusone

(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

¹² Caresero cuhane Joaan enoauruhane coitu-cuuriin jetaote, Calileea nichae cuelu Jesoso.

¹³ Nejetaote, Nasarete ichoaelanaala, Saboloon aina Nefatalii nefoerateeuru atane que nena nemuri auhaniha Caferenaanon ichaoha cuelu.

¹⁴ Nitohaneein jetaote:

¹⁵ “Cucuana auhaniha Jorodaan jerau

Saboloon aina Nefatalii atane-

Calileea ichaonacauru

Jorioniheichurute

inae jianacoon rai nichao baaso caje mituurureein.

¹⁶ Jana nii ooruhane bana nitajeeneeurite,

inae leeocha ichaonaa que ichaaore,”

naain laenaalu *profeta* inoansi Isaihasine ninaaelu.

17 Nii caje coaauneein jetaote: “Inae nichu-
untaa Cana Coaunera cojoanonaa. Aihane jaun
nacoaauneein Cana Coaunera coitucuhin, cao-
hachaain inara suujua coaraain, caohachaain
neeuche,” naain jetao cachaauru rai beebejeein
acaauru relae Jesuso.

Jenai ate mucuurera cotihaca Jesusone
(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

18 Nii cachaauru relaane caje Calileea conemuri
auhaniha cuujihane jaun jetaote, coroatajai ita
nejeraauru Simoon Fedoro neein acaauruhacha
curuaatei, chaen rai nejera Aanderesi, naaon-
joainuri erue jetao Jesuso, acaauru amihaneeo
niha ate mucuuruhane jaun, ate mucuuruhane
coina acauhanau rai rede nalaecuruhane jana.

19 Nii jana acaauru coariin jetaote:

“Chajaauche canu ainate nii ate mucuhichene
rijijieein, canu rai cachaauru mucuhin raera-
neein neeiche,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

20 Nii rijieeoritiin jetaote, acaauru rai redeeuru
ratiriin Jesuso aina cuure.

21 Nii caje basiinjiin cutiin jetaote, coroatajai
ita nejeraauru Sebedeo calaohichuru Saantiaao,
Joan, naaonjoainuri coari Jesuso, leinjiin bote
cuhane neein acaauru rai redeeuru rucuheca
neeruha rai inaca ainane jana. Nitohaneein
coarinajaain cotihanaaca Jesusone jaun jetaote,

22 nii rijieeoritiin bote cuhane acaauru inaca
ratiriin caaijie cuure.

Arajii cachaauru relaa Jesusone
(Lc 6.17-19)

²³ Nitohaneein cuhin jetaote, Calileea sacuritaain cuhecujueein, sinacocaauru naineein enohenojoein cachaauru relaain, Cana Coaunera cojoanonaa erenaa raotono que ereerejeein, itolere cunai caaun cunaitenacaauru, jaberoco que cunainojiriin nenacaauru, naaonjoainurine maa-
jeein rautaacoae Jesoso.

²⁴ Nii jana jetaote, satiin Siria batane sacuritaain inae Jesoso benaa coitucuhin jetao, araai laurii cunai caaun cunaitenacaauru, jaberoco que cunanacaauru, coitucuchuhi que suujueconacaauru, otonacaauru, bacosacuru, naaonjoainurine maajeein rene amaauruhane jana jetao, acauru rautaacoae Jesoso.

²⁵ Nitohaneein jetaote, Calileea nenacaauru neseuru, Decapolis, Jerosaleen, Jodea, Jorodaan batene uurihuru, naaonjoainuri cajeeeurune maajeein cuhacoaain jetao, Jesoso sacuhin rene turuhacoaure arajii cachaauru.

5

*Ichatane ucuuno que cuhin ecu cachaauru relaa
Jesosone*

(Lc 6.20-23)

¹ Arajiin rene turuuruha cachaaurune coaraane jaun jetaote, aina nerelanacaauru aina jiniiquiin ichatane ucuuno que iniin jetao, ecu nelauriariin lauheque Jesoso.

² Nitohaneein ecu netiin acauru relaain jetaote:

³ “Nerausiaaecuruha latiha acauru suujuane coitucuhin nenacaauru, Cana Coaunera Cojoanonaa que neeuruhane jaun.

4 Nerausiaaecuruha inaderaaeriin
ichaonacaauru.

Niichurute cairichaaajoaain coarae Cana
Coaunera.

5 Nerausiaaecuruha leeochoaauru amurijiriin
nenea coacuelanaala raotojoein ichaonacaauru.

Niichuru raite, acaauru que banihateein niicha
rucujuei atane tereein Cana Coaunera.

6 Nerausiaaecuruha corajeein esinae
rauhijiriin jeriha Cana Coaunerane rijijieein
leechaneein namute cacha coaraelanaala,
niheichu namute cacha cairichanaa coacuhin
niha leechane jerelanaala, naonjoaain
caohateraneein nenacaauru niicha coana jerei
coaracururichaaine jaun.

7 Nerausiaaecuruha cairichaaajoaain
leeochoaauru coaraain, chaelai lateein neeu-
ruhane, acaauru coroatajanein naonjoaain
nenacaauru.

Nii rijijieeinte cairichaaajoaain acaauru
coaraain, jeelai amuritoheriin acaauru
coroatajanereein Cana Coaunera.

8 Nerausiaaecuruha caohachaain suujua
coaraain caohachaain ichaonacaauru.

Niichurute esinae rauhijiriin Cana Coaunera
aina jiniiquiin niha cuurureein.

9 Nerausiaaecuruha raotojoein jiniiquiin
ichaaoruha cachaaurune coina coroatajanein
ichaonacaauru.

Niichurute rai calaohineein tein acaauru coaa-
reein Cana Coaunera.

10 Nerausiaaecuruha Cana Coauneraacha
jerei ichacuruhane coreniha mucunojoneein,
casetecanojoneein, arinojoneein, naonjoaain

nenacaauru, Cana Coaunera cojoanonaa que neeuruhane jaun.

¹¹ Nerausiajeeinte neeiche canu cachaneein neeichene coreniha inara nocoeje chanuhin, inara sohin, joaereein inara que ereein, naaonjoaan cachane.

¹² Nitohaneein techu cairichaerinojoneein rautanohinelanaala ichaaorelu Cana Coaunera ere bera inoaensihuru *profetacuru*, inara ajiniha nenacaaurulu.

Aihana jaun raotojoein rachoojoein, chaque tonajelanaala neeuche, dedeeu raoti ichaonaa que inara coreterihani Cana Coaunerane jaun.

Lenone raotono tera aina cacha conaeranein nena

(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

¹³ Charijieein teeinti setuhane coataa, tebe que iniho colaain rucuhecaa. Nii rijijieeinte nabana nitajeeuruha cachaaurune coataa, acaauru ichao baaso rucuheraneein neeiche. Inae lenone cotebetenaa naineniha tebene, inae lenone raotono tenaa nainerihe. Nechu joaenreen atane ichoae jaonojoneein, shaonohineein nihane coinaachate nelate. Nii rijijieein inara netonai, cacha rai ichaonaa raotono coaratelanaala cacha relaeneeichene, inara netonai nii chaque nelatelanaala neriquicheein.

¹⁴ Ichatane ucuuno que niha leinjiin nesene, nihei chuni coaraelanaala nainejei. Nii rijijieein techu satiin cacha notaracaae inara aina cuain niicha jerei coaratiha Cana Coaunerane jaancono rijijieein neeiche.

15 Nii rijijieein nihei chuni cono mocohin darohe asae tera. Bujuaihu telanaalate ucuun tihaca, satiin conohanau turuuruha loreri asae turunacaaurune coina.

16 Nii rijijieein cacha cononeein satiin cachaauru que caohacha ichaquichene coarateein, acaauru que coitucuerateein neeuche. Aihute esinae rauhijiriin caohacha ichaquichene coaraain Cana Coanera coroaecuruhine cachaauru.

Cachaauru relaa Moisesane jaan- rauhi coitucueratiha Jesusone

17 Coatiha inara relaa in nihalu Moisesane jaan rauhi jianein neeichene coina, cau turuhin nihaaun. Nihieichu inara relaa uruha *profetacurune* jaan jianequichene coina turuhaaun. Nenacaaen nejian, nii inara relaa uruhane jaan coitucuhiche esinae rauhijiriin jeelai amuritoheriine coina, 'Naaonjoain quete aite,' naain inara rai biha uun.

18 Esinae rauhijiriine inara rai aitoreeunni, jaiti niha dede, chauratane, naaonjoainurine que tiaaajoaain, coatiha aninoaerarinaai le erenaaneein, satiin nii aitohane rijijieein situhane reentiain, nii Cana Coanera tenojoin Rauhi Inoaensi.

19 Nitohanihane jaun nii rauhi inoaensi caje leinjiin leeochoauru fautaain nelatihei rijijieein nena rauhi tonoraelanaala nena, niheichu que leeochoauru relaenihane, acate Cana Coanera Cojoanona que jataain nelatenereein. Nete caohachaaain tonoraain, nii aitoha Cana Coanerane rijijieein ichaohin, esinae rauhijiriin

leeochaauru relaerate, jataain nelatineein nereein Cana Coaunera Cojoanonaa que.

²⁰ Rauhijiriine inara rai aitoreeunni, Moisesa aitoonjoan rauhi que cacha relaaurera aina fariseeocuru amurijiriin, inara rai Cana Coaunera aitoonjoan tonoraain rijijieein niicha icharatei ichaeneeichene, coatiha Cana Coaunera Cojoanonaa que ichaonaa naineriheicheein.

Namute cacha aina obaecane caseteco coarihanine que cacha relaa Jesusone
(Lc 12.57-59)

²¹ Inarate coitucuhiche: ‘Jiaoriha sonajaain jao-hichene. Sonajaain joerate caseteco coaareein,’ naauruha inara foerateeurera rai ne.

²² Nena laen canu inara rai aitoon. Chunocoha namute cacha aina obajei, nii obaecane jaan jera aina rucujueein que suujua acatelanaala nenaate, caseteconein niha cureein. Jana rai nejera que ‘Cha coitucuheeli,’ naain ereite, casetecaeratereein nitohanai rucuhecuruhane coina nenacaauru- *Junta Supremacuru*. Jana, ‘Chaque nelatiheeli inacojoeinte neei,’ naain namute cachaauru que ereite, usi tabai jana nijiaoreein.

²³ Aihana jaun ii que suujua acatiha Cana Coaunerane coina chaelai amaai que belaaaine coina Teenforo asae nena rori- *altar* ichoaene jana, ii cotaairiin niha chamute cachane que coaauquine,

²⁴ jauriaanejeein caohachaaain neein ii cotaairicha ainane coina, nii rori acatiha nii iicha amai ratiriin, aina rucuhenuhu. Inae aina caohachaaain rucuhequine baihate laen nainereei

jelaiha cuhin nii rori- *altar* ichoae nii Cana Coaunera belaaaine jaan teeine.

²⁵ Chunocoha inara amute cacha, co-coainanacaaihuru rai inara coulurujeein nihane, raotojoein aina ereein rucuhecuche, joesio rai inara colurujihane coataa. Aineeichenete folisiaa rai inara tiha joesione, caresero cuhane inara enoaaurureein.

²⁶ Nitohaneein ichaeneeichenete nii caresero cuhane neriquicheein mituhelanaala, nii baaso ichaquichene coretequichene reentiaain. Esinae rauhijiriine aitoon inara rai.

Comasainelanaala nenea ene dadaeniha cachane coina relaa Jesusone

²⁷ Inarate: 'Jiaonriha inara sinijeranelanaala nenea ene dadaaichene,' naain inoaenlu inara relaaauruhalune coitucuhiche.

²⁸ Esinae rauhijiriine laen canu inara rai aitoon. Chunocoha suujua cuhane ene jereein coarate, suujua cuhane nejelau ene que naosate.

²⁹ Inara nota osa que inara sarunaa jerihane nii inara nota que coaraain, inaraacha jerei caje amuuche, nabana inara nota coreniha baaso ichaquichene, inara notaacha usi jana cuelanaala, satiin inara jaberoco usi jana nitajihane coataa.

³⁰ Jana inara biji osa que inara sarunaa jerihane, coa nii inara biji turuaache nii inara saruer-atenaa jerihane jaan que. Mucuhichene ajiniha caje amuuche. Nii inara bijiicha mocoelanaala, inara jaberocone maajeein usi tabai jana nitajihane coataa.

Ene raain joaeranihane, osa que nesaruha cachane que, cacha relaa Jesusone

(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

³¹ Chaen techu inoaenlu: ‘Chunocoha comasai joaeranihane, nii comasai jaohane jaan co-coiricha teeuche raite aina comasai jaohine,’ naain inara relaurelu.

³² Esinae rauhijiriine laen canu inara rai aitoon. Leeocha cacha aina ichoaenihane jana comasai joerate, inae osa que nesarue. Jana nii quicha jaonjoin ene raerate, jerichanejeein osa que nesarue.

Cana Coaunerate coaraje, naain nohaniha cachane que, cacha relaa Jesusone

³³ Chaen techu inara inoaensihuru rai: ‘Jiaonriha Cana Coaunera notaracae netiin, Cana Coaunera bajaain, rai chaelai benatequichene nihanatiin teneeichene,’ naauruhane coitucuhiche.

³⁴ Esinae rauhijiriine canu inara rai aitoon. Jiaonriha joaereein inacojoein: ‘Cana Coaunera coreniha,’ naain ereeichene. Niheichu: ‘Dede coreniha,’ naain erenaa nainiheeiche, Cana Coaunera nelaurianaja niha dedene jaun.

³⁵ Niheichu atane coreniha nihanatiin nainiheeiche, nichaauraa Cana Coaunerane jaan nihane jaun. Niheichu Jerosaleen coreniha nihanatiin, Cana Coaunera nese nihane jaun.

³⁶ Niheichu inara couturi coreniha chaelai ichaquichene coina erenaa nainiheeiche, inara jerequichene que jichosiin, nesomaraain, naaonjoaain nenerihani inara coturijine jaun.

³⁷ Chaelai que: ‘Icharihanuhin,’ naaichene ichacuche. Jana: ‘Icharihaauni,’ naaichene coa

ichacache. Nelatihei cha ichaeraanu rijitiin noha-
neein irihacane. Niite baaso ne.

*Soeraane, nerinanaa naineniha chunine que
cacha relaa Jesusone*

(Lc 6.29-30)

³⁸ Inarate inoaenlu: ‘Chatohaneein inara so-
eraniha inara cunaitaaine, inara netonai cu-
naitaain nii inara soera sooche,’ naauruhane
coitucuhiche.

³⁹ Esinae rauhijiriine canu inara rai aitoon.
Jiaonriha chatohaneein baasoneein teraquichene
neurinanaa coaauquichene. Aihane jaun inara
meri faohitoroanihane, rai jera netonai icharate-
cuche.

⁴⁰ Chunocoha cocoainanacai rai inara coluru-
jueein inara obiri ruluhane, nii jelaronaa bana
inaraacha jiai inara obirine maajeein teeuche.

⁴¹ Inara que anajiin amaeratiha cocoainanacai,
inara laurinelanaala nenaane, nii bajaane amu-
ritoheriin amanaa nainequichene coarateein
amaauche.

⁴² Inara caje niicha latei bajaain niha cachane,
rai teeuche. Jana inara rai cainaane coina chaae-
lai bajaain niha cachane, chunaelanaa rai niicha
latei teeuche.

*Cotaicha belaa in niha cachane coina cacha re-
laa Jesusone*

(Lc 6.27-28, 32-36)

⁴³ Chaen techu inoaenlu: ‘Inara belaichaauru
belaain, inara cotaihurera cotaihuiche,’ naauruha
inara raine coitucuhiche.

⁴⁴ Nena laen canu inara rai aitoon. Inara que
nejeratenacaauru belaihuiche. Inara rohecaera
rai Cana Coaunera bajaauche.

⁴⁵ Nitohaneein neeichenete, dedeeu nenea Cana Inaca Cana Coaunera calaohineein neriquicheein. Acate enoto coauna, cojoanoonetojoein nechua aansainein nenacaauru rai, caohachaain nenacaauru rai, naaonjoainuri conaeranu que nihane coina. Chaen techu suujua coaraelanaala nenacaauru rai, suujua coaraain nenacaauru rai, naaonjoainuri rai elo letoae acaauru rai caohachanu que.

⁴⁶ Jana acaihaniji inara belaichauruhacha belaaichene, chatohanai que jana inara belaiche Cana Coaunera, inae cuu tihane bana. Coaracuche nachuhinti Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui bajaaurera netonai jataain nechua aansainein neeuruha natiin, nitohaneein ichaauruhane.

⁴⁷ Jana inara belaichauruhacha rai raotojoein ereein, leeochoauru aina raotojoein erelanaala, naaonjoain neeichene, chatohaneeinna jana esinae rauhijiriin inara ichao coreein neeichene coaracurure cachaauru, Cana Coaunera coitucuruhi nihanatiinte, inara rijijieein neeure.

⁴⁸ Aihana jaun caohachaain rauhijiriin neeuche, aiha Cana Coaunerane rijijieein.

6

Caohacha ichaa cachane coina cacha relaa Jeesone

¹ Jiaonriha nechua raujiaain inara coaracuruha cachaaurune coinaacha cacha notaracaae Cana Coaunera jerenohin ichaquichene. Nitohaneein neeichene coatiha chaque inara rai cainarinaain Cana Coaunera.

² Aihana jaun cha lateein nenacaauru coroata-janequichene, jiaonriha itolereneein cachaauru rai beein acaauru coroatajanequichene. Cana Coaunera coitucutoha nocoetonacaaurute cacha notaracaae, nechu jataain acaauru aina caohachaaain niha cachane coina, Sinacoca asaae, bero cuhane, naaonjoaain cacha belaihure. Jiaonriha acaauru rijijieein ichaquichene. Acaaurute nechu jataain aihure, acaauruhacha esenetaain, caohachaaain acaauru coaraa cachane coina. Nete inae caohachaaain acaauru coaracuruha cachaaurune que inae cainanohine acaauru rai.

³ Aihana jaun inara, cairichaihuru coroata-janiha cha teeichene, jiaonriha jataain inaraacha belai rai niha natiin beeichene.

⁴ Nitohaneein esinae chuni que coaratelanaala teeichene coaraanete, inara rai cainareein cana Inaca Cana Coaunera.

Cana Coaunera bajanaa que cacha relaa Jesosone
(Lc 11.2-4)

⁵ Cana Coaunera bajaachene, coa bajaauruha Cana Coaunera coitucutoha nocoetonacaaurune rijijieein bajaache. Acaaurute sinacoca asaae, joareein bero cuhane, naaonjoaainu neechuru Cana Coaunera bajaare, nechu jataain caohacha ichaa nocoetiin aihuruhane coaracuruha cachaaurune coina. Nete nii coaracuruha cachaaurune coina aihuruhaneecha que, inae cainanohine acaauru rai.

⁶ Nete laen ii Cana Coaunera bajanaa jereeine, caohacha jelai netiin coaraeniha chunine jana, bujuaihu ucuha cuhane netiin ii Inaca Cana Coaunera bajaaine caohachae. Nitohaneein

chuni que necoharaeratelanaala netiin bajaachene coaraanete, inara rai inaraacha bajai tereein ii Inaca Cana Coaunera.

⁷ Cana Coaunera bajaachene, coa acaauru rai ecaantocuru bajaae bajaecuruha araai saain Cana Coaunera coitucuhichurune rijijieein joaenreen ereerejeein bajaache.

⁸ Aihana jaun jiaonriha acaauru rijijieein neeiche inarane.

Cana Coaunerate, caje bajaachene ajiniha inara suujua cuhane inaraacha latei latequichene coitucue.

⁹ Aihane jaun Cana Coaunera bajaachene: 'Satiin canacaanu Inacaneein dedeeu nenea Ofa, Iineein neeine coitucuurumiin satiin cachauru.

¹⁰ Turuhine Ii Cojoanonaa.

Caa chauratane que iicha jerei ichacurumiin, dedeeu ichacuruhane rijijieein.

¹¹ Cojoanoonetojoein canacaanu rai lenone oco-teeu.

¹² Baaso ichacaaunne, canacaanu que ii suujua acateeu, canacaanu rai baaso icharaauru que, canacaanu suujua acatichaanune rijijieein.

¹³ Jiaonriha osa que nesaruhin nihacaanune nainatejeein neeine. Canacaanu caje moconajaera sitaa.

Inae,' naain Cana Coaunera bajaache.

¹⁴ Inara rai baaso icharaauru que, inara suujua acateein, acaauru aina caohachaaain neeichenete, Cana Coaunera netonai inara que suujua acatena nainereein.

15 Jana inara rai baaso ichaain neeuruha leeochoaurune jana, acaauru que inara suujua acateneeichene, Cana Coaunera netonai inara osa que suujua acatenereein.

Suri noitelanaala netiin Cana Coaunera bajaauruha cachaaurune que, cacha relaa Jesusone

16 Inara suri couu netiin Cana Coaunera bajaachene, jiaonriha aihuruha Cana Coaunera coitucutoha nocoetonacaaurune rijijieein, nechu inara suri couu neeichene coaracuruha cachaaurune coina coa cunaitenaa meri tocohaneein inara meri tihache. Inae nitohaneein ichacuruhane coaraain acaauru belaichuruha cachaaurunete, nii acaauru belaichuruhaneecha que inae cainanohi ne acaauru rai.

17 Jana inara, inara suri couu netiin Cana Coaunera bajaachene, inara meri culejeein neruujueein raotojoein bajaache,

18 inara suri couu netiin Cana Coaunera bajaachene que nainacuruha cachaaurune coataa. Nii banate laen leinjiin Cana Coauneraacha inara belaicheein, inara suri couu netiin bajaachene coreniha.

*Dedeeu raoti ichaonaanaja
(Lc 12.33-34)*

19 Coa caa chauratane que raotiin nenea coacuhin, coriquihona neein itolere rucuhele sirina coacuhin nihache, inara rai cojoanojoiin nitajeein, basijiaaurureein asijiaautooru, naaonjoanrichaaine jaun.

20 Caa chauratane que caohachaain nenea coacuhin mainajeein amihaneein coriqui taaojiaachene jianein, nii aachene rijijieein

mainajeein Cana Coaunera rai itolere caohachanu ichana que amihaneeuchete dedeeu inara rai cainanohinemii. Nii dedeeu laen asijiatooru nihanatiin turuhin inara basijiauna nainerinaain. Niheichu cojoano, ecu enohin aasaena nainerinaain.

²¹ Nitohanihane jaun jauriaanejeein caohatiin coaucuche, inara ichao rai inaraacha ichanenu que. Inara ichao rai jataain nelateineein niha coriquine esenetaaichene acaacha ichacuche. Jana inara ichao rai nelateineein niha Cana Coauneraacha icharatenohine esenetaaichene acaacha ichacuche.

Cacha jaberoco conaeraneein niha cacha suujuane

(Lc 11.34-36)

²² Inara notate inara suujua que itolere inaraacha coarai coitucueratera ne. Aihana jaun inara nota que inaraacha coarai coitucuhin, ichaquichene caohatiha inara suujuane tonoraai ichaeneeichenete jianacoon neriquicheein.

²³ Jana inara nota que baasonihane coaraquichene saiijeein, inara suujua nii baaso ichaquichene jerihane rijitoojeein baaso ichaquichenete, nocohenaanau nijiaonreein inara suujue.

Coriquiicha que coacuhin Cana Coaunera jerenohi ichana jereniha cachane

(Lc 16.13)

²⁴ Nihei chuni coroatajai curuaana letononeein nenea nainei. Leinjiin belaaain acaacha ere tonoraain, nii leeocha que jaolequiin nere tonoraenerihane jaun. Nii rijijieeinte Cana Coaunera sa-

cunaa nainene cacha, coriquiicha que coacuhin nihane.

*Jerihane rijjIEEEin ichaonacaauru cachaauru
ichao beraiha Cana Coaunerane
(Lc 12.22-31)*

²⁵ Nitohanihane jaunne inara rai aitoon. Coa lenoneein acau cohin ichaohichene jaanu, inara cajione, naaonjoain que nererojoecaaeriin nihache. Tana lenone amurijiriin nelatiha inara ichaone jana, cajione amurijiriin nelatiha inara jaberococone coitucuhin neeichene.

²⁶ Coaracuche nachuhinti temule jaain niicha quiineeuri taojiaain rucuhecuruhane jaanu coloheri siriin naaonjoaain neeururiha tajaacuru. Nete laen cana Inaca Cana Coaunera, lenoneein ichaauruhane coina acaauruhacha quiine teein ne. Inarate nii tajaacuru amurijiriin jataain nelateein neeiche.

²⁷ Inaaonjoan saneein niha natiin itolereneein suujua cuhane coauca cachane niha natiin, nichao cariaain ichaonaa nainihe.

²⁸ Chanuna inara cajione que nererojoecaaeriin neeiche. Coaracuche nachuhinti ajenacuru niicha jiaenine que nichanaa ichaain, amihaneein, naaonjoaane que airijiin omarohin, jataain caohatonanaain ujuaneein naaonjoaain neeuruhane.

²⁹ Jana *rey* Salomoon, coatiha nii aihuruha ajenacurune rijjIEEEin niheilu, caohati cajione que necoreetein nihalune saijIEEEin.

³⁰ Tana mocohin nitajerai niha ajaenane saijIEEEin, caohachaain omarohin nihane jaanu teein

nihā Cānā Coaunerane coitucuhichene. Chānuna jānā chāen, nīi amuritoheriīn inārā cājioneterichāain Cānā Coaunerane esenetaeneēichete, chā esenetānā jeriheichuru cachāauru.

³¹ Nitohānihāne jāun nāiniheēiche: ‘Chāaque lenoneeinna ācāu cohīn, necoreeteēin, nāāonjōāin nerichāache,’ nāāin que nererojōecāain nēnā nāiniheēiche.

³² Cānā Coāunērā coitucuhichurute, nīichā que nererojōecāain nīichā sacunāā jere. Nete lāen Cānā Coāunērā inārāāchā latei latequichene coitucue.

³³ Aihānā jāun Cānā Coāunērā Cojōānōnāāchā que coacuhīn, jerihā Cānā Coaunerane rijijieēin ichāohīn, nīichā jereēichā ichāechājeēin neēichēnete, satiīn cāā inārā rāi āitocōāāunne jāān tereēin Cānā Coāunērā.

³⁴ Jīāonrihā eresi inārāāchā ichāneni que coacuhīn nererojōecāāichene. Le jānōnāā bānā nāineēin, cānāāchā ichāneni que cōāāucāāchēnete cāohāchāe.

7

Jīāonrihā leechāāuru ichāo coulurujuēēichene (Lc 6.37-38, 41-42)

¹⁻² Coā leechāāuru ichāo cōārāāin coulurujuēēin nihāche. Nābānā nīi leechāāuru colurujueēichene rijijieēin, inārā coulurujihā Cānā Coaunerane cōātāā. Nīi leechāāuru cōārāāin neēichene rijijieēinte inārā netonāi cōāareēin Cānā Coāunērā.

³ Chānūnā āānsijīin lāōjōiri ichāāin bāāso ichācūruhā leechāāurūne cōārāāin, ācāāuru

que ereein neeiche, inara, acaauru amurijiriin jataain baaso ichaain ichaohichene saiijieein.

⁴ Inasiina jataain amurijiriin leinjiin enuha jaberoco que funojoi niha ii notane saiijieein, 'Jereeune ii nota que nenea utoone rocoe,' naain erenaa nainereei inejera rai.

⁵ Cha coitucuha nocoetohine saiijieein cha coitucuhi. Jauriaanejeein nii ii nota fuera enuha jaberoco rocohin jaaote, caohatiin coaraain nii inejera nota que nenea utoone coaraain rocohi.

⁶ Coa remaaecuru rijijieein nenacaauru rai, inara que banijiaain Cana Coaunera tenojoin tihache. Nabana inara coineteein inara cunaitaauruhane coataa. Niheichu coosi rijijieein nenacaauru rai, inara rai nelateein nenea nii Cana Coauneraacha tei tenaa nainiheiche, que jaolequuin chaque nelatihei rijijieein coaracuruhane jaun.

Cha lateein bajaera raite tereein Cana Coaunera

⁷ Cana Coaunera caje cha lateein bajaachenete, inara rai inaraacha latei tereein. Cha lateein ariin bajaera raite, cha teein ne Cana Coaunera.

⁸ Nii rijijieein techu lateein rene cuha cachane, rae Cana Coaunera.

⁹ Coaracuche nachuhinti inara caje lenone bajaa inara calaohine, rai ajeri telanaala lenone caohacha teeichene.

¹⁰ Ainihane inara caje ate bajaane, rai acano telanaala rai iniho caohacha teeichene. Nii amuritoheriinte, cha lateein caje bajaa cachane rai caohacha teein ne Cana Coaunera.

11 Coaracuche nachuhinti inara netonai baasoneein inara suujua coaraain ichaaochichene saijieein, cha bajaain niha inara calaohichurune, cha caohacha teein naaonjoaain neeichene. Nii amuritoheriinte cha caohacha teein nereein inara rai Cana Coaunera, caje cha lateein bajaai chene.

12 Nitohanihane jaun inara aina caohachaaain neeuruha leeochoaurune jeriquichene rijijieein, leeochoauru aina caohachaaain neeuche. Nitohaneein ichoai coinatete aite nii rauhi aina *profetacuru* inoaensihuru laenanajoi. Aitoha nii rauhine rijijieein ichaoha cachane coina.

Ichaonaa coero aina cache itajera coero
(Lc 13.24)

13 Nii jaratoelanaala nena coero aina acujua siricha jelon enooche. Nii cache ichao itajeranu que nena bacujua aina rai coerote, jaraaotokane jaun cuhane cuhin arajiin nitajeeure cacheauru.

14 Jana ichaonaa chabana nitajenaachara nejeein nena rene cache turuaera bacujua aina rai coerote, aansijin jaratohelanaala. Nii jaunte caaintatoha ecu turuha cachane jaun, coroatajajeeincha turuujue cache.

Ninaa caje enuha baaso coitucuhacane
(Lc 6.43-44)

15 Caohachaaain necohalajiin neeuche, nii Cana Coaunera coitucuha nocoetiinchuru erenacaauru casajeeuru que. Acaaurute turuurureein nii Cana Coaunera coitucuurera tocorijianeichuru inara rene. Nete acaauru suujua cuhane, inara ichao itajeranu baaso uhaain inara rene turuurureein.

16 Inarate nainequiche coitucunajaache acauru ichao cajene. Coatiha inoeri que inaana nainihe i oja, niheichu meseri que inaana nainihe acusa. Nii rijijieeinte cache baaso caje ocoona nainene ichaonaa caohacha.

17 Nii rijijieein techu satiin temule caohacha, caohacha que inacae. Jana enuha baasote, jerichanejeein baaso que inacae.

18 Satiin temule caohacha baaso que inaana nainihe. Jerichanejeeinchu caohacha que inaana nainihe enuha baaso.

19 Satiin enuha baasooru- baaso que inaanacaaurute, inae sauhin moconojoiniha cureein.

20 Nii rijijieein techu acauru ichao caje cache caohachaneein, cache baasoneein, naaonjoaain ichaoruhane coitucuriquicheein.

Coatiha satiin cachaauru, Cana Coaunera Cojoanonaa que ichaorurinaain.

(Lc 13.25-27)

21 Coatiha satiin canu rai: ‘Canu Curuaanaa,’ naain erenacaauru, Cana Coaunera Cojoanonaa que turuhin ichaonaa nainecururinaain. Canu Inaca Cana Coaunera jerenohin icharate laen, nainereein rai Cojoanonaa que ichaoha ne.

22 Inae nii cojoanonaa que turuhane banate, arajiin cachaauru nesoone caun: ‘Curuaanaa, Curuaanaa, canacaanune ii coitucuuruha cachaaurune coina, ii que ereerejetocaaanu, ii curuaa corenihane moconajaera letonocuru sitaain, arajii cojoelanaacojoai ichacaanulu,’

²³ naauruha canu raine janane: ‘Coatiha inara coitucuhaaun, naain cacaje amuuche baaso ichajeein ichaonacaauru,’ naain acaauru sitareeunni.

Canu ere aonaain caintoonjoan icharate, chabana nitajenereein

(Mr 1.22; Lc 6.47-49)

²⁴ Nitohanihane jaun canu ere aonaain caintoonjoan icharate, leinjiin cache jataain nainaan niicha ichai coitucuhi nena, enuha suujui caohacha que banesijiateein, ucuacaain temuhin neloheritihane jana,

²⁵ uha elone jaun tabaacoaa nucuhecuro aina uha cujuana tabaine jana, nii loreri inasine, enuha caohacha suujui que banesijiateein ucuacaain temuhin icha nii icharane jaun. Nii rijicha canu ere aonaain caitoonjoa ichara cache.

²⁶ Jana canu ere aohanra nii caintoonjoa ichaelanaala baaso ichajeein ichaonaate, leinjiin cache aaso erena tonoraai, enuha suujui baaso que banesijiateein, araracaeriin temuhin neloheritihane jana,

²⁷ uha elone jaun tabaacoaa nucuhecuro aina uha cujuana tabaine jaun comohin nerataneein nitaje nii loreri. Nii rijicha canu ere aonaane saijiein caitoonjoan tonoraain ichaelanaala nena cache,” naain jetao cachaauru rai ereereje Jesuso.

²⁸ Niritiin acaauru rai beebejiha Jesusone jana jetaote, jataain cojoelatoore satiin cachaauru,

²⁹ Moisesa aitoonjoan rauhi que acaauru rellaurera amurijiriin, esinae rauhijiriin suujua caje coitucuhin aitohane jaun.

8

*Cosibi caaun cunaitenaa cacha rautaa Jesusone
(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)*

¹ Inae nii cachaauru relaane nainaan, ichatane ucuunno caje fauha uha Jesusone jana jetaote, arajiin sacuure cachaauru.

² Nii jana jetaote, turuha uhe leinjiin cacha cosibi caaun cunaitenaa. Aca jetaote, Jesoso rene turuhin nacatiha neseonriaain jetao:

“Ii jereeine canu rautaaau caa canu cosibi cajera Curuaanaa,” naane jana jetao:

³ “Jerichaaun chujian. Ii caje amuhine caa ii cosibi,” naain biji que dadaa Jesusone rijieeoriitiin, nii rai cosibi caje nerautaaain somaraain ne nii cacha. Nitohanai cunai siricha cacha rohan nichuuntaain dadanaa naineniha chunine que airijiin, rohan nichuuntaain dadae Jesoso.

⁴ Nitohaneein rautaaain jetaote:

“Aonaau. Jiaonriha chuni rai catohaneein ii rautaaain nihanune beenera. Raujiaaincha nii Moisesa aitoonjoan rijijieein, Cana Coaunera belaiha saseredote rai iicha teeni amaain cunihunte caje inae nerautaaaine coaracurumiin cachaaurura. Chaen techu inae nii ii cunai caje nerautaaain somaraain leeochoaauru rohan turunaa naineeine coaracurureein satiin cachaauru,” nae rai Jesoso.

*Romanocuru rai soondarooru curuaanaa
letono rautaa Jesusone
(Lc 7.1-10)*

⁵ Inae Caferenaanon turuha Jesusone jana jetaote, rene turuhin jetao:

⁶ “Curuaanaa, canu letononeein nenaate cunaiteein ne canu loreri asae, itolereneein jiurohin

cunaacoaa rai jaberocone jaun,” naain Jesoso rai biha leinjiin Romanocuru rai soondarooru curuaanaane jaun jetao:

⁷ “Inae rautaa urichaaunni,” naa rai Jesusone jaun jetao:

⁸ “Curuaanaa, coatiha chaque ichei nelatejeehaaun canu loreri asae turuha uhine coina. Rauhijieein nii cunai sitaaun canu letono caje, aihute nerautamiin.

⁹ Nitohaneeinne canu letoaain neeuruha canu curuaanaacurune acaauru ere tonoraain neeun. Nii rijijieein techu, neeure canuhacha letoaeni soondarooru. Leinjiin letoaanunete quere tonoraain cue. Jana leeocha cotihacaaunnete uhe. Chaelai ichaa canu letonone coina letoaanune techu ichae quere tonoraain,” naa Jesoso rai Romanocuru rai soondarooru curuaanaane jana,

¹⁰ cojoelatiin jetaote: “Esinae rauhijiriin coatiha nihei chuni Israeli cocoaicha, caa cacha rijijieein jataain quesenetaera coarahaan chabana.

¹¹ Esinae rauhijiriinte enoto mitu nichajai, enoto so nichajai, naaonjoainuri cajeeuru arajiin uhin, Abaraan, Isaca, Jacobo, naaonjoainuri aina raotojoein turuhin lenonecurureein, inae Cana Coanera cojoanona que turuhane bana.

¹² Jana Israelitaauru tabaaaurute, rai cachanu que ranajaain nihalu Cana Coanerane saijieein, inae Cana Coanera cojoanona que turuhane bana, nocohenaanau jaoleneein chanaa curureein nesoone caaun,” nae jetao aina cunacaauru cachaauru rai Jesoso.

¹³ Niritohane baiha jetaote:

“Chajaain chenenajaun caunihute, nii esenetaain jereeine rijijieein nerautamiin ii letono,” nae Jesoso. Nii rijieeoritiin jetaote, inae nerautae nii soondarooru curuaanaa letono cunaitenaa.

Fedoro tano rautaa Jesusone

(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴ Nii baiha jetaote, Fedoro loreri asae turuha cuha Jesusone jana jetao, ecu sininaja ichoae ajaa caaun cunaitteen niha Fedoro tanone jana eruuruha cue.

¹⁵ Inae ecu turuhin nii cunaitenaa biji mucuha Jesusone rijieeoritiin jetao, inae caje amuha nii ajaane jaun, nerautaaain nimichuhin acaauru rai lenone chalue.

Arajii cunaitenacaauru rautaa Jesusone

(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶ Inae nocohejihane jana, arajiin suujua cuhane coitucuhichuru siriin caaun cunaitenacaauru uhaain turuuruha cachaaaurune jana jetao, nereecha que nii cache suujua cuhane nenacaauru coitucuhichuru sitaain, satiin cunaitenacaaurune maajeein rautaacoae Jesoso.

¹⁷ Nitohaneeinte ichae Jesoso,

“Acate turureein

cana caje cana osa aina

cana cunainunru itajihane coina,”

naain besihalu Cana Coaunera ere bera inoaensi Isaihasine nainaane coina.

Jesoso aina cunaa jereraauru

(Lc 9.57-62)

¹⁸ Nii jana arajiin curuhacaain neeuruha cachaaaurune coaraane jaun jetaote, nemuri

jerau amauruha aina nerelanacaurune caina acauru rai aite Jesoso.

¹⁹ Nii jana jetaote, rohan nichuuntaain jetao: “Curuaanaa, ii ainane unaa jereeun, chunijiun cuhine jaaun niha natiin,” naa Jesoso rai Moisesa aitoonjoan que cacha relaerane jana jetaote:

²⁰ “Arolarhurute sininajaanu siriin naaonjoaunre. Jerichanejeein techu sininajaanu siriin naaonjoaunre tajaecuru. Nena laen canu Cana Coanera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaunne, nene canu rai chunijiun nesurucuaunne jaanura,” nae jetao rai Jesoso.

²¹ Nii jana jetaote, aina nerelanaa netonai jetao: “Curuaanaa, inae oha canu inacane janane conautichaaune baiha ii aina ureeuni,” naa raine jaun jetao:

²² “Niriimiin. Canu sacuhachaaute ecu nesinajeein Cana Coanera coitucuhi nesinanejeein ichaaoruhine ooruhane reentiaain,” nae jetao rai Jesoso.

*Cujuana aina fichafichanaa suruaa Jesusone
(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)*

²³ Niritiin jetaote, aina nerelanacauru aina jiniiquiin bote cuhane fauhin jelai caje amue Jesoso.

²⁴ Nii jana inae bote cuhane cuujueeuruhane jana, uha cujuana tabai aina fichafichanaane jaun jetaote, enohe bote cuhane acau. Nii jana jetaote, tonajelanaala bote cuhane sinii siniicha Jesusone jana

²⁵ nocoain jetao:

“Curuaanaa, inae nalunaa jerichaache. Cha-jaain caa acau caje cana ichoterateeu,” naauruha aina nerelanacaaurune jana jetaote:

²⁶ “Chanuna jataain nesooneeiche. Jataainachura ansijieeinijin cha esenetae-neeichete,” naain nimichuhin cujuana aina fichafichanaa suruaa Jesusone jaun jetao, inae neniha fichafichanaane jaun raotojoein cujueeure.

²⁷ Nii jana cojoelatiin jetaote:

“Chatohanaineeinna ne caa cacha, cujuana aina cucuana cuhane niha natiin nere tonoraain nesuruhane coina,” naaure jetao ecu nejesina-jein aina nerelanacaauru.

Cadara batane que coroatajai suujua cuhane coitucuchuhi sirichaauru rautaa Jesusone

(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸ Inae nemuri jerau aina nerelanacaauru aina jiniiquiin Cadara batane que turuha Jesusone jana jetaote, atanebana jelai caje cuhin jetao, coinete-cure coroatajai cachaauru, suujua cuhane coitucuchuhi sirichaauru. Acaauru jetaote, enaacha cacha cunaitaane jaun, nene chuni nii nee-runaja bero cuhane amui.

²⁹ Acaauru jetaote:

“Coa canacaanu rene turuhin canacaanu rerohecaa Cana Coaunera Calaohi Jesuso. Nechu jataain canacaanu rerohecaain, canacaanu cairichaaine coinete, jaiti cojoanonaa que turuenihane jana turuhicha,” naaure jetao ehequiin.

³⁰ Nii jana ecu rohan arajiin lenoniha neeuruha coosichurune jaun jetaote:

³¹ “Caa cachaauru suujua caje canacaanu sitanaa jereeine, nii coosichuru suujua cuhane canacaanu letoaaura,” naauruha Jesoso rai, nii cachaauru suujua cuhane nenacaauru coitucuhichurune jaun jetaote:

³² “Taa coosichuru suujua cuhane cunichuchera,” naain jetao nii coitucuhichuru letoae Jesoso. Nii jaun jetaote, nii cachaauru suujua caje mituhin, coosichuru suujuaniha enooruha nii coitucuhichurune rijieeoritiin jetao, satiin ramarau nemarotihacoaain nereeonohin ohacoaare nii coosichuru.

³³ Nitohanihane coaraain jetaote, jelai caje sorohin jetao, neseu turuhin nii coosichuru suujua niha enooruha coitucuhichurune jana, ooruha coosichurune beure nii coosichuru be-rahirera cachaauru.

³⁴ Nii jaun jetaote, satiin nii nese caje cuhin, nii niha Jesosone jaaun rene turuhin coaraain jetao, rai aitocure chajaain jelai caje amuhane coina.

9

Jiurona cacha rautaa Jesusone

(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

¹ Nii baiha jetaote, aina nerelanacaauru aina jiniiquiin bote cuhane fauhin cuhin nemuri jerau ichaohalune jaaun Caferenaan turuha cue Jesoso.

² Inae ecu turuuruhane jana jetaote, nela cuhane leinjiin jiurona cacha turuaa cuuruha Jesoso rene cachaaurune jana, jataain rautaane esenetaain aihuruha nii cachaaurune coaraane jaun, nii cunaitena rai jetao:

“Nelararajiaaura cacalabi. Inae ii osa caje ichoteratenohi neeicha,” nae jetao rai Jesoso.

³ Nii aonaain jetaote:

“Chanuna caritiin Cana Coaunera baijiaraanu rijitiin ere caa cache,” naain jetao suujua cuhane coarajeeure Moisesa aitoonjoan que cache re-laureraauru tabaauru.

⁴ Nejetaote niritiin baasoneein suujua cuhane coaacuruhane coitucuhane jaun jetao:

“Chanuna baasoneein itolere bana inara suujua coaraquiche.

⁵ Chaa quena caaintare: ‘Inae ii osa caje ichoteratenohineein,’ naenihacane: ‘Chajaain nimichuhin chela seriin amuun,’ naacane.

⁶ Coarajeeuche nachuhintine, canu Cana Coaunera Calaohi- cache caje nejanoanaa nichaaunne cocoainain letohanojoinichaaun osa caje cache ichoteratichaaunne coina, caa chauratane quene coarate inara que,” naa acaauru raine baiha jetaote, nii jiurona cache rai jetao:

“Chajaain nimichuhin chela seriin chenena-jaun cauninura,” nae nii jiurona rai Jesoso.

⁷ Nii rijieeoritiin nimichuhin jetao, rai nenajaun cauha cue nii jiurona cache.

⁸ Nii coaraain jetaote, rai suujua rauhi inaaoritelanaala que casiin Cana Coaunera coroaacure. Nitohanai ichana nainiha cachane jaanu teein niha Cana Coaunerane coaraain.

Mateeo cotihaca Jesusone
(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹ Nii jiurona cunaitenaa rautaane jaan jelai caje uhin canu- Mateeo nichaaunne, Roma curuaanaa

rai *impoestonu* que cachaauru cobaraain coriqui bajaanune jaan rori ichoae lauhecohanune jana canu coaraainte:

“Chajaau canu aina,” naain canu cotihaca Jesosone jaun, nii rijieeoritiin nimichuhin Jesimo aina cuun.

¹⁰ Nitohaneein cuhine canu loreri asae turuhin, satiin aina nerelanacaauru aina curuaecaain Jesimo coroaateun. Nii janate ecu canacaanu rene turuhin nelauriaain lenonecure jataain arajiin Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui bajaaureraauru canu leeochoaauru, chaen leeochoaauru cachaauru- nechu aansaineein ichaonacaauru, osaaonacaauru, naaonjoainuri.

¹¹ Nii coaraainte Jesimo aina nerelanacaauru rai:

“Chanuna caa *impoestonu* que coriqui bajaaureraauru aina, caa osaaonacaauru aina lenone caa inara relaera,” naauruha fariseeocurune

¹² aonaainte:

“Coatiha coichaera latecuruhi raurohin nenacaauru. Leinjiin cunaitenacaauruhachate coichaera latecure. Nii rijijieein canu latecuruhi caohachaaain ichaoha nocoetonacaauru.

¹³ Chajaain nii Quiricha Inoaensi cuhane: ‘Coatiha chelai sohin mocohin que canu belaaichene jerinaaun. Raujiaaincha jiniiquiin cairichaaajoaain ita coaraain ita belaaain neeichenena jereeun,’ naain laenanohi nihane jaan que nerelanihuche. Aihane jaun, coatiha nii caohachaaain ichaoha nocoetonacaauru cotihaca uhaaun, osaaocuruhane coitucuhin nichao coreein caohachaaain ichaonaa jereraaurune cotihaca uun,” nae fariseeocuru rai Jesimo.

Suri couu neein cosinacaain Cana Coaunera bajaauruhane

(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

¹⁴ Nii janate Jesoso rohan nichuuntaain:

“Chanuna fariseeocuru aina canacaanuhacha canacaanu suri couu netiin cosinacaain Cana Coaunera bajaacaanune jana, ii aina nerelanaaauru aihurene,” naauruha Joaan Baotisita aina amuhemuhenaacaaurune jana jetaote:

¹⁵ “Chasiina suri couu netiin cosinacaain inaderaaurure ene ranaa jerera beseta que cotihanohichuru, jaiti acaauru aina niha nii ene ranaa jerera cacha natiin. Nete inae nii jianacoon teein cacha ranaa jerera nichaaunne mucuhin amaauruhane banate laen, suri couu cosinacaain niha cuurureein- nii beseta que cotihanohichuru.

¹⁶ Coaracuche nachuhinti, nihei chuni obiri enachasine soaain, cajione siri que counera. Nitohaneein nii obiri enachasine soaihanete, nii obiri enachasine asaere nii cajione siri. Chaen caohachaaain nedanaa naineriheii nii obiri enachasine, nii cajione siri que couneraane.

¹⁷ Nii rijjijeein chu nihei chuni inae conaca que tiha coaeraine jana, cuhane ichonai tera. Nitohaneein cuhane teraa ichonainete naasaere nii coaerai. Nitohanihane jaunte, caohachae coaerai nejesinaneein niha coaeraine. Chaen ichonai, ichonai nejesinajeein nihane caohachae,” nae acaauru rai Jesoso.

Jesoso cajione dadaera ene aina Jairo cacunu

(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸ Niritiin acaauru rai ereereeca Jesusone janate, rene turuhin nacatiha neseeonriaain:

“Jataain enate nijioaen canu cacunu. Nete canu jiniichaain uhin dadaaine nacoauneein ichana-reein,” naain Jesoso cotihaca leinjiin Jorioocuru curuaanaane jaun,

¹⁹ nii rijieeoritiin nimichuhin aina nerelanacaauru que corihaneraain caaijie cue Jesoso.

²⁰ Nii janate lechoonca coroata jaanacaain, rai jaberoco caje ichana jaohajeein niha leinjiin enene jaun, Jesoso rohan nichuuntaain caaijie cutiin cajione auha mucuuri:

²¹ “Caa rai cajione auha mucuhanuneecha caaunne nerautareeunni,” naain esenetaane jaun.

²² Nete rai cajione auha mucuhane jana nauriteriin nii ene coariin:

“Nelararajiaaura ene, jataain nerautaaine esenetaain aaine jaunte inae nerautaaicha,” naa rai Jesusone rijieeoritiin, inae nerautae nii ene ichana jaohane caje.

²³ Nii ene rautaane caje cuhin, nii Jorioocuru curuaanaa loreri asaae turuha Jesusone janate, inae atane rucuhecuruhane rai neein cojioriinchuru coinaderaauruha cachaaaurune jana turuhin:

²⁴ “Satiin caalai caje mituuche. Coatiha ohane jaun aihei caa ranuna, sinihane jaunte aicha,” naa acaauru rai Jesusone jana coenacure ecu neein coarajeeurera cachaaauru.

²⁵ Nete coenacuruhane saijieein, jitariin nii loreri caje mitanajaane baiha, nii ranuna rene enohin biji que mucuhin michuha Jesusone jana nimichue nii ene.

²⁶ Nii coaraainte ita rai beeuruha cachaurune jaun, satiin jelai batane sacuritaain coitucunojoi ne nii o caje ranuna ichatiha Jesusone.

Coroatajai maosa rautaa Jesusone

²⁷ Nii ranuna ichatihane baiha caje amuha Jesusone janate caaijie cuhin:

“Jataain cairichaaajoaain canacaanu coaraaura Rabiri nefoerate,” naain eheehequiin sacuure coroatajai maosacuru.

²⁸ Nii janate inae loreri asaae turuhin, ecu enoha Jesusone jana rohan nichuuntaauruha nii coroatajai maosacurune jaunte:

“Caa maosa neeichene caje inara nota teein nihanune esenetaaichena,” naain acaauru caje bajaa Jesusone janate:

“Aihacaanura Curuaanaa,” naauruhane jaun,

²⁹ biji que acaauru nota dadaain:

“Nii esenetaaichene rijijieein conohine inara notara,” naa acaauru rai Jesusone rijieeoritiin,

³⁰ inae conoe acaauru nota. Nii jaunte:

“Coa leeochoauru rai caa inara nota teein nihanune bihache,” naain acaauru suujuatiha Jesusone saijieein,

³¹ jelai caje amuuru rijieeoritiin beeuruhane jaun, inae satiin jelai batane sacutaain acaauru nota teein niha Jesusone coitucuure.

Erenaachara cacha rautaa Jesusone

³² Inae jelai caje amuuruha nii coroatajai maosacuru niicha rautaurine janate, erenaachara cacha, coitucuchuhi que suujuequiin nena turuaa uure Jesuso rene.

³³ Nii janate nii coitucuchuhi sitaa Jesusone ri-jieoritiin, inae irihane nunuhete nii erenaachara cacha. Nii coaraainte:

“Coatiha chabana catohanai coarahaacache Israaeli lauri nichaachene janata,” naaure cojoe-latiin cachaauru.

³⁴ Nete:

“Jeelai coitucuhuhichuru curuaanaate, caa catohaneein coitucuhuhichuru sitaain niha caa cachane jaanu teein nera,” naaure ecu neein coarajeein fariseeocuru.

Cairichaaajoaain cachaauru coaraa Jesusone

³⁵ Nitohaneeinte neseuru cuhecujueein nenaanajaauru naineein amuhemujueein, netaojaain Cana Coaunera rai rauhi que ereereecuruhane jaan coloheri sinacocacuru naineein cuhecujueein, Cana Coaunera Cojoanonaa erenaa raotono que cachaauru relaain, itolere cunai caaun cunaitenacaaurune maajeein rautae Jesoso.

³⁶ Nii jana cachaauru coaraa Jesusone janate, nii chaque nelatihei rijijieein beraicha colane nena carenero rijijieein amuhemuhecuruhane jaun cairichaaajoaain acaauru coarae.

³⁷ Nii jaunte:

“Jataainte esinae arajiin neeure cachaauru, Cana Coaunera coitucunaa jereraauru. Nete nene acaauru relaeranura.

³⁸ Aihane jaun Cana Coaunera bajaachete neeine acaauru raain acaauru relaeranu,” nae aina nerelanacaauru rai Jesoso.

10

Aina nerelanaa nichaanune caje, lechoonca coroatajai nichaanune janijiin cocoainaa Jesoso afosotoneeine

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

¹ Nii jaunte lechoonca coroatajai aina nerelanaa nichaanune cotijiaain janijiin, canacaanu cocoainain canacaanu letoae Jesoso, cachaauru suujua cuhane nenacaauru coitucuhichuru sitaain, itolere cunai caaun cunaitenacaaurune maajein rautaacaanune coina.

² Nii lechoonca coroatajai afosotoorunu que niicha cocoainai nichaanunete, jauriaanejeein Simoon Fedoroneein acaauruhacha curuaatei, rai nejera Aanderesi, Saantiaao aina rai nejera Joaan Sebedeeo calaohineein nenacaauru,

³ Ferifi, Bartolomee, Tomasi, chaen canu Mateeo nichaaunne Roma curuaanaa rai *impoestonu* que cachaauru cobaraain coriqui bajaera nichaaunlune, Arafeeo calaohi Saantiaao, Tadeeo,

⁴ chaen jauriaanejeein Romanocuru que nejeratenacaauru aina nenaalu Simoon Seloteneein niicha curuaateuri, chaen nii baiha Jesoso coulurujueranu Jodasi Isacariote, naaonjoainichaanu.

Cana Coaunera Cojoanona que cachaauru rellaauruhane coina aina nerelanacaauru letoaa Jesosone

(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵ Nitohaneein nii lechoonca coroatajai aina nerelanaa nichaanune letoainte canacaanu suujuate: “Coa nii Cana Coaunera coitucuelanaala ichaonacaauru atane que cuhache. Niheichu

Samaria cocoaichacuru rene niha natiin coa turuhache.

⁶ Ucuaae cuelanaala, Cana Coaunera cachaneein nitajerai nenacaauru Israeli cocoaichacuru rene cunichuche.

⁷ Chajaain ucuaae cuhin, inae nichuutaa Cana Coaunera Cojoanonaane benichuche acaauru rai.

⁸ Chaen cunaitenacaauru rautaaain, onacaauru nihanatiin ichateein, cosibi caaun cunaitenacaaurune maajeein rautaaain, cacha suujua cuhane nenacaauru coitucuchuhichurune maajeein sitaauche. Inarate core colane nitohanai ichana nainequichene jaanu raain neeiche. Aihana jaun nitohanai ichaain neeichene, coa core bajaache.

⁹⁻¹⁰ Coa inara coriqui, inara atora, inara cajione necoreeteichene jaanu, inara safato, inara biji achune, naaonjoainuri amaain cuhache. Niha rauhi, amihanenacaauru coroaateeuruha cachaaurune coina.

¹¹ Leinjiin neseu, nenaanajaun, naaonjoainu turuhichene, chunocoha caohachaain inara raera cacha ariin, rai loreri asaae neeuche jelai caje amuhichene reentiaain.

¹² Inae nii loreri asaae turuhichene neein, loreri asaae nenacaauru rai ereein turuuche.

¹³ Nii jana raoti ichaonaa que ichaonaa jerecuruhanete, raotojoein inara raaurureein nii loreri asaae nenacaauru cachaauru.

¹⁴ Jana caohachaain inara raelanaala inara aohana jerecurenihane, nii loreri caje, chaen nii nese caje, naaonjoaain caje inara amuneein inara tijia que nenea utoone rihariaain ratiriin amuuche.

¹⁵ Esinae rauhijiriin acaaurute cana janonaa besaute que inae tihane bana, Sodoma, Comora, naaonjoainuri batane que ichaonacaauru amurijiriin caseteco coaracurureein.

Mucunojoinecuruhane coina arichacuruhane

¹⁶ Aonacuche, canune inara letoaaun janolari mululune jana situha cuha irine rijijieein cuhichene coina. Aihana jaun cacha cunaitaane coina nainaa acanone rijijieein cunichuche. Chatohaneein teraane nihanatiin nerinanaa naineniha serorine rijijieein.

¹⁷ Aihane jaun caohachaain nainain necohalajiin cunichuche. Cocoinanacaihuru rai inara teuruhane janate, sinacoca asaae inara amaain inara bisiin,

¹⁸ coberenadorocuru rene inara amaain, reychuru raine maajeein inara amaaurureein canu coreniha. Nii janate canuneein nihanune coitucuerateriquicheein acaauru que, chaen nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru quene maajeein.

¹⁹ Inae cocoinanacaihuri bijiin inara teeuruhane, coa acaauru tonoraain ereeichene jaanu que tonajianche. Inae ereeichene coina neeichene janate, Cana Coaunera Suujue, inara rai ereeichene jaanu tereein.

²⁰ Aihane jaun coatiha inara ecu ereriheecheein. Cana Inaca Cana Coaunera Suujuete inara coreniha ecu erereein.

²¹ Nitohanerichaaaine jaunte, rai nejeraauruhacha, nejeraauru tereein ateananohineeuruhane coina. Nii jana rai inacaauruhachate, rai calaohichuru tereein cocoinanacai rai. Nii

jana acaauru calaohichuruhachate, inacaauru que nejerateein inacaauru teeurureein ateinanohineeuruhane coina.

²² Satiin cachaauru caa chauratane sacuritaain canu coitucuelanaala nenacaaurute, canu coreniha inara que nererojoecaa cuurureein. Nete nii esenetaane jianelanaala, atiin satono que tiaain jerichanejeein sacuera nichotereein.

²³ Leinjiin neseu turuhichene jana, inara rerohecaain inara mucunaa jerecuruhane, leeocha neseu cuhin sorooche. Esinaene aitoon. Jaiti Israeli nefoerateeuru sacuritaain turuheneichene janane, canu inara ichohaichaniha ecu turureeunni canu acaihaniji Cacha Calahineein nejanoanaa nichaaunne.

²⁴ Niheichu rai relaera amurijiriin nena nainihe i aina nerelanaa. Niheichu rai fatoroon amurijiriin nena nainihe rai cachaneein nena.

²⁵ Relanojoneein nenacaauru, acaauru relaera rijijieein neeuruhine. Jana letononeein nenacaauru acaauru curuaanaa rijijieein neeuruhine. Canu inara Curuaanaa neein inara relaera nihanune que moconajaera Beelseboo niha canu beeuruha natiin, tonacururiha jana inara que.

Coasinacainein niha ohacachene baiha cana itajeranein nenaane

(Lc 12.2-7)

²⁶ Aihane jaun, coa cachaauru coasichache. Coitucueraelanaala, asinojoneein chaachain niha chunine niha natiinte, coitucunoiniha cureein.

27 Jana caa coitucueraelanaala nenea nii chuni aonaenihane jana, caa caitoonjoan coitucuerateeuhe satiin cachaauru urichoo netiin.

28 Coa inara atinana naineraauru que casihache, inara atinaauruhane baiha chabana satoelanaala neeni janonaa que neeni, inara suujue itajenaa nainecurenihane jaun. Nete laen nainequiche chabana satoelanaala nenea usi jana inara jaberoco aina inara suujue itajeranu neein nenea- Cana Coanera que casiin neeichene.

29 Tana nii chaque nelatejeecane que airijiin leinjiin moneda que coriha coroatajai tajaelinane coitucuhichene. Nete jereniha cana Inaca Cana Coanerane nii leinjiinijin nitajenaa nainecurene.

30 Nii amurijiriin inarate, inara couturijine maajein leinjiana leinjianaain janiinojoneein ne.

31 Aihane jaun coa casiin ichaohache. Inarate jataain tajaelinaacuru amurijiriin nelateein neeiche.

*Cachaauru que Jesocurisito coitucuerateeurera
(Lc 12.8-9)*

32 Chunocoha cachaauru que canuneein nihanune coitucueraneein, canu cachaneein nihane coitucueratera ne, acaentonai coitucueratereunni dedeeu nenea Ofa Cana Coanera acatiha neein.

33 Nena laen canuneein nihanune coitucueraneein canu cachaneein nihane saijieein, canu coitucuerate lanaala nenea que acaentonai coitucuenereunni Ofa Cana Coanera acatiha neein.

*Ita caje cacha lerueraneein niha Jesusone
(Lc 12.51-53; 14.26-27)*

³⁴ Coatiha raoti ichaonaanaja turuaa uhaaunlu caa chauratane que, ita que nererojoecaain ichaoha cachane jaane turuaa uunlu.

³⁵ Nitohanihane jaunte, rai inaca que nejeratiha rai calaohine jana rai neba que nejeratereein rai cacunu. Jana rai nebaene quete nejeratereein rai nacana.

³⁶ Nitohaneeinte nechu naraaicha que nejerate-naaneein neeurureein cachaauru.

³⁷ Rai inaca, neba, calaohi, cacunu, naaon-joainuri belaihane amurijiriin cacoelainihane, nii chuni canu cachaneein nenea nainihe.

³⁸ Itolere necairichanaa abaantaain coroso que nerichaaunnine rijijieein necairichanaa abaan-taenihane, canu cachaneein nenea nainihe.

³⁹ Nete laen canu, rai nichao ichoteratena nainichaaunne coitucuhin canuhacha cohajeein nenea, nichao ichoteratereein canu coreniha. Jana canu esenetaelanaala, canu colane nichao ichoteratena jererate rai nichao itajereein.

*Cainanohinerichaaain namute cacha rai cha tera
(Mr 9.41)*

⁴⁰ Chunocoha inara raerate canu raa aicheein. Jana caohachaaain canu raerate canu letoaera raa aicheein.

⁴¹ Cana Coaunera letononiha leinjiin *profetane* coreniha caohachaaain raain nenaate, *profeta* rai cainanohiniha rai namihaneone rijijieein nii raane coreniha rai cainanohiniha cureein. Chunocoha leinjiin cacha caohachaaain nenea raain neite, jerichanejeein nii cacha caohachaaain

nenea rai cainanohinihane rijijieein, nii raane coreniha rai cainanohiniha cureein.

⁴² Chunocoha caa ena canu sacunaa nunuhetejееureraauru rai, nechu jataain canu sacueranihane coreniha le eraurujeein conacai teein nei raite, esinae rauhijiriin cainanohiniha cureein,” nae aina nerelanaanichaanune rai Jesoso.

11

Jesoso rene turuuruha Joaan Baotisita letonocurune

(Lc 7.18-35)

¹ Nii lechoonca coroatajai aina nerelanaa nichaanune relaane baihane, jelai batane que nenacaauru neseuru naineein cuhacaanu, Cana Coaunera beratenojoin erenaa beebejeein cachaauru relaa amuhemuheca Jesosone coina.

² Nii janate caresero cuhane netiin benaa caje itolere ichaa Curisitone coitucuhin aina amuhemuhenaauru letoae Joaan:

³ “Iina esinae rauhijiriin, nii turuha uheneni Curisito niha. Aca neneeine beeune turuha leechane cohacaanu,” naain rene turuhin baauruhane coina. Nii jaunte letoanajaane rijitoein aitocuruha rene turuhinne jaun:

⁴ “Chajaain caa inaraacha coarai, inaraacha aonai benichuche Joaan raicha.

⁵ ‘Inae maosa neeuruhane caje conoa maosacuru notara. Bacosacuru niha natiinte, inae nichaaurain amuurera. Cosibi caaun cunaitenacaauru niha natiinte, inae somaraain neeure cosibi cajera. Urichosaaecuru niha natiinte, inae enene erenaa aonacurera. Onacaauru niha natiinte, inae o caje

ichanacurera. Jana cairichainejeein nenacaauru raitē, Cana Coanera beratenojoin erēnaa beebejeein, nosa caje nichoteeururichaaine beebeje.

⁶ Nerausiaaejeeinte neeure rai suujua corelanaala acanihane esenetaain acaacha cohajeein nenacaauru, naain benichuche Joaan raicha, naain Joaan letonocuru letoae Jesoso.

⁷ Inae jelaiha cauha cuuruha Joaan letonocurune janate:

“Chatohanai coaraa cuhichelu cacha areroo cuhin. Leinjiin jiarana nujua cujuana ichanohineein nerurujuanaana coaraa cuhichelu.

⁸ Ainihane leinjiin cacha, cajione caohacha que necoreeteen neina coaraa cuhichelu. Inarate raotojoein coitucuhiche, cajione caohacha que necoreeteen nenacaauru, *reychuru* loreri asaa neeuruhane.

⁹ Chatohanai coaraa cuhichelu. Leinjiin Cana Coanera ere bera *profetana* coaraa cuhichelu. Aiha laesinaae, nii choae tacaain jataain leinjiin *profeta* amurijiriin nenaate esinae rauhijiriin coaraa cuhichelu. Acate Joaan ne.

¹⁰ Nii Joaan quete:

‘Canune ii ajiniha
cachaauru rai ereerecane coina
canu ere bera letoareeunni
turuhine jaanu rucuheranu que,
naain ne laenanohineein Cana Coanera
Quiricha cuhane.

¹¹ Esinae rauhijiriine aitoon, satiin cachaauru caje nihei chuni cacha Joaan amurijirii jataain nelateen nei, Moisesa que Cana Coaneraacha teratenojoi Cojoanonaa bana. Nete laen, ena tu-

runaa Cana Coaunera Cojoanonaa, Joaan fautaain nelatihei rijijieein nenea, jataain nii Joaan amurijiriin nelateineein ne.

¹² Turuhalu Joanne caje coauneeinte, enane-tojoeein ena turunaa Cana Coaunera Cojoanonaa turuaera nichaaunne que nejerateein itajenaa coaacure Cana Coaunera coitucuhichuru curu-aanaacuru.

¹³ Satiin *profetacuru* aina Cana Coaunera aitoonjoaauru rauhite, nii turuha uheni Cana Coaunera Cojoanonaa coitucuerateein neurelu, turuha Joanne que tiaaajoaain.

¹⁴ Inarate esinae rauhijiriin nacoaauneein turuha urichaain Irihasine que aitocuruhalune coitucuhiche. Acate nii Joaan neein turuhelu.

¹⁵ Caa aitocoaunne aonacurumiin urichonacaauru.

¹⁶⁻¹⁷ Caa cachaauru, enene cojoanonaa que nenaacaauru ichao bihanune jaannu coitucuhaaun. Aihuruha canaanaihuru nenaanaja cataaun no-coatijiaan, rai corihacuru rai eheehequiin:

‘Raansaichene coina auno totihacaanu. Nete canacaanu auno rautaelanaala raansanaa jere-neeiche. Inara cotijiaain, berane jaain inaderaa-caanune jana, canacaanu aina inaderaaheeiche,’ naauruhane rijiichuruha.

¹⁸ Nii rijijieein techu, turuha Joaan joaen-reen lenone que lenonelanaala, bino conaa inaelanaala, naaonjoaaine jana, moconajaera suujue siraha beeiche.

¹⁹ Nii baiha turuhanu canu, cacha calaohineein nejanoanaanichaaunne jana, bino cohin, joaen-reein lenone que lenoneein, naaonjoaaineeinne jana, ‘Achotoritiin, ajetoriaaneein, baasoneein

ichaonacaauru osaaonacaauru belaichaneein, Roma curuaanaa rai *impoestonu* que cachaauru cobarain coriqui bajaaurera belaicha niha' canu beeiche. Nete jataain itolere que nainaain, chaachaain niha Cana Coaunerane caje coaraain, coitucunojoi ne niicha ichai," nae Jesoso cachaauru rai.

Caseteco coaracururichaaain erenaa tonoraauruhi cachaaurune
(Lc 10.13-15)

²⁰ Cojoelanaacojoai ichaalu Jesusone saijieein nichao coreein nacoaauneein Cana Coaunera coitucuureniha nii nese que ichaonacaauru cachaaurune jaunte:

²¹ "Jataainte cairichaaajoaiche nohane, Corasiin cocoaichacuru. Cairichaaajoaiche nohane Betesaaida cocoaichacuru. Inara que cojoelanaacojoai ichaain coaratihanulune tocohaneein, Tiro, Sidoon, naaonjoain cocoaichacuru rai cojoelanaacojoai ichaain coaratihanulune jana nihanete, inae inoanlu nejeein inae nichao coreein, nacoaauneein Cana Coaunera coitucueraneein neeuruhane coarateeurure niicha jerenohin ichaain.

²² Nete inae coitucuhichuru coulurujueein casetecaeratihane jaan Cojoanonaa que turuhane bana, Tiro, Sidoon, naajoainunri cocoaichacuru amurijiriin caseteco coaraa curiquicheein inara.

²³ Jana inara, Caferenaan cocoaicha neeichene, inacojoein caohachaain niha nocoetiin raotiin nena coaauquiche. Nete ohichene bana nocohena tabai jana nitajiha curiquicheein. Nii inara que cojoelanaacojoai

coaratihanulune tocohaneein, Sodoma cocoaichacuru que coaratihanune jana nihanete, enanetjoein neeurure jelai cocoaichacuru.

²⁴ Nete inae coitucuhichuru coulurujueein casetecaane coina turuha Cana Coaunera Cojoanona que turuhane bana, Sodoma batane cocoaichacuru amurijiriin caseteco coaraa curiquicheein inara,” nae cachaauru rai Jesoso.

Canu esenetaerate raotojoein ichaoreein.

(Lc 10.21-22)

²⁵ Niritohane baihate: “Itolere chauratane, dede, naaonjoaain Coauneranein neeine coroaajihanu jataaincha, Ofa, itolere coitucutoha nocoetonacaauru que iicha asii coitucuerateei cairichainejeein nenacaauru quene jaunra.

²⁶ Aihara Ofa, nitohanein jereeine jaunte ichaaicha,” naane baihate:

²⁷ “Canu Inaca Ofate satiin rainein nenea teein ne carai. Nihei chuni Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaaunne coitucuera. Leinjiin Ofa Cana Coauneraachate cacoitucue. Niheichu chuni, Ofa Cana Coaunera coitucuera. Canu- Calaohineeichane coitucuun. Canu- Calaohi nichaaune coitucueratenaa jerichaaunne jaunru que, coitucueratihanune banaachate, Canu Inaca Ofa Cana Coaunera coitucuurureein cachaauru.

²⁸ Nii inara baasoneein ichaonacaauru, inara nererojoecaeriin ichaonacaauru, inara osaonacaauru, naaonjoaineeichene canu esenetaain canu sacuuchena raotojoein ichaonaanaja te inara rai.

²⁹ Caa inara rai caitoonjoa esenetaain, Canu que nerelaain aihanune rijijieein ichaaoche. Coatiha chabana inara aina baasoneein nerinaaunni. Nii bana coatiha nitajerinaain inara suujue.

³⁰ Coatiha caaintaai, caa inara rai caitoonjoa tonoraa cachane,” nae.

12

Nebetacanaa cojoanonaa bana tirico inaa molooruha Jesoso aina nerelanacaaurune

(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

¹ Nii amuhemuhecaaunne jaun, nebetacanaa cojoanonaa bana tirico coocana jana situha cuhacaanu Jesoso aina jiniiquiin aina nerelanaa nichaanune. Nii janane mijiitohacaanune jaun, situnacanejeein nii tirico moloonejeein rai nucuhe quihacaanu.

² Nii coaraainte:

“Nii ii aina nerelanacaauru coaraau. Co-coaaeraa nebetacanaa cojoanonaa bana nitohanai ichara natiinte, inae tirico taihure,” naauruha Jesoso rai fariseeocurune jaunte:

³⁻⁴ “Tana lesajei que mijiitooruhane jaun, corihacuru aina jiniiquiin Cana Coaunera loreri Teenforo asaae enohin, Cana Coaunera que banijiaain nena faan, saseredotecuruhacha nii faan quinaa nainihane saijieein, corihacuru aina faan quiha curuaanaa Rabirine jaan reretaain coitucuhichene.

⁵ Tana Moisesa aitoonjoa cuhane nebetacanaa cojoanonaa bana carenero narejeen sohin Teenforo asaae mocooruha saseredotecurune niha natiin, osa que nesaruhin naaonjoaarenihane jaan reretaain coitucuhichene.

⁶ Aihane jaun Teenforo amurijiriin jataain nela-
teein cau nihanune coitucuhin neeuche.

⁷ Coatiha: ‘Naaonjoain quete aite caa Quiricha
cuhane,’ naain coitucuhiche. Nii Cana
Coanera Quiricha cuhane: ‘Nii inihocuru
mochichene janeein inara amute cache
belaain, naaonjoain neeichenena jereeun,’
naain ne, laenanohineein. Nitohanai coitucuhin
neeichenenoote, chatohanai baaso ichaain
neniha inara amute cachane jana colurujueein
naaonjoain neriquiche.

⁸ Nitohanihane jaunna, canu- cache calaohi-
neein nejanoanaa nichaaunne, nebetacanaa co-
joanonaa amurijiriin cocoaainaan letononeein
neeun,” naain fariseeocuru tonorae Jesoso.

Leinjiin jiuirona bijii cache rautaa Jesusone

(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹ Inae jelai caje amuhinte, ecu nenea sinacoca
asaae enoha cuha Jesusone jana,

¹⁰ ecu najiniha ne leinjiin jiuirona bijii cache. Nii
jana Jesoso colurujueeuruhane jaanu lera ariiri-
ichuruhane jaunte:

“Nainihanacha cocoaeraane saijieein,
cunaitenaa rautaaca nebetacanaa cojoanonaa
banane,” naain Jesoso caje bajaauruha
fariseeocurune janate:

¹¹ “Tana chunocoha inara, leinjiin carenero
siriquichene jana nebetacanaa cojoanonaa bana
acau mitunajaan ucuha jachu cuhane naluha
inara raine coaraa curiquiche jelai caje rocohich-
ene coinane.

¹² Tana leinjiin carenero amurijiriin nelatiha
leinjiin cachane coitucuhichene. Aihane jaun,

cha caaunna cunaitenaa rai caohacha ichaa rautaenerichaaca nebetacanaa janonaa bana,” naain fariseeocuru tonoraane baihate:

¹³“Ii biji raujiaaura,” naa nii jiurona jijii leinjiin cacha rai Jesusone janate, biji sijitaane rijieeori-tiin, inae nerautae nii biji jera rijijieein nii cacha biji.

¹⁴ Nete jelai caje mituhin nejesinajeein ita suujua tacaure fariseeocuru Jesoso sohin jaaoruhane coina.

Jaiti neniha Jesusone jana, tururichaaine biha Isaihasine

¹⁵ Nitohaneein inae sohin jaonaa jerecuruhane coitucuuriin jelai caje amuha Jesusone janate, sacuruha arajiin cachaaurune jaun, jitaain cunaitenacaauru rautaaain,

¹⁶ aonajeeuruha cachaaurune urichoo, nii rautanaacane que ereeuruhane caohate Jesoso.

¹⁷ Nitohaneeinte bihalu Cana Coaunera ere bera inoansi Isaihasine nainaane coina:

¹⁸“Caate,
janijiin belaaain cocoainaan
Canu Suujue que suujuequiin
canu letononeein nena ne,
'Inae nerinaain baasoneein cachaauru
cairichaaaurera,'

naain,
satiin chauratane que
lauri lauri nenacaauru cachaauru rai
beebejihane coina.

¹⁹ Coatiha
cachaauru que nejerateein, cachaauru cotaain,
bero cuhane niha natiin
tonijiaain ereein cachaauru relaain,

naaonjoaane aohanrarinaain.

²⁰ Coatiha

nelatelanaala nenacaauru,
cairicheineein nenacaauru,
naaonjoainuri cairichaeranu que airinaain.

Niheichu

aasaeriin esenetaeraauru que jaolecorinaain,
lauri lauri nenacaauru cachaaauru
ichao rucuhecane jaan que
turuhane reen tiaaojoaain.

²¹ Satiin lauri lauri nenacaauru cachaaaurute
acaacha que jaaecoorureein,”
naain belu Isaihasi.

*Moconajaera letononeein niicha ichana nainei
ichaa Jesoso beeuruhane*

(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10)

²² Nii janate, suujua cuhane coitucuchuhi
siricha leinjiin cache erenaachara maosa
amaauruha Jesoso rene jana, irihane jaanu tein,
rai nota cono te.

²³ Nii coaraain cojoelatiinte: “Tana caa cache
Rabiri ichoala nihane,” naain ecu nejesinajeein
satiin ita caje bajaacoaure.

²⁴ Nii aonajeeinte: “Moconajaera curuaanaa
Beelseboote, caa cache rai catohanai ichana
nainihane jaan tein ne,” naaure fariseeocuru.

²⁵ Niritiin coaacuruhane coitucuha Jesoso rao-
tojoeine jaunte: “Satiin caa chauratane que
ichaonacaauru cachaaauru, ita que nejerateein
neeuruhanete jiniiquiin nitajenaa nainecurure.
Niheichu leinjiin nese que ichaonacaauru ita
que nejerateein neeuruhane, jiniiquiin raotojeein
ichaonaa nainecururihei.

²⁶ Nii rijjijeein techu, moconajaera netonai rai letonocuru que nejerateein nihane, nii rai letonohacha sitaain nihane, nii chaque nelateein nenea nainerihe.

²⁷ Nii aitocohichene tocohaneein moconajaera suujue aina cuaain moconajaera sitaanu nechujianra, jeelai moconajaeraacha itajiha aichee-unna. Nete nii aitocohichene tocohanene, nitohanihane, cha jana inara letonocuru letohare nitohanai ichana naineein neeuruhane jaanu siriin neeuruhane coina. Nitohanihane jaunte, nechujataain inara raajenihane jataain baasoneein aitocohichene coarateeiche.

²⁸ Caa cacha suujua cuhane nenacaauru moconajaeracuru sitaanu Cana Coanera Suujue aina cuaainnete, inae inara aina niha Cana Coanera Cojoanonaane coujunacanein ichaun.

²⁹ Leinjiin cacha jataain laraajiin nenea loreri asae enohin nihei nii chuni caje niicha sirii ruluhera. Biji ichojoaainchate naine nitohanein caje niicha sirii ruluhane.

³⁰ Chateeinti canuhacha ichai ichaene. Niite canu que nejeratenaaneein ne. Nii rijjijeein techu canuhacha ichai itajeraneein ne canu esenetana jerihe.

³¹ Nitohanihane jaunne inara rai aitoon, satiin osaonacaauru cachaauru quete suujua acatereein Cana Coanera. Nete laen tonaain baasoneein Cana Coanera Suujue que erei que suujua acatenereein.

³² Canu- Cacha Calaohineein nejanoanaa nichaaunne que nihanatiin tonaain baasoneein erei quete suujua acatereein. Nete laen rai

Suujue que tonaain baasoneein erei nihane, caa ena nenaan janonaa, caa baiha neeninu janonaa, naaonjoain que nihanatiin neein suujua acatenereein Cana Coaunera.

*Ninaa caje temule caohacha coitucuhacane
(Lc 6.43-45)*

³³ Tana temule jaain neeichene, caohacha que inaacane caje temule caohacha coitucuhin neeichene.

³⁴ Nitohaneein necha ansaineein neeichene jaunte, inara suujua caje mitunaa nainene caohacha. Inara suujua cuhane baasoneein inaraacha coacuite, inara ujuae caje mitue.

³⁵ Jana caohachaaain suujua coara cachate, caohacha nejesina que ereein ne, suujua cuhane niha caohachane jaun. Jana baasoneein suujua coara cachate baaso que ereein ne, suujua cuhane niha baasone jaun.

³⁶ Canune inara rai beeun, inae caseteco coaracururichaaain satiin caa chauratane que nenacaauru cachaaaurune bana, tonaain baasoneein ereeichene nihanatiinte coitucunojoinereein.

³⁷ Nitohaneeinte, inara ujuaae caje baaso ichaaain neeichene ujuaihonneein neneeichene, caohacha ichaaain neeichene coitucunojoiniha cureein,” nae acaauru rai Jesoso.

*Cojoelanaacojoai bajaauruha necha aansai
cachaaaurune*

³⁸ Nii jaunte:

“Cacha relaera, canacaanu rai cojoelanaacojoai ichaaain coarateeinene jerichaanura,” naauruha

Moisesa aitonjoan que cacha relaaurera aina fariseeocuru tabaaurune janate:

³⁹ “Caa necha ansaineein suujua coitucue-lanaala ichaonacaauru cachaaaurute, acaauru rai cojoelanaacojoai ichacaaunne jerecure. Nena inae acaauru que cojoelanaacojoai coaratihalu *profeta* Jonasine jaun, inae nenacaeneein acaauru que coaratenaa jereneeun.

⁴⁰ Nii nichata jiichoo nichata janotiineein, ate tabai suri cuhane nihalu Jonasine rijijieeine, canu- Cacha Calahinichaaunne nichata jiichoo nichata janotiinejeeincha atane cuhane neree-unni.

⁴¹ Aihana jaun, coitucunojoiniha caohacha ichaeraauru aina baaso ichaeraauru ichao que tihane banate, nacoaauneein nimichucurureein Ninibe cocoaichacuru, acaauru coulurujueeuruhane coina, acaauru rai beratenojoin beebejiha Jonasine aonaain nacoaauneein Cana Coaunera que coacuhin neeuruhalune jaun. Jana ena cau inara aina neinichaaunnena Jonasi amurijiriin nena nichaaunne saijieeinte caitoonjoa esenetana jereneeiche.

⁴² Jerichanejeein techu nacoaauneein nimichureein enoto mitu nichajai coarajeein cana raotono nichajai que nenaalu ene curuaanaaneein nena netonai inae caseteco coaracururichaain caa ena nenacaauru cachaaaurune bana acaauru coulurujihane coina, niicha coitucuhi beebejiha cachaaauru rai Salomoonne jana, coriaji atane caje uhin aonaa uhalune jaun. Cau caa ena inara aina

neinichaaunnena Salomoon amurijiriin nenaaneun. Nete nii saiijeein canu esenetana jereneeiche.

Nacooauneein cache suujueniha jelaiha enoha coitucuchuhine
(Lc 11.24-26)

⁴³ Cache suujua caje mituha leinjiin coitucuhuhinete, cajihanein amuhemujeein nihane jaanu ariirijie. Nii jana eruhenihanete:

⁴⁴ ‘Taolu mituhanulune jaanne jelaiha cauha cureeun,’ naain coacue. Niritiin jelaiha turuhin nii cache coaraane jana, aiha leinjiin loreri conera colane caohatiin lojinojoneein nena rijijeein eruhanete,

⁴⁵ nacooauneein jelaiha cuhin, caainsineein amurijiriin baasonein nenacaauru aina ita taojiain, jiniiquiin nii cache suujua cuhane jeelaiha enooruhane, jataain jeelai amuritoheriin baasonein ichoae nii cache. Nitohaneeinte, ichaoha cuurureein caa necha ansaineein ichaonacaauru cachaauru netonai,” nae acaauru rai Jesoso.

Jesoso rene turuuruha neba aina nejeraaurune
(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Niritiin jaiti cachaauru aina ereereeca Jessosone janate, rene turuhin aina erenaa jerecure neba aina nejeraauru. Loreri asae enohelanaala airiniha neeuruhane janate:

⁴⁷ “Taute airiniha turuhin neeure ii neba aina ii nejeraauru, ii ainate erenaa jerecure,” naain Jesoso rai beeure.

⁴⁸⁻⁵⁰ Nete, nii rai biha unaa rai:

“Caaurute canu neba aina canu nejeraaurune. Chunocoha caletoaera Ofa ere tonoraain niicha

jerenohin icharate, canu nejera, canu bai, canu neba, naaonjoainuri ne,” nae aina nerelanaa nichaanune cojeluhin Jesoso.

13

Temule jaera que cuaain cachaauru rai iriha Jesusone

(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Nii bananeeinte, nii loreri nihacaanune jaan caje cuhin, nemuri auhaniha turuhin ecu nelauriaain lauheque Jesoso.

² Nii jana, arajiin rene turuhacoaauruha cachaaaurune jaunte, leinjiin bote cuhane fauhin lauheque, carene ichoae neeuruha cachaaaurune tonohana.

³⁻⁴ Nii bote cuhane netiinte, araii laurii nereretanaa rijijiei *parabola* que cuaain cachaauru rai ereerejeein:

“Leinjiin temule jaera temule jaa cunajaun ucuhe riiaacane janate tabaauru bero cuhane naluha nii niicha riajaiine jaun, turuhin coaraain quihure tajaecuru.

⁵ Jana le turijieein niicha riajaite, neniha mululuhin atanene jaan jelon ajeri ichoae nalunacaauru carajaelanaala omaroe.

⁶ Nete inae omarohane jana mituhin ajajaa enotone jaun ohe, mululuhin neniha atanene jaun, ucuacaain neniha rai cojoaisine jaun.

⁷ Le turijieein niicha riajai ucuhete, ajena jana naluhane jaun, amurijiriin omaroha ajaenane jaun atinae.

⁸ Jana atane caohacha que le turijieein niicha riajaite, le ucuhecuru caje le temuracuru

lefashaananaain inacae. Jana tabaaurute saotachoonca ucuheenein, nichatachoonca ucuheenein, naaonjoaain inaacure.

⁹ Caa caitoonjoan aonacurumiin irichonacaauru,” naain cachaauru rai ereereje Jesoso.

Jesoso caje parabola que cachaauru rai ereerecane bajaacaanu aina nerelanaa nichaanune

(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰ Nii jaunne, Jesoso rohan nichuuntaain nii araai laurii nereretanaa rijijiei *parabola* que cachaauru rai ereerecane jaan bajaacaanu caje aina nerelanaanichaanune.

¹¹ Nii jaunte: “Cana Coaunerate rai cachaneein neeichene jaun, coitucueraelanaala nena Cojoanona coitucuerate inara que. Nete laen rai cachanelanaala nenacaauru que coitucueratena jerene.

¹² Nitohaniane jaunte, naitoonjoa tonoraain niicha jerei ichajeein nenacaauru rai, jataain jee-lai amuritoheriin itolere coitucuhin neeuruhane jaanu tereein Cana Coaunera. Jana naitoonjoa tonoraelanaala niicha jerei ichaelanaala nenacaauru cajete, jitariin acaihaniji acaauruhacha coitucuujei rultureein.

¹³ Nitohaniane jaunne araai laurii nereretanaa rijijiei que cuaain acaauru rai ereeun. Coaracuruhane niha natiin coitucuurenihane jaun. Niheichu aonacuruhane niha natiin aonaain coitucuurenihane jaun.

¹⁴ Nitohaneeuruhane coinante: Aonacuruhane niha natiin:

‘Naaonjoain quete aite,’
naain coitucuururihaain.

Niheichu

nii coana jerecuruhane niha natiin coaracururi-
naain.

¹⁵ Inae jataain nauhacaa
caa cachaauru suujuane jaunte,

cha aonacuruhane nihanatiin,

‘Naaonjoai quete aite,’

naain coitucunaa nainecurene.

‘Niheichu

cha coaracuruhane niha natiin

coitucunaa nainecuruhi.

Nabana

canuhacha ichai coaraain,

aonaain coitucuhin

canu rene uuruhane,

acaauru rautaanune coataa,’

naain bihalu Cana Coaunera ere bera inoaensi
Isaihasine jaa ninaelu,”

naain aina nerelanaa nichaanune rai bihane bai-
hate:

¹⁶ “Nete laen inara nerausiajeein niha
curiquicheein, aonaain, coaraain, coitucuhin,
naaonjoainchene jaun.

¹⁷ Arajii *profetacuru*, chaen caohachaaain suujua
coaraauru cachaauru, naaonjoainurine maa-
jeeinte niqui, caa inaraacha coarai coana jere-
curelu. Nete coana nainecurenelu. Inaraacha
aonaine maajeein aohana jerecuruhane saijjeein
aonacuruhilu.

*Temule jaera parabola que irihane biha Je-
sosone*

(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

18 Aonacuchene caa temule jaera que cuaain araai laurii *parabola* que irihanune be inara raite coitucuhiche.

19 Cana Coaunera Cojoanona que erenaa aonacuruhane saijieein coitucuhichurute, nii bero cuhane nalunaa temule ucuhe rijijieein neeure, acaauru suujua cuhane Cana Coaunera beratenojoi erenaa jereein aonacuruhane niha natiin, turuha acaauru suujua cuhane baasone jianeraauru ne.

20 Jana nii ajeri ichoae nalunacaauru temule ucuhecurute, Cana Coaunera ere aonaain esenetaain corojeein jereein raauruhane jana,

21 inae cairichaaerinoinieein mucunoiniecuruhane coina arinoinieein neeuruhane, canu esenetaain neeuruhane jianeraauru rijijie.

22 Jana nii ajaena jana temunoinieein temule ucuhecurute, Cana Coaunera ere aonacuruhane saijieein, nechua jataain caa atane que netiin necoriquijiaain, raotiin nena coacuhin, niicha que suujua cuaain necoritanacaauru rijijie. Niite, inae nii erenaa esenetaauruhane jianein, leeochoauru relaauruhane jianein neeure.

23 Nii atane caohacha que temunoinieein temule ucuhecurute, Cana Coaunera ere aonaain leeochoauru relaain, naaonjoaain nenacaauru rijijie. Acaaurute, nii le ucuhecuru caje lefasha ucuhenieein, saotachoonca ucuhenieein, nichata choonca ucuhenieein, naaonjoaain le tijiriichuru caje teurera rijiichure,” naain aina nerelanacaauru rai beebeye Jesoso.

Tirico temuureru rai ajaena baaso temuha acaauru que nejeratenaane

24 Niritiinte, nacoaauneein leeocha nereretanaa que cuaain acaauru rai ereerejeein:

“Cana Coaunera Cojoanonaate, leinjiin cacha, rai nocoana jana cachaauru que tirico temueratihane jana,

25 temuhin satiin sinihuruhane tonohana, nii tirico niicha temuuri jana turuhin ajaena baaso temuha leinjiin cacha acaauru que nejeratenaane rijijie.

26 Nii jana inae omarohin, inae inaaca nii tiri-cone jana inanacae nii ajaena baaso netonai.

27 Nitohanihane jana coaraainte: ‘Curuaanaa, chasiinna temule caohacha ucuhe nejesina temuerateeilune saijieein, jana mituhe ajaena baaso,’ naauruha nii ocoana erora rene turuhin nii amihanenacaaurune janate:

28 ‘Chunocoha canu que nejeratenaate, nii ajaena baaso temucaiha,’ naa acaauru rai nii ocoana erorane janate: ‘Ta, nii ajaena baaso rocohin jaohacaanune jereeine,’ naain bajaauruha nii amihanenacaaurune jana:

29 ‘Niriimiin, nii ajaena baaso rocohalaainte tiri-cone maajeein rocoriquiche.

30 Nirijieein ecu neein jiniiquuin omarocurumiin, tainaca que tihane reentiaain. Inae tainaca que tihane banane jelai teein nii ajaena baaso raain, jelai teein tirico raain rucuhecaaune jaa cuhane rucujueein, nii ajaena baaso jelai teein mocoheratereeunni,’ nae nii ocoana erora,” naain cachaauru rai beebeje Jesoso.

Mosatasa ucuhe rijiicha Cana Coaunera Cojoanonaane que erenaa parabola

(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

³¹ Niritiinte nacoaauneein:

“Cana Coaunera Cojoanonaate leinjiin cacha, rai nocoana jana mosatasa ucuhe temuhera rijijie.

³² Esinae rauhijiriinte, jataain leeočaauru temule ucuhecuru amurijiriin aansijian rai nucuhene saijieein, inae omarohane leeočaauru ocoana jana nenacaauru temulecuru amurijiriin fohecane, rai nunecuru que tajenajaanu ichacure tajaecuru,” naain nereretanaa que cuaain beebeje cachaauru rai Jesoso.

Faan jorerera rijiicha Cana Coaunera Cojoanonaane que erenaa parabola

(Lc 13.20-21)

³³ Niritiinte: “Cana Coaunera Cojoanonaate nichata sajeein coujunaca que arina coujunacateriin rai jorerera que jasiiteein tabaain nii coliha jorereein caje arajiin faan jaa leinjiin enene rijijie. Nii neleeriha tabaain colihane coina nena jorerera rijijieeinte, cacha ichao sacuritaain nefaane coina nena ne Cana Coaunera Cojoanona,” naain beebeje Jesoso.

Nereretanaa rijijiei parabola que ereerejihane biha Jesusone

(Mr 4.33-34)

³⁴ Nitohaneeinte, nereretanaa rijijiei *parabola* nejesina que cachaauru relae Jesoso. Chabana nii *parabola* colane irihej cachaauru rai.

³⁵ Nitohaneeinte:

“Cana rai chauratane coaanaa Cana Coaunerane
caje coauneeinte,

satiin asinojoneein nena que erereein, nerere-
tanaa rijijiei

parabola cuaaincha,”

naain beeuruhalu Cana Coaunera ere bera
inoensihuru *profetacurune* nainaane coina
nitohaneein ichae Jesuso.

*Tirico temuurerera rai ajaena baaso temuera que
irihane biha Jesusone*

³⁶ Nitohaneein inae cachaauru rai irihane
nainainte, acauru rai nocoein jelai caje cuhin
nii neeuruhane jaan loreri asaae enoha Jesusone
jana, rohan nichuuntaain nii tirico coocana
jana ajaena baaso temuhera que cachaauru rai
iriha Jesusone bajaacaanu caje aina nerelanaa
nichaanune.

³⁷ Nii jaunte: “Nii temule ucuhe caohacha
temuherate canu- Cacha Calaohineein
nejanoanaanichaaunne rijijie.

³⁸ Jana nii ocoana que caitoonjoate, cana rai
chauratane ne. Jana nii temule ucuhe cao-
hachate, Cana Coaunera esenetaain aina ijiin rai
Cojoanona que neenihuru ne. Jana nii ajaena
baasote, moconajaera letononeein nenacauru
ne.

³⁹ Jana nii ajaena baaso temuherate, acauru
que nejeratena moconajaera ne. Jana nii tao-
jiaera que aitocooaunnete, inae ecu tihane bana
sarichain cana cojoanonaane que aite. Jana nii
taain rucuheraaurute anjeraaurune.

⁴⁰ Charijieein teeinti, ajaena baaso taojiaain mocohaca, nii rijijieeinte inae saa cana janonaane bana moconojoiniha cuurureein osa que leeochoaauru saruhin nenacaauru moconajaera aina.

⁴¹ Nii banane canu- Cacha Calaoherineein nejanoanaanichaaunne canu rai anjeraauru letoareeunni, nii cana cojoanona que nenacaauru baaso ichaain, osa que leeochoaauru saruhin, naaonjoaain nenacaauru raain

⁴² usi charijibana jacanaacharanejeein nenea jana jaonajaauruhane, ecu neein auhaaahaquiin chanaaurureein.

⁴³ Inae nitohanihane banate, esinae rauhijiriin Cana Coaunera jerenohin ichaain tonoraain nenacaauru, aiha enotone tocohaneein jiquihaquiin conohin niha cuurureein, canu Inaca Cana Coaunera Cojoanona que neein. Caa aitocooaunne aonacurumiin irichonacaauru.

Oro rijijieein nenea coreti tesoro rijicha Cana Coaunera Cojoanonaane

⁴⁴ Charijieein teeinti, leinjiin oro rijijieein nenea coreti tesoro eruha leinjiin cachane, nii eruhane jaauun teein conauteein ratiriin, rachoojoein jitariin niicha sirii rucuhele que necorete nii cacha, nii niicha eruhi conautihane jaan atane coretihane coina. Nii rijijieeinte, itolere cachaacha jerei amurijiriin jataain nelateine Cana Coaunera Cojoanona.

Oro rijijieein nenea perla coreti rijicha Cana Coaunera Cojoanonaane

⁴⁵⁻⁴⁶ Charijieein teeinti, leinjiin recatoon, perla coretiin nenea ariirijieein amuhin, inae nii perla

coretiin nenea eruhane, jataain nii corei eruhane coitucuhin rachoojoein cuhin, rai rucuhele que jitariin necoreteein, nii niicha eruhi perla corete nii recatoon. Nii rijijieeinte, itolere cachaacha jerei amurijiriin jataain nelateine Cana Coaunera Cojoanona.

Rede que ate mucuhera rijiiicha Cana Coaunera Cojoanonaane

⁴⁷⁻⁴⁸ Charijieein teeinti, nemuri cuhane rede jaaoruha ate mucuurerane jana, itolere ate mucuha nii niicha jaori redene, inae memoha ate caaunne jana carene ichoae inaain ate caohachaauru janijiin omari cuhane tein, nii baasooru foranacaauru jaaore nii ate mucuurera, nii rijiiicha Cana Coaunera Cojoanona.

⁴⁹⁻⁵⁰ Nitohaneein techu, inae cana janonaa satono que turuhane bana, caohachaaain ichaonacaauru janijiin raain, baasoneein ichaonacaauru jaaorureein usi chariji bana jacaelanaala nenea jana anjeraauru. Nii banate chanaa cuurureein auhaauhaquiin,” nae aina nerelanaa nimaanune rai Jesoso.

Canacaanu relaane jaan aonaain coitucuhacaanune bajaa Jesusone

⁵¹ Niritiinte: “Caa inara rai caitoonjoan aonaaain coitucuhiche,” naain canacaanu caje bajaa Jesusone janane: “Enjeen, aihacaanura Curuaanaa,” naacaanu.

⁵² Nii jaunte: “Coaracuche nachuhinti leinjiin Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaera-cacha relaanete, ‘Naaonjoaan caa Ena Turunaa Cana Coaunera Cojoanona Caohacha’ naain bein,

‘Naaonjoaan nii rauhi inoaesi’ naain nii ena canuhacha bei Cana Coaunera Cojoanonaa aina rauhi inoaesi que aitiin caohatiin cachaauru rai beein cachaauru relae,” nae Jesoso.

Rai nataneu Nasarete turuha Jesosone
(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³⁻⁵⁴ Inae nii nereretanaa rijijiei *parabola* biha cachaauru raine nainainte, jelai caje canacaanu aina amuhin rai nataneu turuhin, ecu nenea sinacoca asaee enohin, ecu nenacaauru cachaauru relaane nunuhete Jesoso. Nii janate cojoelatiin: “Chuna jataain cojoelanaacojoai ichaane coinane maajein nerelaete toritiin itolere coitucuhin ere.

⁵⁵ Tana enuha caje itolere ichana inaera cacha calaohi nihane, jana rai neba niha Marihane. Nii jana rai nejeraauru niha Saantiaao, Jose, Simoon, Jodasi, naaonjoainurine.

⁵⁶ Jana rai baihuru netonai cau cana aina ichaauruhane. Chaa cajena jataain nainain itolere coitucuhin aite,” naaure ecu neein aonajeeurera cachaauru.

⁵⁷ Niritocuruhane jaunte inae Jesoso esenetaain nere tonorana jerecurene cachaauru. Nii jaunte acaauru rai:

“Chunijiun cuhane jaaurute niqei leinjiin *profeta* que suujua acateein coitucure laurinelanaala nenacaauru cachaauru. Nete laen esenetaaurene laurineein nenacaauru naraaichuru. Niheichu nii loreri ichaohane jaun nenacaauru niha natiin,” nae cachaauru rai Jesoso.

58 Nii jaunte ecu arajiin cojoelanaacojoai ichaenelu, esenetaaureniha ecu nenacaauru cachaaurune jaun.

14

Oha Joaan Baotisitane

¹ Nii banate, Calileea batane curuaanaaneein niha Erodesine jaun, nii amuhemuheca Jesusone coitucuriin:

² “Acate, Joaan Baotisitane. Inae o caje ichanacaihara. Acanihane jaunte, nii cojoelanaacojoai ichana nainera,” naain jetao ereereje Jesoso que rai letonocuru rai.

³⁻⁴ Rai nocoala Ferifi comasai Erodiasi siriha comasaine que Erodesine jana jetaote: “Jiaonriha chocoala comasai sirii ii comasaine quera,” naa Joanne coreniha jetao, caresero cuhane Joan enoaeratelu *cadena* que ichoarateein Erodesi.

⁵ Nitohaneein caresero cuhane enoaain jetaote, Joan sohin jaonaa jerihane niha natiin, ichana nainenelu Erodesi, satiin cachaauru Cana Coaunera letononiha Joanne esenetaauruhane jaun, cachaauru coasiha.

⁶ Nejetaote, nejanoaane bajaanaa bitoaane coina beseta ichaa Erodesine jana jetao, nii beseta bitoaa turunacaauru acatiha raansae nii Erodiasi cacunu. Nii acaauru acatiha raansaa nii ranunane coaraain jetaote, jataain rautatiin coaraane jaun,

⁷ niicha jerei bajaa caje nii ranunane, Cana Coaunera notaracaae rai tihane coina aite Erodesi.

⁸ Nii jaun jetaote, rai neba suujuatenoiniinein Erodesi rai: “Canu rai aihane, leinjiin ojoaichu

cuhane Joaan Baotisita coturi uhaau caraicha,”
naa nii ranunane jaun

⁹ inaderae rey Erodesi. Nejetaote, satiin niicha cotihacuri acatiha teein Cana Coaunera notara-caae, niicha jerei bajaa caje nii ranunane rai ti-hane coina aitohane jaun,

¹⁰ caresero cuhane niha Joanne jana coturi moloherateein raerate.

¹¹ Nii jaun jetaote, leinjiin ojoaichu cuhane Joaan coturi amaain teeuruha nii ranuna raine jaun, neba rai te nii ranuna.

¹² Inae nitohaneein teratiha Erodesine coitucuhinte, Joaan jaberoco raain conauteein ratiriin, biha uure Jesoso rai Joaan sacuureraauru.

*Saoqui oaraancai cacha coroaatiha Jesusone
(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)*

¹³ Nii jaunte, rai beeuruhane caje coitucuhin, nii nihane jaan jelai caje canacaanu aina amuhin, canacaanuhacha aina leinjiin bote cuhane fauhin, neniha cachane jaan cue Jesoso. Nete nii bote cuhane fauhin amuhacaanu Jesoso ainane coitucuuriin, neseeru cajeeuru uhacoaain sacuure atanechoae uhi cachaauru.

¹⁴ Inae niicha coinetihu turuhin, bote caje fauhin, iniha cuha Jesusone janate, najiniha cunaitenacaauru uhaain arajiin neeuruha cachaaurune jaun, cairichaaajoaain acaauru coaraane jaun, niicha uhaauri cunaitenacaauru rautae Jesoso.

¹⁵ Nii jana, inae nocohena jerihane jaunte, Jesoso rohan nichuuntaain: “Chajaain caa cachaauru rai necoeute, nenajaun cauha cuuruhinete, ucuhae rai lenone coretecurumiin.

Coatiha caa jana ichaohi cacha,” naacaanune jana:

¹⁶ “Chajaain inara acaauru coroaateeuche. Coatiha caohacharihei ena caauruhane,” naa canacaanu rai Jesusone jaun:

¹⁷ “Nihei canacaanu rai lenone. Saoquijieein faan, itaque jerajejeein ate, naajeeinchate neeje,” naacaanune janate:

¹⁸ “Cajiha carai uhauuche,” naain

¹⁹ omane choae nelauriaauruha cachaaurune coina aitiin, biji cuhane nii ate aina faan mucuhin teberiaain: “Narihara Cana Coaunera,” naain Cana Coaunera bajaain cataun nii faan teruhin aina nerelanaa nichaanune rai te Jesoso, chaluha-caanune coina.

²⁰ Nii jana satiin cachaauru naineein chaluha-caanune janate, que lenoneein obeecuruhane jana, jaiti cautihane jaun, rai caute que lechoonca coroata omarii, omari memooaure.

²¹ Canaanaihunru aina enecuru janijilanaala, quichaaauruhacha janijiinte, saoqui oaraancai cachaauru nii lenonecure.

Acau ichoae amuha Jesusone

(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²² Nii baihate, ecu nedaain cachaauru rai necoihane tonohanau, bote cuhane fauhin ichoachaniha nemuri jera jaaohacaanune coina aina nerelanaa nichaanune letoae Jesoso.

²³ Inae cachaauru rai necoihane baihate, jelai caje amuhin, acaachanejeein ichatane ucuuno que cue, ecu Cana Coaunera bajaane coina.

²⁴ Inae nocohejihane janate, cuu acaachanejeein niha Jesoso nii ichatane ucuunone jana, inae

coriaeneein cue nii bote, atane auha caje. Nii jana, mijiaaeneein uha cujuana aina fichafichanaane jaunte, amusine nii bote.

²⁵ Nii jana inae janonaa jerihane janate, nii ichatane ucuuno nihane caje uhin, canacaanu caaijie uhe Jesoso acau ichoae rurujueein.

²⁶ Nii jana acau ichoae rurujueein uhane coaraainne, coasiha cojioriin: “Nechu aansai coitucuhuhite aicha,” naacaanu aina nerelanaa nichaanune.

²⁷ Nii jaunte: “Coa nesooneetoache. Canune aihunra,” naain canacaanu rai iriha Jesusone jaunte:

²⁸ “Ii aaine, jereeune ii rene tiaain uhe acau ichoera Curuaanaa,” naa Jesoso rai Fedorone jaunte:

²⁹ “Chajaaujian,” naa Jesusone jaun, bote caje fauhin acau ichoae cuhin ruruje Jesoso rene cuhin Fedoro.

³⁰ Nete jataain mijiaaeneein uha cujuana aina fichafichanaane coaraain, nesooneetohane jaun, asaaun naluha cue Fedoro. Inae naluhane jaunte, nesoone caaun auhaquiin: “Curuaanaa, canu comaleeu,” naa Fedorone jaunte,

³¹ biji que mucuhin: “Chanuna jataain cha esenetaeneei. Chanuna necoatohi,” nae Jesoso, Fedoro rai.

³² Inae bote cuhane faauruhane rijieeoritiin, nesuruha nii fichafichanaa aina cujuanane janane,

³³ Jesoso acatiha neseeonraain: “Iite esinae rauhijiriin Cana Coaunera Calaohineeincha,” naacaanu satiin nii bote cuhane cuinichaanune.

Jenesaree batane que turuhin, ecu nenacaauru cunaitenacaauru rautaa Jesusone

(Mr 6.53-56)

³⁴ Inae nii nemuri jerau turuhinne, Jenesaree batane que turuhacaanu.

³⁵ Nii Jenesaree bataneu turuhacaanune janate, Jesoso coitucuure ecu ichaonacaauru cachaauru. Nii jaunte, jelai batane sacuritiin ecu turuha Jesusone coitucuhin, rene cunaitenacaauru uhaacoain

³⁶ turuhin, caje acaauru rautana nainihane bajaure, jeriha Jesusone rai cajione auha mucuuruhane coina. Nii rai cajione auha mucuurera cunaitenacaaurute satiin nerautaaure.

15

Baasoneein cacha ichao tera que iriha Jesusone

(Mr 7.1-23)

¹ Nii janate, Jerosaleen caje turuha uure Jesoso coaraa, Moisesa aitoonjoan rauhi que cacha relaureraauru aina fariseeocuru tabaauru. Acaaurute, Jesoso rohan nichuuntaain:

² “Chanuna aihuruhalu canacaanu inoasihurune rijijieein neeurene caa ii aina nerelanacaauru. Chanuna jeriha canacaanu ichaone rijijieein lenonecuruhane ajiniha, jauriaanejeein biji culeecurene,” naain Jesoso caje bajaauruhane janate:

³ “Chanunajian inara netonai Cana Coaunera aitoonjoa tonoraelanaala, inara ichaohacha sacuhiche.

⁴ Nitohaneeichene jaunte: ‘Ii inaca, ii neba, naaonjoainuri ere tonoraain caohachaaain ichaaoche. Necha ansai, naain baasoneein rai

inaca, rai neba, naaonjoain que ereein neite ateinanohiniha cureein,' naa Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane natiin tonoraelanaala ichaohiche.

⁵⁻⁶ Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhanete niqui ne rauhi, satiin cache, rai fojiaraauru rai cha teein nihane coina. Nete inara: 'Coatiha inara rai cha tenaa nainihaaun, satiin quiicha sirii inae Cana Coaunera que banijiaaineein nihane jaun,' naain erei cache, inaca, neba, naaonjoain rai chaelai tenaa nainenihane que aitocoiche. Nitohaneeinte, Cana Coaunera aitoonjoan que jaolecohin tonoraeneeiche, nechu jataain inara ichaohacha sacuhichene coina.

⁷ Esinae rauhijiriinte, necha ansaineein neeichene que aitiin, inara que laenaelu Cana Coaunera Ere bera *profeta* inoaensi Isaihasi:

⁸ 'Caa cachaaurute,
rai nereecha que
canu coroajeein neure.

Jana

acaauru suujua cuhane aihuruhi.

Cacajete

coriaae ne acaauru suujua.

⁹ Nii jaun,

nii chaque nelatejeehai,

netaojiaain canu

coroaaecuruhane

nechu jataain acaauru relaauruha cachaaurune

que nejesinajeein ita relajeein

neeuruhane jaun,'

naelu inara que Cana Coaunera Ere bera inoaensi Isaihasi," nae acaauru rai Jesoso.

10 Niritohane baihate, nii ecu nenacaauru cachaauru cotijiaain: “Caohachaain caa inara rai aitocaaunne aonacuchete coitucuhiche.

11 Coatiha baasoneein cacha ichao aasaehai joaereen lenone canaacha quii. Baasoneein suujua cuhane niicha coacui, nujuae caje mitunaate laen, baasoneein cacha ichao aasaje,” naainte acaauru rai beebeje Jesoso.

12 Nii janate rohan nichuuntaain: “Nii aito-hine aonajeein jataain ii que nererojoecaauruha fariseeocurune aonaaina,” naain caje bajaacaanu aina nerelaa nichaanune janate:

13 “Niicha temunojoinelanaala nenea ajaenate, cojoaisi aina curuataain rocohin jaoreein Cana Inaca Cana Coaunera.

14 Aihane jaun, coa acaauru rohecaachete ninaaurumiin. Maosa rijijieein neeuruhane rijijieein nenacaauru relaeraneein neeuruhane jaunte aitocure. Chaen techu leeocho maosa amanaa jeriha leeocho maosane, jiniiquiin atane jachu cuhane naluhin nitajeeururihane rijiichuruhane jaun aitocure,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

15 Nii janate Jesoso rai: “Canacaanu rai, nii aito-hine jaan beeune coitucuhacaanu,” naa Fedorone janate:

16 “Inara niha natiin inachura coitucueneeichete.

17 Tana satiin cacha ujuae cuhane enonaa, cacha suri cuhane cuhin, nii baiha cacha jaberoco caje mituhane coitucuhichene.

18 Jana cacha ujuae caje mitunaate, cacha suujua caje mituhe. Niite laen baasoneein cacha ichao aasaerane.

19-20 Nitohanihane jaunte, cacha suujua

caje mituha itolere baasone jaun, sonajaain jaohin, sinijeranelanaala nenea ene aina ichaohin, asijiauhin, casejenetiin, ita cotaain, naaonjoaan cachanete laen, baasoneein cacha ichao asaaerane. Jana nitohaniha cana ichaone tonoraelanaala cana biji culejelanaala lenonichaane, coatiha baasoneein cana ichao aasaehai,” nae Jesoso.

Leinjiin ene Jorionelanaala nenea Jesoso esene-taane

(Mr 7.24-30)

²¹ Jelai caje amuhin Tiro, Sidoon, naaonjoainuri batane nichae cuha Jesusone jaun aina cuhin,

²² inae ecu turuhacaanune janate, eheehequuin: “Curuaanaa Rabiri nefoerate, cairichaaajoaain canu coaraau. Moconajaera siriha canu cacunune jaunne aitoonchera,” nae canacaanu caaijie uhin leinjiin Canaan bene, natane caje uhin ecu ichaonaa.

²³ Nii jana inauheneecha aonajian Jesusone jaunne: “Chajaain caa ene rai aitoote amuhine. Nete cana caaijie uujueein eheeheque,” naacaanu rohan nichuuntaain aina nerelanaa nichaanune.

²⁴ Nii jaunte: “Cana Coaunerate rai cachaneein nenacaauru Israeli cocoaichacuru nita-jeeuruhane rai nenacaauru reneecha caletoaclu,” nae Jesoso.

²⁵ Nete, nacatiha neseonraain: “Canu coroatajaneuechera Curuaanaa,” naa rai nii enene janate:

²⁶ “Coatiha caohacharihei Cana Coaunera cachaneein nenacaauru que banijiaain nenea

ruluhin remaae rijijieein neinequichene rai tihanuchenera,” naa Jesusone janate:

²⁷ “Aihachechuhisi niquicha Curuaanaa. Nete remaae rijijieein canacaanu coaraaichene niha natiin, atiin canu coroatajaneuechera Curuaanaa,” naain Jesoso tonorae nii ene.

²⁸ Nii jaunte: “Quesenetaaine corenihate, inae ii jerenohi rijijieein nerautareein nii ii cacunuchera,” naa Jesusone rijieeoritiin, inae nerautae nii rai cacunu.

Arajii cunaitenacaauru rautaa Jesusone

²⁹ Jelai caje amuhinte, Calileea conemuri auhaniha turuhin, ichatane ucuunno que iniin, ecu nelauriaain lauheque Jesoso.

³⁰ Nii janate, rene netaojiaaure arajii cachaauru, bacosacuru, maosacuru, biji que jiuronacaauru, erenaacharaauru, leeochoauru arajii cunaitenacaaurune maajeein uhaacoain, Jesoso acatiha tenajaauruhane acaauru rautaane coina.

³¹ Nitohaneein rautanaacane janate, inae nerautaaain, nichaauraaain, amuure bacosacuru, maosaneeuruhane caje conoe maosacuru nota, inae nerautaaure biji que jiuronacaauru, erenaacharaauru niha natiin inae ereeure, naaonjoaauruhane coaraainte, jataain cojoelatiin, Cana Coaunera Israeli Coaunera coroaecure nii ecu neein coarajeureru cachaauru.

Jena oaraancai cachaauru rai lenone faa Jesusone
(Mr 8.1-10)

³² Nii janate, aina nerelanaa nichaanune cotijiaain canacaanu rai: “Inae jataain cairichaojoaain caa cachaauru coaracaun. Inae nichata janoha cau canu aina neeuruhane. Nii jana nihei acaauru lenone. Naininaaun coroatenajaelanaala acaauru letoaanu acaauru nenajaunne. Mijiintena caaun aterocuruha bero cuhanene coataa,” naa canacaanu rai Jesusone jaunne:

³³ “Chuna caa araaine cacha rai lenone erurichaache, neniha cachane jaun nihacache natiin,” naacaanu aina nerelanaa nichaanune janate:

³⁴ “Inatajajeein nihun faan siriquiche,” naa canacaanu rai Jesusone jaunne: “Caainsinejeein faan, coroatajajeein ate, naajeeichate neeje,” naacaanune janate,

³⁵ atane ichoe nelauriaauruha cachaaaurune coina aitiin

³⁶ rai biji cuhane faan aina ate mucuhin, Cana Coanera bajaane baiha, cataaun taturiin aina nerelanaa nichaanune rai te, cachaauru rai chaluhacaanune coina.

³⁷ Nii jaunne, satiin cachaauru rai chaluhacaanune jana, inae nainain lenonecuruhane saijieein cautihane jaun, rai caute que caainsine omari memooaure.

³⁸ Canaanainuru, enecuru, uha elone jaun tabaacoaa nucuhecuru aina uha cujuana tabaine janijilanaala quichaauruhacha janijiinte jena oaraancaure nii lenonenacaauru cachaauru.

³⁹ Nii lenonecuruha cachaaaurune baihate, cachaauru rai necoein, leinjiin bote cuhane fauhin, Maadala batane que cue Jesoso.

16

*Cojoelanaacojoai icharatecuruha sa-
doseeocuru aina fariseeocurune*

(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

¹ Nii janate, Jesoso coaraa uure fariseeocuru aina sadoseeocuru. Nitohaneeinte inae rene turuhin coulurujueeuruhane jaanu leranu ariha, acaauru rai cojoelanaacojoai ichaane coina aitocure. Chaen esinae rauhijiriin, Cana Coaunera letono nihane coitucuuruhane coinane maajeein.

² Nete acaauru rai: “Charijieein teeinti, sonaina cafarane nocohaca dedene: ‘Caohatorichaain janonaa,’ naain ereeiche.

³ Jana, janone cafarane nocohaca dede nijichoriaaajoaaine: ‘Urichaain elo,’ naain ereeiche. Nitohaneein dede caje itolere coitucuhin naaonjoaainchene natiin, chanuna jana: ‘Naaonjoaane coinata caa aicha,’ naain caa enene cojoanonaa coitucunaa naineneeiche.

⁴ Caa cachaauru nechua aansaineein suujua coitucuelanaala nenacaaurute, cojoelanaacojoai ichacaaunne coina canu rai aitocure. Nene inae acaauru que coaratesihalu Jonasine jaun inae nenacaeneein acaauru que cojoelanaacojoai coaratena jereeneun,” naane baiha acaauru ratiriin, jelai caje amuhe Jesoso.

*Faan jorerera- lebadora rijiicha fariseeocuru
ichaone*

(Mr 8.14-21)

⁵ Inae Calileea conemuri jerau cuhacaanune jaun faan baiteein ratirihacaanu aina nerelanaa nichaanune jaunte:

6 “Aonacuche. Faan jorera rijiicha fariseeocuru aina, sadoseeocuru ichaone que necohalajihuche,” naa canacaanu rai Jesusone jaunne:

7 “Chanuna caa aite. Faan uhaenihacachene jaunna caa aitoate,” naacaanu ita raine aonajeeinte:

8 “Chanuna faan uhaeneeinchene que aito-coiche. Jataain asaaeriinchate quesetaaiche.

9 Tachu jaiti nainaque taolu saouijiei faan chaluheratihanu, saou oi oaraancai cacha raine jana, inata omariin rai caute taojiaaichelu.

10 Niheichu taolu, caainsinejei faan chaluheratihanulu jena oaraancai cacha raine coaauheiche, inata omariin jana rai caute taojiaaichelu.

11 Chanuna faan que inara rai aitenihanune que nainaneiche. Faan jorerera rijiicha fariseeocuru aina sadoseeocuru ichaone que necohalajihuche,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

12 Nii jaunne, faan jorerera que aitelanaala, cacha relauruha fariseeocuru aina sadoseeocurune que aitoa canacaanu rai Jesusone que nainacaanu.

Mesihasi niha Jesusone biha Fedorone

(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

13 Inae Filipo Sesareea batane que turuhinte, aina nerelanaa nichaanune rai: “Tonacuruha cachaauru, Cana Coanera Calahineein cacha caje nejanoanaa nichaanune que,” naa Jesusone janate:

14 “Tabaaurute, Joaan Baotisita niha, ii beure. Jana tabaaurute, Irihasi niha, ii beure. Jana

leeochaaurute, Jeremihasi niha ii beeure. Jana tabaaurute, chunocoha Cana Coaunera ere bera *profetane* caiha, naaure,” naain tonoraacaanune janate:

¹⁵ “Tonaquiche jana inara. Cha nichaaun jana Canu inara rai,” naain canacaanu caje bajaa Jesusone janate:

¹⁶ “Iite esinae rauhijiriin ichaaohin nenea Cana Coaunera Calaohi Mesihaseinei,” nae rai Simoon Fedoro.

¹⁷ Nii jaunte: “Raotojoeeinte rausiaaenojineein neei, Jonasi calaohi Simoon. Chuni cacha ichei benihane janate, Canu Inaca Cana Coaunera ii que canu coitucuerate.

¹⁸ Jana iite Fedoro neei. Canune ichei aitoon. Iite canuhacha tei ajeri rijijieein, canu coitucuu-ruha canu cachaneein neenihurune coina icharaneein neriquiin. Nii ii que canuhacha icharatei amuritona nainerinaain chuni, onaniha natiin itajenaa nainerinaain.

¹⁹ Ii raine, Cana Coaunera Cojoanona que nenea naineeine coina, ichei chabi tereeunni. Caa chauratane que netiin, iicha ichaite, Cana Coaunera Cojoanona que nereein. Jana caa chauratane que netiin, jaolecohine jaante, Cana Coaunera Cojoanona que tihane bana jaolenereein,” naa Simoon Fedoro raine baihate:

²⁰ “Jiaonriha chuni rai: ‘Acate Mesihaseine,’ naain beeichene,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

*Orichaaaine biha Jesusone
(Mr 8.31-9.1; Lc 9.22-27)*

21 Inae mainajiriin cairichaururichaaïn Jorioocuru bichauhenaauru, saseredotecuru curuaanaacuru, Moisesa rai Cana Coauneraacha tei rauhi que cache relaaureraauru, naaonjoainurine catainaane jaunte, Jerosaleeun curichaaïnnee beebeje aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso. Sohin jaaoruhane nichata janone cuhane ichanarihanine que aitohane jaunte,

22 jelai Jesoso teteriin: “Jiaonriha nitohaneeïn chetecuruhane jeriha Cana Coaunerane Curuaanaa. Nitohaneeïn chetena nainecuruhi jerihane,” naain caohatiha Fedorone janate, nauriteriin Fedoro coaraain:

23 “Naain cacaje amuura moconajaera. Nechu canu cairichaeranu quete aitohicha. Cana Coaunera jerenohin aina, cha coitucunaa nainiheei ii. Cachaauruhacha jerenohinchate coitucuujueei,” naane baihate:

24 “Chunocoha canu esenetaain, canu aina nere-lanaa jerihane, rainuhacha que niicha coacuhi jianeïn, itolere necairichanaa abaataain canu sacuhine.

25 Jana canu colane rai nichao ichoteratena jererate, rai nichao itajereeïn. Jana, canu coreniha necairichanaate, rai nichao ichoteratereeïn.

26 Coatiha chaque nelatihei, itolere niicha jerei, niicha coacui sirihane nihanatiin, nichao itajiha cachane. Inaaonjoaain coretihane niha natiin, nii nichao ichoteratena nainiheei cache.

27 Inae Cojoanonaa que turuhane banane turuha ureeunni esinae rauhijiriin canu- Cana Coaunera Calahineeïn cache caje nejanoanaa nichaaunne, canu Inaca Cana Coaunera necao-

hacha que necaohachaaain, rai letonocuru an-jeraauru aina jiniiquiin. Nitohanihane banane, le cachaauruhacha ichai cainareeunni acaauruhacha ichai rijiinanaain.

²⁸ Cau caa ena nenacaauru tabaaurute oorenereein, itolere curuaanaa neein nihanune coina turuhanu cacha caje nejanoanaa nichaaunne Cojoanonaa coaraane reentiaaajoaain,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

17

Nejelauneein necoriha Jesoso jaberocone (Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

¹ Nitohaneein atinaaururichaaainne bihane baiha, saota janonejeeinte, Fedoro, Saantiaao, Saantiaao ocoala Joaan, naaonjoainuri amaain jelai acaauruhacha aina jataain ucuuneein nenaai chatane ucuuno que cue Jesoso.

² Inae ecu turuhin jetaote, acaauru acatiha netiin, necoriha Jesoso jaberocone jana, rai nomeri netonai enoto tocohanein jiquihacohane jana, rai cajione netonai cono tocohanein jiquihaque.

³ Nitohaneein necoriha nomeri aina rai cationene jana jetaote, Jesoso rene ecocohin aina ereeuruha Moisesa aina Irihasine jana coara-jeure.

⁴ Nii jaun jetaote Jesoso rai:

“Curuaanaa, caohatoha cau nihacachene. Ii jereeinene nichatajaain loanari jareeunni, leinjiin ii rai, leinjiin Moisesa rai, leinjiin Irihasi rai, naaonjoaain,” nae jetao rai Fedoro.

⁵ Niritiin ereereeca Fedorone jana jetaote, luhecotariin jiquihaquiin acaauru conaacotaa dede sacarine jana jetao: “Caate jataain belaaain janijiin quiicha cocoinai Canu Calaohi ne. Rai nere tonoraain neeuche,” naain jetao toni nii dede sacari jana erenaa.

⁶ Niritiin toniha erenaane aonaain jetaote, atane ichoae comoore jataain coasina caaun, nii nichatajaain aina cunacaauru aina nerelanacaauru.

⁷ Nii jana jetaote, acaauru rene nichuuntaain mucunajaain jetao:

“Nimichucuche. Coa casihache,” naa Jesoso acaauru raine jana,

⁸ coaracuruhane jana jetao, inae neniha chuni ainane jana, jelai acaachanejeein ecu ne Jesoso.

⁹ Inae nii ichatane ucuuno caje jeelaiha fauha cuuruna jaun jetaote: “Jiaonriha chuni rai caa inaraacha coarai beeichene, Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaaunne ohanune caje ichanacaunne reentiaain,” naa aina nerelanacaauru rai Jesusone jana jetaote:

¹⁰ “Chanuna jana chaen: ‘Irihasite jaurihanejeein turuha ureein,’ naaure Cana Coauneraacha tei rauhi que cacha relaaureraauru,” naain jetao Jesoso caje bajaure aina nerelanacaauru.

¹¹ Nii jaun jetaote: “Esinae rauhijiriin Irihasite ichoachaniha turuha ureein. Acate itolere rucuhereein.

¹² Nena canu inara rai aitoon. Nii Irihasite inae ichoaaichaniha turuhelu. Nete, acaniane coitucuelanaala que nocoatijaain, mainajeriin cairichaaurelu. Nii rijijieeinne acaauru bijiu

necairichaa cureeunni Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaaunne,” naa acaauru rai Jesusone jana jetaote,

¹³ Joaan Baotisita que, acaauru rai aitoha Jesusone que nainacure aina nerelanacaauru.

Suujua cuhane coitucuchuhi siricha canaanai rautaa Jesusone

(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

¹⁴ Inae nii cachaauru aina nihacaanune jaan turuuruhane janate, Jesoso rohan nichuuntaain, nacatiha neseeonraain:

¹⁵ “Curuaanaa, cairichaaajoaain canu calaohi coaraau. Araain saainte mijiaaineein mucuha rai cunaine, usihanauniha natiin comohin, acauhanau niha natiin naluhe.

¹⁶ Ii aina nerelanacaauru raine niqiu teeun, nete rautasihurene,” nae rai leinjiin cache.

¹⁷ Nii janate: “Cha esenetaain, caohachaaain suujua coaranacharaauru cachaauru. Cha carajaneaina inara aina neein inara relaain, inara abaantareeun. Cajiha canu rene nii canaanai uhaauche,” naain

¹⁸ nii canaanai caje coitucuchuhi sitaa Jesusone rijieeoritiinte inae nerautae.

¹⁹ Nii baihane, jelai Jesoso teteriin: “Chanuna jana canacaanu coitucuchuhi sitanaa nainesinihacaanu,” naain Jesoso caje bajaacaanu aina nerelanaa nichaanune janate:

²⁰ “Jataain aasaaeriin esenetaaichene jaunte, rautana nainesineeiche. Esinae rauhijiriin mosata ucuhe tabaainejeeinijin esenetaaichene jana nihanete, caa ichatane ucuunno rai: ‘Caalai caje amuhin, tajiha cunihun,’ naaichene amure jelai

caje. Nihei chanerihei inara rai cha, rauhijiriin esenetaaichene.

²¹ Nete laen, catohanei moconajaera letono, cana suri couu neein Cana Coaunera bajaee bajeein sitanacai ne,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

*Caa quete orichaainne be coroata saain Jesoso.
(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)*

²² Inae nii canaanai caje coitucuchuhi sitaane baiha, jiniiquiin Calileea batane que amuhemuhecaaunne janate, aina nerelanaa nichaanune rai: “Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaannete necha aansaneein nenacaauru cachaauru bijihu canu tiha cuurureein,

²³ casohin cajaanurhane coina. Nena, nichata janone cuhane ichanareeunni,” naain aina nerelanaa nichaanune rai biha Jesusone jaunne, jataain inaderaacaanu.

*“Coriqui tihana Teenforo rai nii inara relaera,”
naain caje bajaauruhane*

²⁴ Niicha relainichaanune aina jiniiquiin Caferenaan turuha Jesusone janate, Fedoro coaraa uure, Teenforo asaae cacha caje coriqui bajaaureraauru. Inae Fedoro rene turuhinte: “Coriqui tihana Teenforo rai nii inara relaera,” naain caje bajaauruhane janate:

²⁵ “Ejeen, coriqui tiha,” naain acaauru tonorae Fedoro.

Nii janate inae loreri asaae enoha cuhacaanune jana, Fedoro rai: “Tonaai iite Simoon. Charjihuru caje coriqui bajaure caa chauratane que nenacaauru cachaauru curuaanaacuru. Rai lauri

cajena. Ainihane, laurine lanaala nenacaauru cajena,” naain bajaa Fedoro caje Jesusone janate:

²⁶ “Laurine lanaala nenacaauru cajete bajaure,” naa Fedorone jaunte: “Nitohaneein, acaauru lauri coretena nainenihane chujian, cana netonai coretena nainerihaaca.

²⁷ Nete nabana chunocoha acaauru caje nena baijiaera tocohanihacane coataa, caohachae coretichaane. Chajaain taa nemuri cuhane ate cojunihu. Chaen jauriaanejeein dadaera ate raain, rai nujuaaen cuhane coaraainete, cuhane nereein coata caje coriqui. Acaachate nainejereein que canu rai aina ii rai *impoesto* coretichaane. Chaen amaain coretenihun,” nae Fedoro rai Jesoso.

18

Charijicha jataain nelateineein ne Cana Coaunera Cojoanonaa que.

(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

¹ Nii rijieeoritiinne, Jesoso rohan nichuuntaa-coaain: “Charijicha jataain nelateineein ne Cana Coaunera Cojoanonaa que,” naain caje bajaacaanu aina nerelanaa nichaanune.

² Nii jaunte, leinjiin canaanai cotijiaain, canacaanu cataaun teein:

³ “Esinae rauhijiriine aitoon. Inara ichao coreein, aiha caa canaanaine rijijieein nena naineneeichene, coatiha Cana Coaunera Cojoanonaa que nena naineriheeicheein.

⁴ Cana Coaunera Cojoanonaa que nelateineein neite, leeochoauru amurijiriin nena coacuelanaala, aiha caa canaanaine rijijieein rai nichao coreein ne.

⁵ Chunocoha, canu coreniha leinjiin canaanai raerate canu raa aicheein,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Jataainte alalacarae osa que nesarucuaane
(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶ “Chunocoha, caa ena Canu esenetaeraauru canaanaihunru saruheraniha osa quene, nuluno que ajeri jaberoco tijichaain, cucuana ucuaano jelon joeraanete caohachae.

⁷ Jataainte cairichaojoaaure caa chauratane que nenacaauru cachaauru, enaicha osa que sarunojineein neeuruhane jaun. Itolere banate nitohaniha cureein. Nete acaauru amuritoheriin jataain cairichaojoareein nii osa que acaauru saruhera cachea.

⁸ Nii jaunte caohachae, ii biji, ii tijia, naaonjoain osa que ii saruhin nihane, molohin jaohine. Nenacaeneein tejian caohachare, ii biji, ii tijia, naaonjoain mauhecaain ichaonaa esine que neeine. Nabana, ii biji, ii tijia, naaonjoain, ii saruhane coreniha, satiin ijiabereeo chabana jacanaacharanejeein nenea usi jana nijiaohine coataa.

⁹ Jana, ii nota, osa que ii saruhane, rocohin jaao. Nenacaeneein tejian caohachare, leinjiin ii nota aina ichaonaa esine que neeine. Nabana jerane ii nota aina jiniiquiin chabana jacanaachara usi jana nijiaohine coataa.

Carenero nitaje que cuaain relanajaane
(Lc 15.3-7)

¹⁰ Jiaonriha, chunocoha caa canaanaihunru que jaolecohichene. Dedeeu neein itolere bana acaauru beraihuruha Ofa Cana Coaunera rohan

neein rai letonocuru anjeraaurune jaunne inara rai aitoon.

¹¹ Canu- Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaunnena, nitajerai nenacaauru ichoterateraanu que turuhin neeun.

¹² Aonacuche. Tana leinjiin cacha, lefashaain niha rai carenerone jana, nitajiha leinjiinne, ichatane ucuunno que nii iscoon choonca iscoonni ratiriin,

¹³ nii nitajenaa ariin eruhane, nii iscoon choonca iscoonneein nitajelanaala nenacaauru coroaecane amurijiriin, esinae rauhijiriin niicha eruhi coroaerihane.

¹⁴ Nii rijijieeinte, nii leinjiinejein nitajeeuruha caa canaanaihunrune jerene dedeeu nenea cana inaca Cana Coaunera.

Chatohaneein nainecure ita que suujua acatecuruha Jesocurisito coitucuurerane.

(Lc 17.3)

¹⁵ Chunocoha leinjiin inara caje Jesocurisito coitucuera, baaso ichaain niha chunocoha raine, jelai teein cotijiaain baaso ichaain niha raine coitucuerateein rai raotojoein ereeine, nii rai irihane jana rai nere tonoraain coitucuhin nihanete, inae jataain raotojoein neriquicheein jiniiquiin.

¹⁶ Jana ii ere tonoraenihane, leinjiin coroatajaainniji cotijiaain, acaauru aina jiniiquiin rai ereeuche, ii coroatajanena nainecuruha nii leeochoauru netonaine coina.

¹⁷ Jana, acaauru ere nihanatiin tonoraenihane, netaojiaain Cana Coaunera coroaeraauru rai beein, acaauru rai teute rai ereeuruhine. Nii netaojiaain Cana Coaunera coroaeraauru ere

tonoraenihane, Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauruneein teein, Roma curuaanaa rai cacha cobaraain coriqui bajaaurera rijijieein coaracuche.

¹⁸ Caa chauratane que netiin, inara ichanohite, jerichanejeein dedeeu icharareein. Jana, caa chauratane que netiin jaolecohichene jaante, dede caje jaonjoinereein.

¹⁹ Caa quene inara rai aitoreeunni. Caa chauratane que netiin, ita que jerajejeein neein ita suujua rijijieein coacuhin Cana Coaunera bajaain, cha bajanaa jeriquichenete, inara rai inaraacha bajai tereein canu inaca Cana Coaunera.

²⁰ Chunijiun neeichene jaaunru, Canu coreniha, coroatajaain, nichatajaain, naaonjoaain netaojiaain neeichenena canu netonai, ecu inara aina nereeunni,” naa Jesusone janate:

²¹ “Curuaanaa, inata saain canejera que casuujuu acatichaaunne caohachae, baaso ichaain niha caraine, caainsi saneeina,” naa Fedorone janate:

²² “ ‘Coatiha, caainsi saneein,’ nahaaun. ‘Caain-sichoonca saneein caainsinei quene aitoon, ii suujua acateeine coina,’ ” nae Fedoro rai Jesoso.

Rai fatoroon cachaauru rebe aninoana jereniha acaauru beraichaneein nenaane

²³ “Nitohanihane jaunne, naaonjoaa Cana Coaunera Cojoanonaane que inara rai aitoreeunni. Aonacuche. Rebe rucuhena jeriha leinjiin curuaanaa reyne rijijiei nereretanaa quene inara relareeunni.

²⁴ Inae rebe rucuhena nunuhetihane janate, jataain arajiin que rebeeona rai cacha turuaa uure rene.

²⁵ Nete, neniha cha coretihane jaanne jaun, jitariin bereecuru, rai sinijera, rai rucuheleeeuru, naaonjoainuri aina curuaecaain, letononeein neeuruhane coina acaauru que necoretihane coina aite nii *rey*. Jitaain rai rebe coretihanereein tiaaajoaain satiin jiniiquiin amihaneeuruhane coina.

²⁶ Nii jaunte, nii *rey* acatiha neseeonraain: ‘Curuaanaa, atiin caque ii suujua acateein, canu cohacorihune ii rai jitariin corete,’ naa rai nii cachane jana,

²⁷ cairichaaajoaain coaraane jaun, nii rai rebe aninoaain que suujua acateein nirijieein jianerate.

²⁸ Nete inae janiha nii rebeonajaane jana, caje cuhin rai corihanera que corootajajeein rebeona aina ita eruhin, nii rebeoca quene coreniha mucuhin rai raro tororohin: ‘Caque rebeoquine jaan coreteeu,’ naa raine janate,

²⁹ nacatiha neseeonraain: ‘Canu que ii suujua acateein, canu cohacune ii rai jitariin corete,’ naa rai nii leechane saijieein,

³⁰ tonoraelanaala caresero cuhane enoerate, cuu niha rebe jitaain coretihane reentiaaine coina.

³¹ Nitohaneein, caresero cuhane nii acaauru leeocha tihane coaraainte, jataain rautaaurenihane jaun, nii acaauru curuaanaa *rey* rai biha cuure leeochaauru.

³² Nii jaunte, que suujua acateein jianihane baiha nihane jaun, cotiharateein: ‘Nechu aansaineein ichaonaa cacha. Nii rebe coreniha rebeoquine janane, ii que casuujua acateein, carichaaojaine jaun ii jianeunlu carai aitohine

jaun.

³³ Chanuna jana, nii cairichaaajoaain ii coaraain casuujua acatichaaunne rijijieein, nii ii leeochoa que, ii suujua acateneei,' naain,

³⁴ inae jataain obaecane jaun, caresero cuhane enoaerate nii *rey*, jitaain rebe coretihane reen-tiaain,” naain nii nereretanaa que canacaanu relaane baihate:

³⁵ “Nitohaneeinte inara casetecareein canu inaca Cana Coaunera, inara suujua aina cutaain inara amute cacha que inara suujua acateein belaineeichene,” naainte aina nerelanaa nichaanune rai beebeje Jesoso.

19

Sinijera joaera quete cacha relae Jesoso.

(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

¹ Niritiin acaauru rai irihane baihate, aina nerelanaa nichaanune aina Calileea caje amuhin, Jodea batane que turuhin, nucuhe Jorodaan jera que cue Jesoso.

² Nii janate, arajiin sacuure cachaauru. Ecute arajiin cunaitenacaauru rautae.

³ Nii janate, nechü cairichaaauruhane jaan lera ariha, Jesoso rohan nichuuntaain: “Tonaai. Caohachaana joaereen coreniha rai comasai jaoha cachane,” naauruha Jesoso rai fariseeocuru tabaaurune janate:

⁴ “Tana Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhane laenanohineein nena ereretaain aonaquichene. Jaurihanejeein itolere coaunaane nunuheneeinte, quicha, ene, naaonjoaain coaunaelu Cana Coaunera.

⁵ Nitohaneein acaauru coaunaainte: ‘Rai fojiaraauru caje amuhinte comasai raain, leinjiin cachaneein nenea rijijieein ichaaorureein,’ naalune coitucuhichene.

⁶ Nitohanihane jaunte, lesajeein necoansajiaa cachane, leinjiin ita jaberoco que jaberocooa rijijieein neeure, rai comasai aina. Niheichu ita caje, Cana Coaunera tenojihunru batunaa nainiheijoaereen cacha,” naain acaauru tonoraa Jesusone janate:

⁷ “Chanuna jana chaen, comasai jaonaa jerera nihane, rai ita jaaoruhane jaan cocoiricha teein, comasai joaera coina aitelu Moisesa tenojoi rauhi,” naauruhane janate:

⁸ “Niritiinte aitelu Moisesa, nechu aansaineein nere tonorana jereneeichene jaun. Coatiha niqui jauriaanejeein nitohaneein niheilu.

⁹ Nena laen canu inara rai aitoon. Chunocoha, chuni quicha aina ichoaeniha rai comasaine jana, jaohin leeocho ene raanete, nii ene niicha rai coreniha inae osa que nesarue nii quicha,” naa Jesoso fariseeocuru raine janate:

¹⁰ “Nitohanihane jaun chujian, caohacharihei necoasajiaa cachane,” naacaanu aina nerelanaa nichaanune janate:

¹¹ “Coatiba nitohanai coitucunaa nainesihuruhi satiin cachaauru. Acaihanijin coitucuuruhane coina, coitucueratiha Cana Coaunerane jaan curuhachate, nii coitucuujeeurureein.

¹² Niha araai lauriin nitohaneein necoansajianaa nainelanaala niha cachane jaanu. Tabaurute, inae nejanoae nitohaneein necoansajiaurenihane coina. Jana tabaurute acaauru

cule rocooruha acaauru amute cachaurune jaun necoansaijianaa nainecurene. Jana leeochoaurute raotojoein Cana Coauneraacha tei amihanenaa que amihaneeuruhane coina necoansaijianaa jerene. Nitohaneein ichaonaa jereraauru, nitohaneein ichaauruhine,” naain ereereje canacaanu rai Jesuso.

Canaanainunru rausiaaeca Jesusone

(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³ Nii janate, canaanainunru uhaaure Jesuso rene cachauru, acaauru rai Cana Coaunera bajaain, biji que acaauru mucuhin acaauru rausiaaecane coinane janane, acaauru que tacaain caohatihacaanu aina nerelanaa nichaanune.

¹⁴ Nii jaunte: “Coa Canu rene turuuruha canaanainunrune caohatihache. Cana Coaunera Cojoanonaate aihuruha caa canaanainunrune rijijieein nenacaauru raineen ne,” naainte,

¹⁵ bijique nii canaanainunru mucuhin rausiaae najaane baiha, jelai caje amuhe Jesuso.

Jesoso ainate ere leinjiin enamanaa coriqihona.

(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

¹⁶ Nii janate, Jesuso rene turuhin: “Cacha re-laera, chariji caohacha ichareeun, chariji bana nitajenaachara ichaonaa que ichaohanune coina,” naa leinjiin enamanaa Jesuso raine janate:

¹⁷ “Chariji caohachana Canu caje bajaai. Caohachate ne leinjiincha. Nitajenaachara ichaonaa caohacha que ichaonaa jereeine, aitohalu Cana Coaunera rai Rauhine jaan tonoraain ichaao,” naa rai Jesusone janate:

18 “Chariji Rauhina,” naain baajaane janate: “ ‘Coa sonajaain jaoha. Jiaonrihachu, ii comasaine lanaala nenea ene dadaain, asijiauhin, leeochoauru cairichaa casaje que ereein, naaonjoaain neeine.

19 Chaen ii fojiaraauru ere tonoraain, ijiabereeo belaine rijijieein, chamute cacha belaaain ichaa,’ ” naa Jesusone janate:

20 “Jitariinne, nii chaitoonjoa tonoraain. Chana nenacaaen carai lanare,” naa Jesuso rai nii enamanaane janate:

21 “Esinae rauhijiriin, chaque lanaelanaala Cana Coaunera aitoonjoa tonorana jereeine, chajaain jitariin nii iicha sirii que necoreteein, cairichaa ihuru rai tenihun. Nii banaachate, jelai amuritoeriin nereein iicha latei dedeeu. Nii baiha canu sacuu,”

22 naa rai Jesusone aonaante, jataain inaderaain cauha cue nii enamanaa, jataain coriquihocane jaun.

23 Nii jaunte, aina nerelanaa nichaanune rai: “Esinae rauhijiriinte caaintate, Cana Coaunera Cojoanonaa que enoha leinjiin coriquihonane.

24 Nacoauneeine aitoreeunni. Charijieein teinti leinjiin toro seeonjoan amuritoojaain nenea camecho, oco jachu cuhane situnaa nainene. Nii amurijiriin enonaa nainihe i leinjiin coriquihona Cana Coaunera Cojoanonaa que,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesuso.

25 Niritoha Jesusone jaunne, jelai amuritoheriin canacaanu suujua elonaane jaun: “Nitohaniane, chariji jana enohin nichotenaa nainereein,” naacaanu ita raine janate,

²⁶ canacaanu coariin: “Nihei chuni raajeni-hane enohin nichotena nainihei. Nete laen Cana Coaunera jerihane joenreein cacha enohin nichotena naine,” naa canacaanu rai Jesusone janate:

²⁷ “Canacaanune, ii sacuhacaanune coina jitariin canacaanuhacha sirii ratirihacaanulu. Cha jana rarichaanuhin canacaanu nii coreniha,” naa Fedorone jaunte:

²⁸ “Esinae rauhijiriinte, inae Cana Coaunera cojoanona que turuhane bana canu, Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaaunne itolere cocoainanacaaihuri amurijiriin cocoainanohi nichaaunne jaan rori- *trono* ichoae nelauriaanune banate, inara netonai lechoonca coroatajai cocoainanacai nequichene rori- *trono* ichoae nelauriariquicheein, nii lechoonca coroata lauriin nenacaauru Israeli cocoaichacuru ichanaa coaraain, ‘Acaauru acaaurute caohacha ichae. Jana acaauru acaaurute baaso ichae,’ naain beein coitucuhin rucuhequichene coina.

²⁹ Chaen techu, canuhacha icharatei ichacuruhane coina, rai bereecuru, naraaichuru, comasai, fojiaraauru, rai natane, naaonjoain ratirichate, lefasha sanein jelai amurijiriin eruurureein. Chaen techu, chabana nitajenaachara nejeein nena ichaonaa que ichaoreein.

³⁰ Chaen techu, caa ena leeochoauru amurijiriin nelaetoha nocoetonacaauru, caa ena chaque nelatihei rijijieein nenacaauru fautaain chaque nelatelanaala nedaaurureein. Jana ena caa leeochoauru fautaain nelatihei rijijieein

nenacaaurute, jataain nelateineein neeurureein,”
naain Fedoro tonorae Jesoso.

20

*Leinjiin ocoana erora- cacha amiharatera riji-
icha Cana Coaunera Cojoanonaane que canacaanu
relaa Jesusone*

¹⁻² Niritoha canacaanu raine baihate nocoana
que cacha amiharatiha leinjiin ocoana erorane
rijicha Cana Coaunera Cojoanonaane que
canacaanu relae.

Niritiinte: “Leinjiin cacha janohetiin
nimichuhin, nocoana jana amihaneeuruha
cachaaurune coina ariin, inae cachaauru eruhin,
rai nocoana jana le jiichooneineein acaauru
amihaneeo coretihane coina rucujueein, nii
cachaauru letoae nii amihanenaa erora.

³ Inae acaauru letoaane baiha, enoto
chujutaaelalajeein nacoauneein mituhin cuhin
leochaauru cachaauru arihane janate, najiniha
neeuere nenaanaja cataaun nelanaaejeein
cachaauru.

⁴ Nii jaunte, nii nelanaaejeeunruhane coaraane
jaun: ‘chajaain inara netonai amihanenihuche
canu ocoana jana. Inara amihaneeon rijijieeine
inara coretereunni,’ naa nii amihanenaa
erorane jaun cuure nii cachaauru.

⁵ Nii baihate coaiten, enoto chujutaain mi-
tuhin cachaauru ariin, nii baiha sonaiha mituhin
cachaauru ari nii amihanenaa erora.

⁶ Inae nuna macohi ichoae teejiha enotone jana,
mituhin nacoauneein cachaauru arihane jana,
nenaanaja cataaun neeuruha rai namihaneeo

colane nelanaaejeein cachaaurune jaun, eruna-
jaain: ‘Chanuna sonafaajeein amihanelanaala
neeiche,’ naain acaauru caje bajaa nii amihane-
naa erorane jana:

⁷ ‘Neniha canacaanu rai amihanenaa terane
jaunna, amihanenihacaanu,’ naauruhane jaunte:
‘Chajaain aihane inara netonai canu ocoana jana
amihanenihuche,’ naain letoanajae nii amihane-
naa erora.

⁸ Inae nocohena jerihane janate, rai cachaauru
beraicha rai: ‘Chajaain, nii cachaauru cotijiaain,
acaauru satononiha turuhin amihanenacaauru
que nunuheteen coretenaacu, nii jauriaanejeein
nunuheteraauru que satonoteen,’ naa nii amiha-
nenaa erorane janate,

⁹ inae ichoaichaniha cuuruha nii satononiha
nuna macohi ichoae teejiha enotone jana
nunuheteen amihanenacaaurune jana, le
cachaauru corete jerichanejeein le jiichoonein,
nii coretera.

¹⁰ Nii janate, inae nii ichoaichaniha turuhin
amihanenacaauru coretihane jaan que turuhane
jaun: ‘Nii satononiha turuhin amihanenacaauru
amurijiriin jecha, rai namihaneoo core
raaurureen,’ naaure. Nete, nii satononiha
turunacaauru rijijieen, jerichanejeein le jiichoo
coreneen raare acaauru netonai.

¹¹ Nii jaunte, rai namihaneoo core raauruhane
ucuaaetoha nejesinajeein nii amihanenaa erora
rai:

¹² ‘Caa canacaanu satononiha turunacaaurute,
basiinjiincha amihaneeuruhane saijieen,
canacaanu coreteeine jeoneen acaauru
coreteei, mainajeein amihaneen, enoto ajaanone

maajejin abaantacaanune saijieein,' naaure.

¹³ Niritocuruha nii amihanenaa erora raine jaunte, leinjiin rai: 'Coatihana baasoneein ii coretihaaunte quiicha belai. Tana canu aina, le janohineein ii coretichaaunne coina rucuhequine coitucuhine.

¹⁴ Aihana jaun, nocoa ii amihaneeo core. Cha-jaain amuu. Canune, nii inara satononiha turuhin amihanenacaauru rai, jericanejeein inara coretichaaunne jeoneein coreteeun,

¹⁵ carai niha rauhi cacoriqui aina quiicha jerei ichacaaunne jaanune jaun. Raunajetocaaunne jaunna baasoneein canu coaraate,' naain nii cacha tonorae nii amihanenaa erora.

¹⁶ Nii rijijieeinte, caa enene ichoaichaniha nenacaauru satononiha neeurureein. Jana satononiha nenacaaurute, nunuheneein neeurureein," nae Jesoso.

*Orichaainne biha nacoauneein Jesusone
(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)*

¹⁷ Inae bero cuhane Jerosaleen nichaae cuujiha- caanune janate, nii lechoonca coroatajaain aina nerelanaa nichaanune cotijiaain, jelai canacaanu teteriin:

¹⁸⁻¹⁹ "Inae enate laen Jerosaleeun cuhacache. Ecute, Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaaunne mucuhin, saseredote curuaanaacuru, chaen Moisesa rai Cana Coauneraacha tei rauhi que cacha relaaureraauru, naaonjoainuri rai canu tiha cuurureein. Chaen techu nejelau atane caje unacaauru cachaauru rai caetecurureein, caque nocoatijiaain, canu faojoaain coroso que canu

teein canu ateinaauruhane coina. Nena nichata janojoin cuhane ichanareeunni,” naain aina nerelanaa nichaanune rai beebeje Jesoso.

Saantiaao aina Joaan nebaacha bajai

(Mr 10.35-45)

²⁰ Nii janate, Jesoso rene turuha uhe Sebedeo comasai, rai calaohichuru Joaan, Saantiaao, naaonjoainuri aina. Turuhinte, nii calaohichuru rai atiin chaelai ichaa Jesusone coina nacatiha neseonriaane jana:

²¹ “Chate jerequicheta,” naain caje bajaa Jesusone janate: “Inae ii Cojoanonaa que turuhane bana, atiin ii raotono nichajai que nelauriaa leijiinne jana, ii jaabiji nichajai que nelauriamiinche caa leeochara,” naa Jesoso raine janate:

²² “Cha bajaachene, coatiha coitucuhin bajaheeiche. Necairichanaa abaantarichaaunine rijijieeinna necairichanaa abaantana nainequiche,” naain acauru caje bajaa Jesusone janate: “Abaantana nainichaanu,” naain tonoraauruhane jaun:

²³ “Nii necairichanaa abaantana nainequiche niqui. Nete laen, canu raotono nichajai que, canu jaabiji nichajai que, naaonjoaain nelauriana naineneeiche, nitohanai rai tihanune coina nenihanune jaun. Banihateein ichaalu Ofane jaancuruhacha raite, tenojoin niha cureein,” nae acauru rai Jesoso.

²⁴ Nii Jesoso caje bajaa Sebedeo calaohichuru nebane aonaainne, nii coroatajai ita nejeraauru que nejeratihacaanu nii lechooncaain aina nerelanaa nichaanune.

Nii jaunte,

²⁵ canacaanu cotijjaain canacaanu rai: “Inarate rai cachaauru cairichaaeriin, acaauru amurijiriin niha nocohetiin neeuruha Cana Coaunera coitucuhichuru curuaanaacurune coitucuhiche.

²⁶⁻²⁷ Nete laen, inara nitohaneein nenea naineneeiche. Aihana jaun, chunocoha inara jana leeochoauru amurijiriin nenea coaucane, leeochoauru coroatajanemiin. Jana, chunocoha leeochoauru amurijiriin nenea coaucane, rai letononeein neeine.

²⁸ Nitohaneein nihanune coinane cau turuhin neeun canu- Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaaunne. Coatiha carai quiicha latei tein niha cachane coina cau turuhaaun. Canune, cachaauru rai nelatichaaunne coina letononeein neeun. Canune, osa caje nichotiha arajii cachaaurune coina ohin cacoichana que coretiha cureeunni,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

*Coroatajai maosa rautaa Jesosone
(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)*

²⁹ Inae Jerico caje amuhacaanune janate, Jesoso caaijie uure arajii cachaauru.

³⁰ Nii janate, bero cuhane babaecooruha coroatajai maosacurune jaun, acaauru rohan situha cuha Jesosone aonaain: “Canacaanu Curuaanaa Rabiri nefoerateneein nenea, tana cairichaojoaain canacaanu coaraaine,” naauruha ehequiine janate,

³¹ aitocuruhane caohateeuruha cachaaurune jana, que rutaain tonijjaain ehehequiin: “Canacaanu Curuaanaa Rabiri nefoerateneein nenea, cairichaojoaain canacaanu coaraau,” naauru janate ecu inacuhin acaauru cotijjaain:

³² “Chatohanai inara rai ichacaaunne jeriquiche,” naain acaauru caje bajaa Jesusone janate:

³³ “Conoha canacaanu notanena jerichaanura Curuaanaa,” naauru jana,

³⁴ cairichaojoaain acaauru coaraane jaun, biji que acaauru nota dadaa Jesusone rijieeoritiin inae conoha acaauru notane jaun, Jesoso caaijie uure, nii coroatajai maosacuru.

21

Jerosaleen turuha Jesusone

(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Inae Jerosaleen catainajeein leinjii nese Betafajee ichtatane ucuunno- Oliboneein acaauruhacha curuaatei rohan turuhacaanune janate, aina nerelanaa nichaanune caje coroatajai letoae Jesoso.

² “Chajaain taa niita canaacha coarajei ne-seu cunichuche. Ecute, cositenojoneein leinjiin bene, leinjiin curuaanaa narejeen, naaonjoaain borocuru eruriquicheein. Chaen inae eruna-jaaichene, carai cajiha acaauru cosichuru rututaain uhanajaauche.

³ Inae uhanajaaichene jana, chunocaa inara caje bajaane: ‘Latenaaca curuaanaane jaunna amanajaacaanu. Enate jelaiha acaauru cainaratereein,’ naain uhanajaauche,” naain letoanajae Jesoso.

⁴⁻⁵ Nitohanihalu:
“Sioon cocoaichacuru,
joaenreen rijijieein nena inara *Rey*
coaracuche.

Acate, inara rene turuha uhe
 leinjiin boro laaojoiro ichoae.
 Cabario ichoae amuuruha
 leeochoauru curuaanaacurune saijieeinte,
 leinjiin boro
 anajiin tabai ruhacaera
 narejeen laojoiro ichoae uhe,”
 naain been laenaalu *profeta* inoensine
 nainaane coina ailu.

⁶ Niritiin acaauru letoaa Jesusone jaun cuuruha
 nii coroatajai aina nerelanaa nichaanune caje
 cunacaaurune janate, nii been letoanajaane riji-
 jiein,

⁷ rai narejeen aina boro eruhin, nichoae cajione
 maritaain amanajaain, Jesoso rai tenajaaunruha
 aina nerelanacaaurune jana, nichoae lautoroaain
 cue Jesoso.

⁸ Nii janate, najiniha neeure arajiin cachaauru.
 Acaauru tabaaaurute, bero cuhane acaauru ca-
 jione maririjiacoaaure. Jana tabaaaurute, ajaena
 raain, najiniha meriaacoaaure.

⁹ Jana, ichoachaniha cunacaaurute, acaauru
 caaijie cunacaauru aina corojeein eheehequiin:

“*Rey* Rabiri ichoala corooaecuruhine.

Raotojoein turuhine acaneein nenea rijijiein
 Cana Curuaanaa- Cana Coaunera letono.

Dedeeune maajeein Cana Curuaanaa corooae-
 curuhine,” naaure Jesoso que.

¹⁰ Nii Jerosaleen turuha Jesusone coaraainte,
 satiin nii nese sacutaain que suujua rohecaain
 cajihaneei amuhemujueein: “Cha cajena unaa ne
 caa cacha,” naain ita caje bajaain:

11 “Caate, Cana Coaunera ere bera *profeta* Jesoso ne, taolu Calileea nenea Nasarete cocoaicha,” naaure cachaauru.

*Teenforo asajai caje cachaauru sitaa Jesusone
(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)*

12 Nii jana inae Teenforo asaae enoha cuhane jana, najiniha neuruha necoretenacaauru aina acaauru caje coreteraaurune jaunte, jelai caje sitanajae Jesoso. Coriqui coreuruha cachaauru raina jaan rori lachohitiin, ecu serori que necoretiha nenacaauru rorine maajeein lachohitiin:

13 “Cana Coaunera Quiricha cuhanete: ‘Canu lorerite, acaihaniji Canu bajaebajaecuruhane jaan coloherineein nereein,’ naain ne laenanohineein. Nete, inara leinjiin asijiaunanaja coloherineein teeiche,” naain acaauru cotai Jesoso.

14 Nii Teenforo asae, rohan turuhacoaauruha maosacuru, bacosacuru, naaonjoainurine janate, acaauru rautae Jesoso.

15 Nii cojoelanaacojoai ichaain acaauru notaaca Jesusone jana ecu neein coarajeeuruha saseredote curuaanaacuru aina Moisesa rai Cana Coauneraacha tei rauhi que cacha relaaureraauru, naaonjoainurine janate: “Coroaaenjoinemiin *rey* Rabiri ichoala,” naain cojiorichuruha canaanainunru Teenforo asaaene aonaain obajeeinte:

16 “Toon ii rai ereeuruhane aonaaina,” naain bajaare.

Nii jaunte: “Aihanu. Aonacaun. Tana: ‘Canaanainunru, sisinacaaurune maajeein ii coroaecuruhane cointate, caohacha ichaai,’ naain

laenanohineein nenea reretaaichene,” naain acaauru tonorae Jesoso.

¹⁷ Niritoha acaauru raine baihate, ecu acaauru ratiriin, nii nese caje amuhin, Betaniau cue Jesoso, ecu sinihane coina.

Inacaenihane coina iquera cojiotaa Jesusone
(Mr 11.12-14, 20-26)

¹⁸ Inae janone jelaiha neseeu cuhane jana miji-
itohane jaunte,

¹⁹ bero auhaniha niha leinjiin *iquerane* jaun
nichuuntaain coarae Jesoso, inaacane lihane
coina niqui. Nete inacaenihane jaun:

“Inae chabana coaiten inaariheeni,” naa Je-
sosone rijieeoritiin ohe nii *iquera*.

²⁰ Nii coaraainte: “Chasiinna luhecotariin ohe,”
naauruha cojoelatiin aina nerelanaa nichaanune
tabaaurune janate:

²¹ “Esinæ rauhijiriin esenetaain, icharichaa
Cana Coaunerane esenetaain neeichene, caa ena
iquera ichacaaunne amurijiriinte naineriquiche.
Caa ichatane rai: ‘Caalai caje amuhin, cucuana
cuhane cunihun,’ naaichene, nii aitocoichene ri-
jieeoritiin cucuana cuhane cure nii ichatane.

²² Nii rijijieein techu, Cana Coaunera caje cha
bajaaiche, terichaaainne esenetaainne, inara rai
inaraacha bajai tereein Cana Coaunera,” nae aina
nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Cocoinaai letono niha Jesusone
(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³ Nii baiha Teenforo asae enohin cachaauru
relaa niha Jesusone janate, rene turuhin: “Cha-
tohanai Cocoinanacai neeinna neei ii, cato-
hanai ichaaine coina. Chana cocoinanacai

neein ii cocoainae,” naain Jesoso caje bajaaruha saseredote curuaanaacuru aina Joriocuru bichauhenaaurune janate:

²⁴⁻²⁵ “Canuhetonaina inara caje bajanaa jereeun. Cha Joaan letoaelu cacha cojunacatihane coina. Cana Coaunerana letoaalu, ainihane cachaauru letononeeinna aihalu. Canu rai beeichenena, canuhetonai inara rai canu cocoainaera bereeunni,” naain acaauru tonoraa Jesusone janate:

“ ‘Cana Coaunerate letoaelu,’ naacachenete: ‘Chanuna jana esenetaeneichelu,’ nareein cana rai.

²⁶ Niheichu ‘Cachaurute letoaelu,’ nanaa nainihaacache acaauru coasiha. Satiin cachaauru, Cana Coaunera, Joaan letoaalune esenetaauruhallune jaun,” naaure nejesinajeein ita rai. Niritiin ita rerohecaainte:

²⁷ “Coitucuhaacaanu,” naauruha Jesoso raina jaunte acaentonai:

“Aihana jaun chujian canuhetonai, inara rai canu cocoainaera benaa nainihaaun,” naain acaauru tonorae Jesoso.

Coroatajai calaohichuru letoaa leinjiin cachane rijijiei que acaauru relaa Jesusone

²⁸ Nii baihate acaauru rai:

“Tonaquiche jana inara caa erenaa que. Leinjiin cachate coroatajaain neeuruha rai calaohichurune jana, leinjiin rai: ‘Canu calaohi, enene canu ocoana jana amihanenihu,’ naa rai inacane jana:

²⁹ ‘Coatiha curinaaunni’ naain cunaa jerenihane baiha cue nii leinjiin rai calaohi.

³⁰ Nii baiha coaiten, nii rai calaohi coroataja letoane janate: ‘Saan ahi. Inae curichaaunnicha ofa,’ naane saiijeein cuene.

³¹ Chariji inara rai, rai inaca ere tonoraain ni-icha icharatei ichae,” naain canacaanu caje bajaa Jesusone janate:

“Nii ichoaichaniha rai inaca letoanojointe, in-acaacha icharatei ichaain inaca ere tonorae,” naauru janate:

“Nii rijijieein techu, inara aineeichene jana, Cana Coaunera Cojoanonaa que niha cuurureein Roma curuaanaa rai cachaauru cobaraain coriqui bajaaurera aina ene cojoaelorohecuru.

³² Caohachaain rai nichao coreein neeuruha cachaaaurune coina, relanajaa uhalu Joanne jana, inara esenetaeneeichelune jana, Roma curuaanaa rai cachaauru cobaraain coriqui bajaaureraauru aina, nii ene cojoaelorohecuru esenetaauruhalune jaunte, Cana Coaunera Cojoanonaa que neeurureein. Jana inara, coaraquichene saiijeein esenetaain inara ichao coreneeichene jaun, coatiha Cana Coaunera Cojoanonaa que neriheeicheein,” nae saseredotecuru aina Jorioocuru bichauhenaauru rai Jesoso.

Nechu aansaineein ichaonacaauru amihane-nacaauru que cachaauru relaa Jesusone

(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³ “Caa leecha erenaa aonacuche. Leinjiin cachate oba cocana sirihane jaun, bino ichaane jaanu ichaain corihateein, nii baiha ucuuneein rori jae nichoae netiin amihanenacaauru berai-hane coina. Inae satiin besautiaane baihate, rai

leruhin teeuruhane coina que amihanenaa inaa-
reraauru cachaauru rai teein ratiriin amue.

³⁴ Inae tainacaane janate, leruhin rai niicha
teeuruheni teeuruha raine coina letonocuru
letoa nii ocoana erorane jana, cuhin bajaauruha
nii letonocurune jana,

³⁵ tabaauru letonocuru faojaain, tabaauru
atinaain, ajeri que tabaauru bодоosiin, naaon-
joainchuru sonjaaure.

³⁶ Nii jaunte, nitohaneein rai letonocuru
letoaane jana, sonjaauruhane jaun, coaiten
jelai amuritoheriin, enacoauneein letonocuru
letoaane jana, jerichanejeein sonjaaunre nii
amihanenacaauru.

³⁷ Nii letonocuru letoaane naineein sonjatocu-
ruhane jaunte, satononiha rai calaohi letoae:
'Canu calaohi nihane jaunte laen que suujua
acatecurureein,' naain niqui letoae.

³⁸⁻³⁹ Nete inae cuha nii rai calaohine jana
coaraain ecu ita rai: 'Caate laen, nerora calaohi ni-
hane jaun, jitariin cana caje caa rai inaca rainein
nena raa cureein satiin aina nedaane coina.
Coanete sohin jaohacache. Nii banate, satiin cana
rainein nedareein nii rainein neenu,' naain
nii rijia caje mitaain sohin jaore nii amihane-
nacaauru.

⁴⁰ Aihana jaun, inae turuhane bana, cha icha-
reein acaauru aina, nii amihanenaa erora," naain
bajaa acaauru caje Jesusone janate:

⁴¹ "Nii nechu aansaineein ichaonacaauru
cachaauru sohinte jaoreein, cairichaaajoaain
acaauru coaraelanaala. Sohin jaonajaainte,
leechoaauru rai nii amihanenaa tiha cureein,

inae ecu tihane bana rai leruhin niicha taojiaauri teeuruhane coina,” naauru janate:

⁴² “Tana, Cana Coaunera Quiricha cuhane:
 ‘Nii ajeri, loreri ichacuruhane jaanu que nena
 jaolecooruhane jaan que temurateeinte
 loreri jaare nii loreri icharaauru.
 Niine cojoelatohacaanu,
 nitohaneein ichaa Cana Coaunerane jaun,’
 naain laenanohineein nihane reretaain
 aonaquichene.

⁴³ Nitohanihane jaunna inara rai aitoon, rai Cojoanona que neeichene coina tihalune saijieein nii inara rai niicha teilu ruluhin, janijiin niicha ranojoinunru Cojoanonaanu que terichaain Cana Coaunerane jaun.

⁴⁴ Jana canu nii ajeri nichaaunne ichoae comoite raajenihane chalutoroaain nedareein. Jana, canu nii ajerineein chunocoha ichoae comohanunete ajane neein nedareein,” naain raajenihane neque aite Jesoso.

⁴⁵⁻⁴⁶ Niritiin acaauru que aitoa Jesusone que nainacuruhane jaunte, Jesoso mucueratena jerecuruhane saijieein, ichana nainecurene, satiin cachaauru coasiha nii saseredote curuaanaacuru aina Joriocuru bichauhenaauru, satiin cachaauru Cana Coaunera letono *profeta* niha Jesusone esenetaauruhane jaun.

22

Leinjiin rey calaohi nisirihatihane quete cache relae Jesoso.

(Lc 14.15-24)

1-2 Nitohaneeinte coaiten acaauru rai nereretanaa rijijie que cuaain ereerejeein:

“Leinjiin *rey*, nisirihatiha rai calaohine coina beseta ichaane jaunte niqui,

³ rai letonocuru letoae, nii cotihanohichuru cotihacuruhane coina. Nete tonoraelanaala, nii beseta que turunaa jerecurene.

⁴ Nii turunaa jerecurenihane jaunte, enacoauneein rai letonocuru leechoaauru letoae: ‘Inae jatoroainjete ne lenone. Coerenetonanaain nenacaauru nirihurujete soerate. Chajaain beseta bitoaa uucheje,’ naain cotihanaacuruhane janate,

⁵⁻⁶ tonorana jerelanaala nocoana jana cue leinjiin. Jana leechate, rai rucuhete que necoretiha cue. Jana leechoaurute, nii *rey* letonocuru mucuhin atinajaain sonajaaure.

⁷ Nii corenihate jataain obajeein, rai soondarooru letoae acaauru *rey*, nii rai letonocuru sohin jaaoreraauru sohin jaohin, acaauru nese moooruhane coina.

⁸ Inae nitohaneein turunaa jerecureniha niicha cotiharateeurine jaunte, ‘Satiinte niqui inae jatoroain ne, caa nisirihatena beseta. Nete nelatecurenihane jaun turunaa nainecurene nii jauriaanejeein cotihanohichuru.

⁹ Aihana jaun, chajaain nese cataun situnacaauru berooru cuhane cuhecujeein, inaraacha erui cachaauru cotihacuchete, caa nisirihatena beseta bitoaa uuruhine,’ naain rai letonocuru letoae nii *rey*.

¹⁰ Nii jaunte, nese cataun situnacaauru berooru cuhane cuhin, aansaineein ichaonacaauru,

cachaauru caohachaain suujua coaraauru, naaonjoainurine majeein cotihacuruhane jaun, cache que memoe loreri asajai.

¹¹ Inae satiin nii *reycha* tei cajione jiaain neeruha cotihanoichurune jana enohin coaraa *rey* janate, ecu ne leinjiin cache *reycha* tei nisiriha-teeuruhane jaan cocoaione jiaelanaala nenea.

¹² Nii cache raite: ‘Chasiina nisiriatenaa cocoaione satiin rai canuhacha tei jiaeralanaala cau enohite quiicha belaa,’ naa rai nii *rey* jana, ecu inauheneeicha neein aonaje nii cache.

¹³ Niritiinte lenonecuruha cachaaaurune jana coaraneein nenacaauru rai: ‘Caa cache biji aina, rai tijia ichojoaain airiniha nocohenaanau jaoochete, ecu neein chanaaine,’ nae nii *rey*.

¹⁴ Arajiiite niqiu cotihanohi ne; nete coroata-jaaecure janijiin ranojoinunri. Nii rijiicha Cana Coanera Cojoanona,” naain que jaolequiin nenacaauru que cuaain ecu nenacaauru cachaauru rai ereereje Jesoso.

Roma curuaanaa rai coriqui bajaaurera aina iriha Jesusone

(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

¹⁵ Niritiin acaauru que aitoha Jesusone que nainacuruhane jaunte, jelai caje amuhin Jesoso coulurujeeuruhane jaanu leranu arihure ita suujua tacaain fariseecuru. Chelai que aitocuruhane jana, baasoneein acaauru tonoraa Jesusone colurujeeuruhane coina.

¹⁶ Nitohaneein coacuhinte, acaauru ere tonoraeraauru, chaen Erodesi ere tonoraeraauru, naaonjoainuri letoaaure Jesoso

rene, coulurujuueeuruhane jaan lera ariha coritaaauruhane coina. Nii jaunte rene turuhin:

“Cacha relaera, iite iique tonaain iriha cachane tonoraelanaala, esinae rauhijiriin aitiin jeriha Cana Coaunerane rijjijeein ichaoha cachane coina relai, rai suujua caje rocohin cacha relaauruha leechoaaurune rijjielanaala. Chaen nechuhuanacaa cacha ichaone caje coaraain coulurujueneeneine coitucuhacaanu.

¹⁷ Nii jaunna, canacaanu rai beeine jerichaanu. Caohachaana Romanocuru curuaanaacuru curuaanaa- enferadoroacha bajaeratenojoi coriqui *impoesto* tihacachene,” naain bajaure Jesoso caje.

¹⁸ Nete, nechuhuanacaa caairichanaa coacuhin letononeein aitocuruhane que nainaana jaun:

“Casajenetiin cacha caohacha niha nocoetonacaauru, chanuna baasoneein cacairichaa canu coritana coaauquiche.

¹⁹ Canu rai, nii enferadoro rai inaraacha tei coriqui uhaauchena coarae,” naa Jesusone jaun, rai coata caje nena coriqui denario teeuruhane jaun coaraainte:

²⁰ “Chariji coujunaca cau caa ne, rai curuaa aina laenanohineein,” naain acaauru caje bajaa Jesusone jana:

²¹⁻²² “Caate enferadoro coujunacane,” naain tonoraauruhane jaunte:

“Aihana jaun chujian, nii enferadoro raineen nena teeuche enferadoro rai. Jana, nii Cana Coaunera raineen nena teeuche Cana Coaunera rai,” naa acaauru rai Jesusone jaunte inauhenee-icha cojoelatiin ecu Jesoso ratiriin amuure.

Oha cachane baiha ichanaa cachane bajaauruhane

(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

²³ Nii bananeeinte, Jesoso coaraa uure sadoseeocuru tabaauru, oha cachane baiha nacoauneein ichanaane esenetaaurenihane jaun, bajaauruhane coina. Nitohaneein uhinte:

²⁴ “Cacha relaera, Moisesate canacaanu rai aitelu, chunocoha leinjiiniji canaanai sirilanaala rai comasai ratiriin ohane, nii onaa ocoala nii rai ninana autana raa rai comasaineein ne, nii onaa bereeneein tein, nii autana bereetihane coina.

²⁵ Nii janate, cau canacaanu aina neeurelu caainsineein ita nejera nejesinaneein cachaauru. Nii acaauru inanate, leinjiiniji rai comasai aina canaanai sirilanaala ohe. Nete leinjiiniji canaanai sirilanaala ohane jaun, rai nocoala rai, nii rai nautana tein ratiri.

²⁶⁻²⁷ Nete jerichanejeein canaanai sirilanaala oha acaantonaine jaun, que jaurii nocoala rai nii nautana tein ratiri. Nirijieein cuaajeainte satiin ooruha nii ita nejera nejesinaaurune jana, ohe nii ene netonai.

²⁸ Aihana jaun, inae nacoauneein o caje ichanaa cachane bana, chariji comasaineein nereein nii ene, satiin ita nejeraauru comasaineein nihalune jaun,” naain Jesoso caje bajaauruhane jaunte:

²⁹ “Cana Coaunera Quiricha inoausi reretaain niicha ichana nainei coitucuneeichene jaunte, cha coitucuneeichene jaun aitocoiche.

³⁰ Inae ohane caje ichanaa cachane, ene, quicha, naaonjoainuri ita que nesinijerateein neeururinaain, inae Cana Coaunera letono anjera

dedeeu nenacaauru rijijieein neeururichaaaine jaun.

³¹ Tana o caje ichanacuruha onacaaurune que, raaje nujuae caje:

³² ‘Canune, Abaraaun, Isaca, Jacobo, naaon-joainuri Coauneraneen. Aihana jaun, coatiha onacaauru Coauneranihaaun. Canune ichao-hin nenacaauru coauneraneen.’ naain aitohalu Cana Coaunerane reretaain coitucuhichene,” nae acaauru rai Jesoso.

³³ Niritiin sadoseeocuru relaa Jesusone jaunte, cojoelatiin aonajeeure cachaauru.

Jataain leeochoaauru amuritoeriin nelateein tenojoi Rauhi
(Mr 12.28-34)

³⁴ Nitohaneein acaauru relaa Jesusone jana, inauheneeicha aonajeeuruha sadoseeocurune coitucuhinte, ita taojiaaure fariseeocuru.

³⁵⁻³⁶ Nitohaneeinte, leinjiin acaauru caje Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaeraneen nena fariseeo, Jesoso rai:

“Cacha relaera, chariji rauhi cana ichao rai leeochoaauru amuritoeriin jataain nelateineen tenojoin ne,” naain nechu coulurijiane jaan ler-anu ariha, Jesoso caje bajaane janate:

³⁷ “Ii Curuaanaa Cana Coaunera belaihu, ii coichana, ii suujua, ii suujue, iicha coacui, naaon-joain aina cuaritaain.

³⁸ Caritiinte jataain jauriaanejeein cana rai nelateineen nena rauhi beratelu cana rai Cana Coaunera.

³⁹ Nii que jauriineein tenojoite, jerichanetojoein: ‘Chamute cacha belaaïn coaraau, ichaa-jenihane ijiabereeo belaaïne rijitojoein,’ nae.

⁴⁰ Caa coroatajai rauhite, jataain nelateein cana ichao rai tenojoi ne. Acatechu nii Moisesa aitoonjoa rauhichuru cana relaauruha *profetacurune* jaan rauhi temuraneein ne,” nae fariseeocuru rai Jesuso.

Cha caje nefoeratenaa ne Curisito Mesihasi.
(*Mr 12.35-37; Lc 20.41-44*)

⁴¹ Nitohanein jaiti netaojiaain ita aina neeruha fariseeocurune janate:

⁴² “Tonaquiche inara Curisito Mesihasi que. Cha caje nefoeratenaa neeicha ne,” naain acaauru caje bajaa Jesusone janate: “Rabiri caje nefoeratenaneinte ne Curisito Mesihasi,” naain tonoraauruha fariseeocurune janate:

⁴³ “Chasiina jana nitohanihane, que aitoroatiha Cana Coaunera Suujuene jaun: ‘Canu Curuaanaa,’ naelu Rabiri, Curisito Mesihasi que. Chaen techu:

⁴⁴ ‘Canu Curuaanaa raite:

“Cau carohan,

caraotono nichajai que nelauriaau,

ii que nejeratenacaauru amuritiin

ii tijia asaae tenajaanune reentiaaincha,” nae

Cana Coaunera,’

naain belu Rabiri.

⁴⁵⁻⁴⁶ Aihana jaun, chasiina Rabiri caje nefoeratenaa nere Curisito Mesihasi: ‘Canu Curuaanaa,’ naalu rai Rabiri natiin,” naa acaauru rai Jesusone janate, le erenaanejeeiniji tonoraarenihanne jaun, inae nii caje coauneein, caje cha banaanaa jerecurene fariseeocuru.

23

*Fariseeocuru aina, Cana Coaunera rai rauhi que
cacha relaaurera ichao biha Jesusone*

(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

¹ Nii baihate, ecu nenacaauru cachaauru, chaen aina nerelanaa nichaanune, naaonjoainichaanune rai:

² “Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaurera aina fariseeocurute, aitoha nii rauhine jaan belanaala joaenreen cuaain cachaauru relaaure.

³ Atiin acaauru ere tonoraain acaauru aitoonjoa ichacuche. Nete laen caohachaene chaachacuruhane rijjijiein cha ichaquichene, tonaain ereeuruhane nihanatiin, enaacha leechaneein chaachacuruhane jaun.

⁴ Nitohaneeinte, nii chabana nitohanei ichaonaa que ichaonaa naineniha cachane saijiein, cachaauru rai caaintati ichaonaa teeure, nii acaauru nihanatiin nitohanei ichaonaa que ichaonaa naineralanaala.

⁵ Nechu caohacha ichaa nocoetocuruhane coaracuruha cachaaurune coinete, nitohaneein neeure. Nii jaunte, rai naurichuru, rai bijihuru cuhane, naaonjoaain Moisesa rai Cana Coauneraacha tenojoin rauhi laenanohineein nena amaauruhane rautatoore. Chaen techu jataain nelatiha nocoetocuruhane jaan coujunacanu que, cajione ererianohineein nena jiaainne maajeein aihure.

⁶ Nii rijjijiein techu niha lenonena jaanru rori caohachaaauru janijiin ichoae nelauriaain lenoneein, sinacoca asaene maajeein enooruhane, rori caohachaaauru janijiin nichoae nelauriaaure.

⁷ Nitohaneeuruhane jaunte, bero cuhane acaauru que tacaain, acaauru que suujua acateein iriha cachaurune jereein: ‘Cacha relaera,’ naa acaauru rai cachane jereinchuru aihure.

⁸ Nete laen inara: ‘Canu relaera,’ naain inara rai iriha cachane jereein nena naineneeiche, satiin inara ita nejeraneein neeichene jaun, leinjiincha niha inara Relaeerane jaun.

⁹ Niheichu nainiheeeiche chuni rai: ‘Canu inaca,’ naain erenaa nainiheeeiche, leinjiincha niha inara Inaca dedeeune jaun.

¹⁰ Niheichu nainiheeeiche: ‘Canu curuaanaa,’ naa inara rai cachane jereein neeichene, leinjiin Curisito nichaanne inara Curuaanaa neein niha-nune jaun.

¹¹ Nitohanihane jaun, leeochoauru amuritoheriin nena coauca chunocoha inara janane, cha lateein neeuruha leeochoaurune, acaauru coroatajanemiin.

¹² Nitohaneein leeochoauru amurijiriin nena jerenacaaurute leeochoauru fautaain tenojoinereein. Jana leeochoauru fautaain neite, leeochoauru amuritoheriin tenojoinereein.

¹³ Coaraain nainacuche Cana Coanera rai rauhi que cache relaaureraauru aina fariseeocuru. Inarate Cana Coanera Cojoanonaa que nena jerecuruha leeochoaurune caohateraneein neeiche. Inara netonai que ichaonaa naineneeichene jaunte, que ichaauruha leeochoaurune caohateraneein neeiche.

¹⁴ Coaraain nainacuche Cana Coanera rai rauhi que cache relaaurera aina fariseeocuru, autanaauru loreri nihanatiin ruluhin

neeichene jaun. Nitohaneein ichaohichene aninoaeraneeite, Cana Coaunera bajaachene carajaan bajaache. Nitohaneein neeichene jaunte, jataain caseteco coaraa curiquicheein inara.

¹⁵ Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cache relaaureraauru aina fariseeocuru. Inarate chauratane sacuritaain cucuana cuhaneeruru amuhemujeein cachaauru ariiriiquiche, nechu jataain Cana Coaunera esenetaera niha nocoetiin relanajaainchene, coroata saain inara amurijiriin moconajaera cachaneein neeuruhane coina.

¹⁶ Coaraain nainacuche inara maosa rijijieein nenacaauru cachaauru relaeraneein nenacaauru. Inarate chunocoha, Teenforo coreniha cha ichaane coina aitohane sainejeein nii naitonjoa ichaeniha cachane, cha ujuaihoneein nenihane que aitocoiche. Nete laen Teenforo corujele oro coreniha chaachain nihane coina aitohane jana, chatohanai ichaain nenihane cocoaeraane que aitocoiche.

¹⁷ Aaso aina maosa rijijieein nenacaauru cachaauru. Cha jataain inara rai nelateein nenaane orona. Tana nii Teenforo coreniha que banijiaineein niha nii orone jaun, jataain nelateineein nihane coitucuhichene.

¹⁸ Chaen techu: Chunocoha, Cana Coaunera que banijiai lenonecuru mocohichene jaan rori- *altar* coreniha cha ichaane coina aitohane sainejeein ichaenihaane, cha ujuaihoneein nenihane que aitocoiche. Nete laen, nii rori- Cana Coaunera que banijiai iniho mocohichene jaan- *altar* ichoae nena coreniha cha ichaa cachane coina aitocoich-

ene, esinae rauhijiriin nohanelanaala ichaane coina aitocoiche.

¹⁹ Maosa rijijieein nenacaauru cachaauru. Cha jataain inara rai nelateineein ne. Nii Cana Coaunera que banihateein tenojoin inihona, ainihane rorina. Tana nii rori coreniha Cana Coaunera que banijiainein niha nii inihone coitucuhichene.

²⁰ Aihane jaun nii rori coreniha chaachaain nihane coina aitoha chunine, nii roriicha coreniha coatiha icharinaain, nii nichoae nenea corenihane maajeente ichareein.

²¹ Jana Teenforo coreniha chaachaain nihane coina aitohane, coatiha Teenforo corenihacha ichaane coina aitorinaain, Cana Coaunera quene maajeente aitoreein ecu nihane jaun.

²² Jana dede coreniha chaachaain nihane coina aitoha chuninete, Cana Coaunera nelaurianajanein niha dedene jaun, Cana Coaunera quene maajein aitoreein.

²³ Coaraain nainacuche fariseeocuru aina Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaureraauru, inaraacha ichai coitucuhin ichoaeneeichene jaun. Caohacha ichaa nocoetiinte niqui jataain ansiijiin laojoiri niha natiin Cana Coaunera rai teeiche. Nete jataain nelatei Cana Coaunera rai rauhi tonoraain neneeiche. 'Caohacha nejesinaacha ichaain, baaso coacuelanaala neein, cairichaa-joain leeochoauru coaraain, Cana Coaunera ere tonoraain aca jerihane rijijieein que asiin cha ichaelanaala neeuche,' naa Cana Coaunera rai rauhine sainejeein tonoraeneeiche. Nii leeochoa jianelanaala nii rauhi aitoonjoa ichaquichenete caohachae.

24 Inarate, maosa rijijieein nenacaauru cachaauru relaeraneein neeiche. Jataain ansijin laojoiriniha natiinte niqui tonoraain niha cachane jereein neeiche. Nete jataain banejelanaala baaso ichaain neeichene coaraain coitucunaa naineneeiche.

25 Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cache relaaureraauru aina fariseeocuru. Inara cache coritaera nequichenete, acau cohichene jaan janoriicha culeequiche. Nete cuhanai culejeneeichene jaun jataain calanine cuhanai. Nii rijiicha inara suujua cuhanai, inara suujua cuhane coacuhin baasoneein cache basijiaauhin, inara amute cache caje cha chunaain, naaonjoaainchene jaun.

26 Cha coitucuelanaala nitajenaa neein nenacaauru fariseeocuru. Jauriaanejeein nii acau cohichene jaan janori culeequichene rijijieein, nii inara suujua cuhanai itolere baaso ichaquichene jaan caaun calanineein niha inara suujua cuhanaine jaan jaochete, somaraain neeiche.

27 Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cache relaeracuru aina fariseeocuru, aiha atanebana airichai nichajaine rijijieein somaraain, jana asaun itolere onaa bucuuru calani sirihane rijiicha inara suujua cuhanaine jaun.

28 Nii aiha atanebanane rijijieeinte, cachaauru nota rai, inara jaberocohacha cache caohacha tocohaneein inanacae. Nete, inara suujua cuhane casajenetiin, cache coritaeraniha caohacha ichaa nocoetiin aichene jaun, leinjiin calani rijijieein neeiche.

²⁹ Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaeracuru aina fariseeocuru, inaraacha ichai coitucuhin ichaeneeichene jaun. Casajenetohichene jaunte, nechu cacha coritaeraniha, nii inara foerateracuru sonojoihunru *profetacuru*, cacha caohachaaain suujua coaraauru, naaonjoainuri cojunaca ichaquiche ajeri caje, caohatiin itolere que corujueleteein.

³⁰ Nitohaneein ichaainte: ‘Cana foerateracuru jiniichaain ichaohacachelune jana nihane, coatiha acauru coroatajane rihahacache, *profetacuru* sohin jaaoruhane jana,’ naain ereeiche.

³¹ Niritiinte, inara raajenhane, nii inoanlu *profetacuru* sohin jaaoreralu nefoeratenequichene coitucuhiche.

³² Inae nitohaneein nunuheteeurhalu inara foerateracurune jaan besautiaauche.

³³ Acanocuru, acano caje nefoeratenacaauru. Coatiha usi tabai jana caseteco neriquicheeinne caje nichoteriheicheein.

³⁴ Nii coinante inara rene *profetacuru*, cha cojoeluinanaa inaaurera, cacha relaeracuru, naaonjoainuri letoaanune jana, tabaauru sohin jaohin, coroso que tabaauru tein, tabaauru faohariquicheein sinacoca asae tein. Chaen techu, neseuru neseuru nainein arinajariquicheein.

³⁵ Nii jaunte inara, satiin cacha caohachaaauru atinanohichuru coreniha caseteco coariquicheein. Caohachaaain suujua coara Abeli atinaauruhallune que nunuhetein, Cana Coaunera rai jelai tein nena teuruhane

jaan rori rohan nenea *santuario* rohan teein inaraacha soilu- Berequihasi calaohi Sacariasi que tiaaajoaain, caseteco coaraa curiquicheein.

³⁶ Esinae rauhijiriinte nitohanihane coreniha, caseteco coaracurureein caa enene nenacaauru cachaauru,” nae Cana Coaunera rai rauhi que cache relaaunera aina fariseeocuru rai Jesoso.

Jerosaleen cocoaichacuru coreniha chanaa Jesusone

³⁷ Niritohane baihate: “Cairichaaajoaache Jerosaleen cocoaichacuru, inara rene Cana Coaunera letonocuru *profetacuru* sohin jaohin, Cana Coaunera ere beracuru bodoosiiche ajeri quene jaun. Araai saaine niqui, ii cocoaichacuru ranaa jereeun, nitaro asae calaohichuru taojiaa ataoharine rijijieein. Nete canu esenetaeneeichene jaun canu rene unaa jereneeiche.

³⁸ Aonacuche. Ena caje coauneein, inae inara aina nerihaaunni. Aihana jaun, inae nerinaain inara beraicha.

³⁹ Inae nacoauneein canu coariheeicheein, turuhanune bana: ‘Caa ena turunaa Cana Curuaanaa coroaecuruhine satiin chauratane que nenacaauru cachaauru,’ nariquicheeine que tiaaajoaain,” nae Jesoso.

24

Nitajerichaaain Teenforone biha Jesusone (Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Inae Teenforo caje mituhin jelai caje amuhane rai niha Jesusone janane, rohan nichuuntaacoain

caohatiin ichanohiniha nii Teenforone coara-caanu aina nerelanaa nichaanune.

² Nii jaunte: “Caohatiin ichanohiniha caa Teenforonena coarajeeiche. Esinae rauhijiriine inara rai aitoon, coatiha nii leinjiinniji ita ichoae neri-naain caa ena inaraacha coarajei ajeri, inae satiin nitajerichaaine jaun,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Nacoauneein tururichaain Curisitone bajaauruha aina nerelanacaaurune

(Mr 13.3-23; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Nii baihane, Oliboneein acaauruhacha curuaatei ichatane ucuunno cuhacaanu, ecu turuhin jelai lauhecoha Jesusone jana, rohan nichuuntaacaanu aina nerelanaa nichaanune. Nitohaneein rohan nichuuntaainne:

“Canacaanu rai nii chaitoonjoan beeenene jerichaanu Curuaanaa. Chabana nacoauneein cau tururiquiin. Chatohanaicha inae turuhe lalajeeine jana, ii turu cojoinaca beraneein coarichaahunin, inae saaelalajiha cana janonaane bana,” naain caje bajaacaanune janate:

⁴ “Caohachaain necohalajiin neeuche, nabana inara coritaauruha chunocohacurune coataara.

⁵ Arajii cachaaurute, canu niha nocoetiin inara coritana jerecureein: ‘Canune Curisito Mesihaseeunra,’ naainte, arajii cachaauru coritaaurureeincha.

⁶ Niha sonaana cau, tajiha, naaonjoaaine coitucuhichene, jiaonriha nesoonetohichenera, nitohanihate cureein nii ajinihara. Nete, nitohanihane nihanatiin, jaiti cana janonaa satono que turuenerereincha.

⁷ Nejelau lauri nenacaauru ainate, sonaana que neeurureein leeocho lauri nenacaaurura. Nejelau atane que nenacaauruniha natiinte, leeocho atane que nenacaauru aina sonaana que neeurureeincha. Chaen techu, itolere sacuritaain niha mijetenane jana, araai laurii atanecuru que niha cureein carorara.

⁸ Nitohaneeinte nunuheca cureein, inae cana cojoanonaa satono que turuhelalajihane jana, jataain inaderaauruha cachaaurune jaan cojoanonaara.

⁹ Nii jana inarate tenojoiniha curiquicheein cocoinanacaaihuri rai, inara faojoaain, inara atinaain, naaonjoaain inara teeuruhane coina. Chaen techu, satiin cachaauru, canu coreniha inara que nererojoecaeriin neeurureeincha.

¹⁰ Nii banate, arajii canu esenetaera niqichene, inaraacha esenetai jianeein, ita que nererojoecaain, nejesinajeein ita colurujueein ita teriquicheein cocoinanacaaihuri rai.

¹¹ Arajiiite *profetaniha* nocoetiin turuhin namute cachaauru coritaaauruhane, acaauru esenetaaurureein arajii cachaauru.

¹² Nitohaneeinte, jataain baaso coacuhin inae ita belaihuruhane jianeein niha cuurureein cachaauru.

¹³ Nete laen, nii niicha esenetai esenetaane nunuhetihane caje coauneein, jerichanejeein satono que tiaain sacuera nichotereeincha.

¹⁴ Caa ena nena ichaonaa erenaa raotono quiicha beebejei Cana Coaunera Cojoanonaate, satiin chauratane sacuritaain benojoinereein, satiin cachaauru inae coitucuuruhane jana,

besaute que turuha cana cojoanonaane coinara.

¹⁵ *Profeta* Danieriicha laenailu reretaain coarate nii coitucuhin nichotena nainereein. Aihana jaun, inae nii Teenforo asaae jelai teein Cana Coaunera que banijiaain *altar* ichoae ecooca Cana Coaunera que nejeratenaa casicheine coaraquichene,

¹⁶ Jodeau nenacaauru sorooruhine ichatane ucuunno que cuhincha.

¹⁷ Jana, rai loreri janori ichoae nena, jiaonriha fahin rai rucuhele raane.

¹⁸ Jana rai nocoana jana nena, jiaonriha rai nenajau cauhin rai cajione ranaa coaucane.

¹⁹ Jataainte cairichaojoaaurureein nii cojoanona que turuhane bana ausurineein nenacaauru enecuru, sisihajeein canaanai sirichaauru enecuru, naaonjoainuri.

²⁰ Cana Coaunera bajaauche, nabana jelarona bana, niheichu nebetacanaa cojoanona, naaonjoain bana niha nii sorohichene jaan cojoanonaane coataa.

²¹ Nitohaneinte niha cureein jataain necairichanaa tabai, cana necoauna caje coauneein nii chabana niha nitohanaine que airijiin niheichu nerinaain nii baiha.

²² Jana, nii cojoanona sarotiaeniha Cana Coaunerane, satiin cachaauru nichotena nainecururihei. Nete, atiin sarotiareein, janijiin niicha ranojoihunru belaitohane jaun acauru coreniha.

²³ Chunocoha inara rai: 'Caute ne Curisito Mesihasicha. Chajaau tejian coanicha,' naa inara raine, jiaonriha esenetaaichene.

24 Turuururichaain inara rene casajeeuru *profetaniha* nocoetonacaauru aina Curisito mesahasiniha nocoetonacaauru. Nitohaneein turuhinte, itolere cojoelanaacojoai ichacurureein, janiijin Cana Coauneraacha ranojoinunrune maajein coritana nainecuruhane coritacuruhane coina.

25 Nitohanihane ajinihane inara rai beeun, caje coitucuhin nainaan ichaohichene coina.

26 Aihane jaun, inara rai: 'Nota tajiha cacha arerote ne,' naauruhane nihanatiin jiaonriha cuhichene. Niheichu: 'Nocoa caute ne nasiincha,' naa inara rai chunine, jiaonriha esenetaaichene.

27 Charijieein teinti, enoto mitu nichajai caje jilenetoha jiacane enoto soo nichaae cuhine, satiin coanojoi ne. Nii rijijieeinte, satiin coanojoiniha cureein, inae nacoauneein cau turuhanu acaihaniji Cacha Calaohineein nejanoanaa nichaaunne bana.

28 Charijieein teinti, niha caanii setune que fauha ichotarine caje coitucuerae. Nii rijijieeinte coitucunojoinereein turuhanu canu Curisitonichaaunne bana.

Tururichaain acaihaniji cacha calaohineein nejanoanaane

(Mr 13.24-37; Lc 21.25-33; 17.26-30, 34-36)

29 Inae nitohaneein niha nii necairichanaa tabai cojoanonaane janate, nocohenaneein nerotoreein enoto cono. Atene netonaite, conohane jianereein nii cojoanonaa bana. Jana arasi-jieeurute, dede caje naluurureein. Dedeu nenacaauru nihanatiinte nerurujuaaurureein.

³⁰ Nitohanihane janate laen, inanacareein dede caje inae fauha uhanu canu acaihaniji Cacha Calaohineein nenea nichaaunne bera. Nii jana, satiin chauratane sacuritaain nenacaauru cachaaurute, jataain coasinacaun chanaain coaracuruhane janane, dede sacari jana uhin fauha ureeunni acaihaniji Cacha Calaohineein nenea nichaaunne, jataain necaohachaain itolere ichana naineein nelateein.

³¹ Nitohaneein turuhinne canu letonocuru anjeraauru letoareeunni, tonijiaain jaaiha toteein, satiin chauratane sacuritaain, itolereenein satono tinonoritiin nenacaauru janijiin canu ranojoinunri cachaauru taojiaauruha canu raine coina.

³² Aihana jaun, caa uhera que inara relaanune jaan que nerelaauche. Charijieein teeinti, inae rai nunecuru caohatonanaain alohacoaain ujuanihane caje, inae cataainjia ajaanaane coitucuhiche.

³³ Nii rijijieein, caa inara rai caitoonjoa tocohanihane coaraquichene, inae turuhelalajihanu acaihaniji Cacha Calaohineein nejanoanaa nichaaunne que nainacuche.

³⁴ Esinae rauhijiriinte, jaiti ooreniha caa enene nenacaauru cachaaurune jana aicheein.

³⁵ Dede aina chauratanete nitajeeurureein. Nete laen, nitajenereein, caa caitoonjoa nainaane reetiaain, canu ere.

³⁶ Coatiha laen nihei chuni, rai cojoanonaa aina, 'Naaonjoain rijiu tiaainte aicheeincha,' naain nii coitucuera. Niheichu, Cana Coaunera letonocuru anjeraauru dedeeu nenacaauru nihanatiin coitucuuruhi; niheichu canu- Calaohinichaaune sai-

jieein coitucuhaaun canuhetonai. Acaihaniji canu Inaca Cana Coauneraachate, nii coitucuhin ne.

³⁷ Nihalu Nohene bana aihalune tocohaneeinte aicheein, inae nacoauneein turuha urichaaunni acaihaniji Cacha Calaohineein nenea nichaaunne cojoanona que turuhane bana.

³⁸ Coaracuche nachuhinti, jaiti uheniha elo tabaine jana, rai bote cuhane fauhin enoha Nohene que tiaaajoaain, raotojoeein lenoneein, acau cohin, necohansajiaain, naaonjoauruhalu cachaaurune.

³⁹ Nejetaote laen, urichaaain elo tabaine coaaujeeurenihane jana, uha elo tabaine jaun jetao, jitariin acaauru joocalu ne. Nii rijijieein nech, coohatejeeurenihane cachaaurune jana, nacoauneein turureunni acaihaniji Cacha Calaohineein nejanoanaa nichaaunne.

⁴⁰ Nii turuhanune rijieeoritiinte, ocoana jana neeurureein coroatajai cachaauru. Leinjiinte, amanojoinihane jana, leeocho ratirinojoinereein.

⁴¹ Nii jana, coroatajai enecurute, tutune jaa neeuruhane jana, leinjiin amanojoinihane jana, leeocho ratirinojoinereein.

⁴² Nitohanein: 'Cuu tiaainte, turuha ureein canu Curuaanaa,' naain coitucuneeichene jaun, tururichaaunnine que nainaan ichaaоче.

⁴³ Charijieein teeinti, leinjiin cacha: 'Cuu tiha janotiine janate turuha ureein cau asijiauto,' naain coitucuhane que nainaane jaun, nii chuni rai loreri asae enohane jerelanaala caohatiin rai loreri beraihane jaun, nenere basijiaera. Nii rijijieein inara netonai jatoroaain neeuche.

⁴⁴ Aihane jaun, Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanonaa nichaaunne turu cojoanonaa coitucueeneichene jaun, inara netonai nainain jatorain canu cohacuche.

Fatoroon ere tonoraain nenea cacha aina, fatoroon ere tonoraelanaala nenea cacha
(Lc 12.41-48)

⁴⁵ Cha teeinti letoaain ratiriha rai fatoroonne tonoraain, inae cuu tihane jana rai loreri asaae nenacaauru cachaauru coroaate,

⁴⁶ nii jataain raotojoein neeine, nii letoaain ratirihane jaan ichajihane jana eruha nii rai fatoronne.

⁴⁷ Nitohaneein rai fatoroon aitoonjoa tonoraain icharate, esinae rauhijiriin satiin rai niicha sirii beraichaneein tereein rai fatoroon.

⁴⁸⁻⁴⁹ Nete laen: ‘Jaitijiecha carajareein rai fatoroon,’ naain nii leeochoauru letonocuru faojaain sonajaain, ajetoriaacuru aina netaojiaain lenoneein ajeein, naaonjoaan,

⁵⁰ cha cohatejelanaala nihane jana turuhane, nii nechu aansai letono casetecareein rai fatoroon,

⁵¹ caseteco coaracuruha nechu cacha coritaa Cana Coaunera coitucuha nocoetonacaaurune rijijiein. Ecute catu rioneein chanareein,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

25

Lechooncai ranunaauru ichanohi que erenaa

¹ “Cana Coaunera Cojoanonaate, aihuruha lechooncai ranunacuru nisirihatena beseta quene rijijie. Nii lechooncai ranunacurute, rai cono

erene que mocohin nenea amaain, nii nisirihateneni cohaca cuure turu jana raauruhane coina.

² Nii lechooncai ranunacuru caje, saoquii ranunacurute, niicha ichai que caohachaain coacuelanaala icharaauru ne. Jana, leechoaauru saoquii ranunacurute, jataain nainaan niicha ichai icharaauru ne.

³ Nii saoquii cha coacuelanaala nenacaauru ranunacurute, rai cono amaauruhane saijieein, nacoauneein noitecuruhane jaanu erene amaaurere.

⁴ Nete laen, nii saoquii jataain nainaan nenacaauru, rai cono amaauruhane choae tacaain, le botichananaain rai noinu erene amaature.

⁵ Nitohaneein cuuru jana, jaiti turueniha nii nisirihatenine jaunte, inae siniitoruhane jaun, satiin sinihure nii ranunacuru.

⁶ Nii janate, inae dede catai rijiu: 'Inae uha nii cacha nisirihateneni. Chajaain que tacaain raachera' naain toniha eheeonane jaunte,

⁷⁻⁸ nimichucutaain rai cono noitecuruhane jana, nii saoquii cha coacuhelanaala nenacaauru ranunacuru, nii saoquii nainaan cono noinu que erene uhaurera rai: 'Atiin canacaanu sihuchoe aansijiin, nii inara cono noi erene quera. Inae saa rai noi erenene jaun, jaca canacaanu conone jaunne aitocooanura,' naauruhane janate:

⁹ 'Nainihaacanuta. Inara sihacaanune, canacaanu rai nihanatiin nerihane coalanaalata. Chajaaincha que necoreteeuruhane jaun cuhin, coretenichuchera,' naaure nii rai cono noinu amaain cunacaauru ranunacuru.

¹⁰ Nete nii rai cono noinu erene coretiha cuuruha nii saoquii cha coacuelanaala nenacaauru

ranunacurune jana, inae turue nii nisirihatenei cacha. Nitohaneein turuha nii cacha nisirihateneine janate, aina jiniiquiin loreri asae enooruha beseta que nii saoquii ranunacuru nainai nenacaaurune jana inae nefue acujua.

¹¹ Nii janate, inae nii acujuaniha turuhin: ‘Curuaanaa, atiin canacaanu rai acujua joaracaaune canacaanu netonai enohacaanu,’ naauruha nii saoquii ranunacuru cha coacuelanaa nenacaauru, rai cono noinu coretecuruhane caje turuhinne janate:

¹² ‘Esinae rauhijiriin inara coitucuhanune coalanaala,’ nae acaauru rai nii curuaanaa. Nii rijiichate cureein Cana Coaunera Cojoanonaa.

¹³ Aihana jaun, itolere bana nii que nainai jatoroain ichaaoche, ‘Naaonjoai janonaa banate aicheein. Cuu tiariinte aicheein,’ naain coitucue-neeichene jaun.

Cachauru rai coriqui tein ratiricha fatoroon rijiicha Cana Coaunera Cojoanonaane (Lc 19.11-27)

¹⁴ Cana Coaunera Cojoanonaate, leinjiin cacha coriajai atane cuhane jaun, rai cachauru cotijiaain, acaauru que coriqui beraichatera rijijie,

¹⁵ leinjiin rai saoqui oaraacai coreneein nenea coata caje coriqui te. Jana leeocha raite, coroata oaraacaain te. Jana leeocha raite le oaracaain te, le cachauru rai coretena nainecuruhane jeeonijihanaain teeinte amue.

¹⁶ Nii saoqui oaraancaain raera cachate, nii coriqui que rucuhale coreteein, que necoreteein saoqui oaraancaain nii coriqui jojoe.

17 Jerichanejeein techu, coroata oaraacaain niicha rai jojoe nii coroata oaraancaain raera cacha.

18 Nete laen, nii le oaraancaain raera, niicha bajei atane jachu cuhane nii rai fatoroon tenojoi coriqui asi.

19 Nii baiha carajaain catiaainte, inae turue nii acaauru curuaanaa coriqui teein ratiricha. Nitohaneein turuhinte, nii acaauru rai niicha tei coriqui coreniha acaauru rebe bajae.

20 Nii saoqui oaraancaain raerate ichoaichaniha turuhin: 'Curuaanaa, nocoha taolu canu rai, saoqui oaraancaain iicha tei coriqui. Nocoa chaen leeocha saoqui oaraancaain jooacaune jaan,' naain, nii coriqui niicha jojoi tiha nii rai cachane janate:

21 'Jataain caohachate ichaaicha, jelai amuritoriin nenea beraichaneein ii tereunnicha. Aihana jaun, chajaain caloheri asaae enoote jiniiquiin rachoojihacara,' nae nii curuaanaa.

22 Nii baihate turue, nii cacha coroata oaraacaain coriqui raera. Nitohaneein turuhinte: 'Curuaanaa, nocoa taolu canu rai coroata oaraancaain iicha tei coriqui. Nocoa chaen coroata oaraancaain jooacaunne jaan,' naa nii coroata oaraacaain raera cachane jana jetaote:

23 'Jataain caohachate ichaaicha, coroatajajei aina caohachaaain erenaa tonoraain ichaine jaunne, jelai amuritoherii beraichaneein ii tereunni. Aihana jaun, chaajaain caloheri asaae enoote, jiniiquiin rachoojihaca,' nae nii curuaanaa.

24 Nete laen, nii le oaraancaain raera cacha turuhin: 'Curuaanaa, nechua aansai cachaneeine jaun, temueneeine jaunru jelai caje temule

raain, ii ocoananelanaala nenacaauru caje niha-natiin temule raain,

²⁵ naajoaaine jaunna ii coasiha, atane jachu cuhane ii coriqui asihun. Nete cau ne nii ii coriqui,' naain nii coriqui cainaa nii cachane jaunte:

²⁶ 'Iite, canu cacha baasoneein bajeriti cacha neei. Inae raotojoein canu temulenelanaala nena niha natiin raain, canu ocoananelanaala nena caje temule raain naajoaanune coitucuhine saijieein,

²⁷ chanuna chaen, canu coriqui amaain tenei banco cuhane. Bana nitohanihane jana nihane, canu turuneeine nii banco cuhane neein nejoocane jaanne maajeein rareeun,' nae nii curuaanaa.

²⁸ Niritiinte, ecu nenacaauru rai: 'Caje nii le oaraancai niicha sirii coriqui ruluhin, nii lechoonca oaraancaneein siricha rai teeuche.

²⁹ Nitohaneeinte, siricha rai jataain jelai amuritoheriin tenojoinereein, jelai amuritoheriin sirihane coina. Jana, cha sirilanaala nenaate, acaihaniji niicha sirii, jitariin caje ruluerareein.

³⁰ Aihana jaun, caa canu cacha baaso cha coitucuhi mucuhin, naain airiniha nocohenaanau jaochete, ecu neein mainajeein chanaaine,' nae ecu nenacaauru rai.

Rucuhenoinerichaain baaso icharaauru aina caohacha icharaauru ichaone

³¹ Inae rai cono caohacha que conohin, rai anjeraauru cataaun uhin turuhin rai rori- trono ichoae nelauriaanu canu Cana Coaunera Calaohineein cacha caje nejanoanaa nichaaune banate,

³² satiin lauri lauri nenacaauru cachaauru turu-urureein canu acatiha. Nitohaneein nacatiha turuuhane janate, carenerocuru caje, jelai teein cabraauru leruha carenero beraichane rijijieein,

³³ raotono nichajai que, nii janijiin niicha ranojoihunru- rai cachaauru teein, najaabiji nichajai que nii rai cachanelanaala nechu aansaneein nenacaauru tereein.

³⁴ Nitohaneein jelai tihacoaain lerunajaainte, nii raotono nichajai que nenacaauru rai: ‘Chajaauche cajiha satiin, nii canu Inaca rausiaeno-joinnein neiniquichene. Chajaauchete, cana rai chauratane coaunaane caje coauneein, inara que banihateein canu Inaca Cana Coauneraacha rucujuei Cojoanonaa que ichaohiche.

³⁵ Inarate, mijitichaaunne canu coroaatein, cooirichaaunne acau que cacocaain, canu nesurunaja colane amuhemuhecaunne, canu nesurunajaanu teein,

³⁶ lanaa canu rai cajionene, carai cajione teein, cunaitichaaunne turuhin cacoharaain, caresero cuhane nihanune jana, turuhin canu coaraain, naaonjoaain canu rai nelateein nerejetocoiche,’ narichaaunni acaauru rai canu Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaune. Niritocoaun acaauru raine janate:

³⁷ ‘Curuaanaa, esinaaena mijiteeine ii coroaatein, cocoireeine ii cocoaain,

³⁸ ii nesurunaja colane amuhemuhequine, ichei ii nesurunaja teein, ii cajione colane neeine, ichei cajione teein,

³⁹ cunaiteein, caresero cuhane neein naaonjoaine turuhin ii coaraain, naaonjoa rejetocoaan-

ulura,' naauruha rai nii couluuonojoi suujuaquiin nenacaaurune janate:

⁴⁰ 'Satiin canu nejeraauru cairicheinejeein nenacaauruhacha latei terejetocoichenete, canu rai tiha nii terejetocoichelu,' naain acaauru tonorareein nii acaauru Curuaanaa *Rey*," nae acaauru rai Jesoso.

⁴¹ "Niritohane baihate, nii najaa biji nichajai que rai cachanelanaala nenacaauru rai: 'Naain cacaje amuhin, moconajaera aina rai letonocuru que banihateein ichanohin chabana jacanaa charanejeein nena usi rene cunichuche, nii coina neiniquichene jaun,' naain usi rene letoanajareein.

⁴² Niritiin usi rene letoanajaaante: 'Inarate, mititichaaunne niha natiin, canu coroaatelanaala, cooirichaaunne niha natiin, acau que canu cocoaelanaala, naaonjoa rejetocoichelu.

⁴³ Niheichu canu nesurunaja colane amuhe-muhecaaunne niha natiin, canu nesurunaja tiheeiche. Canu rai lanaa cajionene niha natiin, canu rai tiheeiche. Niheichu cunaiteein, caresero cuhane neein naaonjoaanune niha natiin turuhin cacoharaheeiche,' naanu acaauru raine janate:

⁴⁴ 'Curuaanaa, esinaaena ii coroaatelanaala, cooireeine ii cocoaelanaala, ii nenajanu lateeine ii rai telanaala, cajione lateeine ii rai telanaala, cunaiteein, caresero cuhane neein naaonjoaaine jana turuhin ii coaraelanaala, naaonjoan rejeto-coaanulu,' naain bajaauruhane janate:

⁴⁵ 'Esinae rauhijiriinte, satiin cairicheinejeein nenacaauru cachaauruacha latei teneeichene canu raite nii teneeiche.

⁴⁶ Satiin nitohaneein nenacaaurute, chabana sanaachara caseteco que neeurureein. Jana, coluunojoi suujuaquiin nenacaaurute, chabana sanaachara ichaonaa que neeurureein,' naain tonoranaareein nii acaauru Curuaanaa *Rey*," nae canacaanu rai Jesoso.

26

Jesoso mucuuruhane coina que ereereecuruhane

(Mr 14.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Inae cachaauru rai niritohane nainainte, ni-icha relai nichaanune rai:

² "Nii coitucuhichene rijijieinte, coroata janoi cuhane nereein Fasocoa beseta. Inae laen Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaunne mucuhin teeururichaaain coroso que catinaauruhane coina," nae Jesoso.

³ Nii bananeeinte, saseredotecuru curuaanaa curuaanaa Caifasi loreri asae ita taojiaaure saseredotecuru aina Jorionichaanune bichauhenaauru,

⁴ Jesoso mucuhin, nechu nohanein colurujueein sohin joerateeuruhane que coaacuruhane coina.

⁵ Nejetaote: "Nainihaacache beseta cojoanonaa bana ichacaachene, nabana cachaauru suujua rerohecana coataa," naaure jetao ita rai.

Jesoso ichoaete nejujaaauruhane jaan choohite leinjiin ene.

(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶ Betaniau, “Nabero caje nerautanaa,” naain niicha curuaateuri- Simoon loreri asae niha Jesusone janate,

⁷ ajeri coreti caje ichanohin boticha laajoiri cuhane, le curuhin jujuhin- jataain coretiin ne-naa amaain jetao, rori ichoae lauhecoha Jesusone jana, coturi ichoae nii jujuhi choohite nii leinjiin ene.

⁸ Nii coaraainte obajeein:

“Chanuna jataain coretothane saijieein, catohaneen jujuhi lanaje caa ene.

⁹ Bana jataain coreein que necoreteein, nii rai core coriqui que, cairicheihuru coroatajanelanaala,” naacaanu aina nerelanaa nichaanune janate:

¹⁰⁻¹¹ “Chanuna niritiin caa ene rerohecaache. Jataain canu rai caohachate ichae caa ene. Inae itolere bana inara aina nerihaaunni. Jana, cairicheihurute laen itolere bana neurureein inara aina.

¹² Caa jujuhi choroaha cajabereeo ichoae caa enenete, canu conautecuruhane coina cajabereeo rucuheca ichae.

¹³ Esinae rauhijiriinte, cana rai chauratane sacutaain caa osa caje nichoterichaain cachane jaan que cachaauru relaauruhane jaaunru, caa cajabereeo ichoae jujuhi tiha caa ene quene maa-jeein cachaauru rai ereerecureein. Nitohaneinte, coaunojoinereein itolere bana caa ene,” nae Jesuso aina nerelanaa nichaanune rai.

*Jesoso coulurujiha Jodasine
(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)*

¹⁴ Nii jana, nii aina nerelanaa nichaanune le-choonca coroataja neein nenea Jodasite, sasere-dotecuru curuaanaa coaraa cue.

¹⁵ Nitohaneein cuhin jetaote:

“Inaaojoaain carai coriqui tenaa nainequiche, inara rai Jesoso tihanune coinata,” naain acaauru caje bajaane jana nichata chooncaain coata caje nenea coriqui teeuruhane coina rai aitocure.

¹⁶ Nii jaun jetaote, jelai neeorihane jana inae acaauru rai Jesoso tenaa nainihane jaan que coacuhin jetao, amuhemujue Jodasi.

*Aina nerelanaa nichaanune aina janotiin lenon-
iha Jesusone*

(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹⁷ Inae nunuheca jorerera colane ichanohi faan quihuruhane jaan beseta Fasocoa cojoanonaane janate, Jesoso rohan nichuuntaacaanu:

“Chu Fasocoa cojoanaa nunuhe cojoanotiin que, canaacha quiineni lenone ichacaaunne jereeita,” naain Jesoso caje bajaacaanu aina nerelanaa nichaanune janate:

¹⁸ “Chajaain taa neseeu leinjiin cacha loreri asaae cuhin: ‘Cacha relaerate ichei, “Inae canu cojoanonaa que tihane jaunne ii loreri asaae ureeun, cuu canu aina nerelanacaauru aina Fasocoa beseta bitoaanune coinara,” naain aitoroate ii rai,’ nanichuchera,” naain canacaanu caje tabaauru letoae Jesoso.

¹⁹ Niritiin letoanajaa Jesusone jaun cuhin, nii naitoonjoa rijijieein Fasocoa cojoanotiin que canacaanuhacha quiineni lenone ichacure aina nerelanaa nichaanune tabaauru.

²⁰ Nitohaneeinte, inae nocohecane jana, lechoonca coroatajaain aina nerelanaa nichaanune aina lenoniha ne Jesuso.

²¹ Nitohaneein lenoniha nihacaanune janate:

“Esinae rauhijiriin, leinjiin inara cajete, cacoelaichaneei neeichene saiijeein, caque nejeratenacaauru rai cacolurujueein, acaauru rai caetereeincha,” naa canacaanu rai Jesusone jaunne,

²² jataain inaderaain le cachanichaanune:

“Curuaanaa, canu quenacha aitoi,” naacaanu satiin aina nerelanaa nichaanune janate:

²³ “Caa ojoaichu cuhane faan setejiarichate nii cacolurujueein caetereein.

²⁴ Nitohaneeine, canu que aitiin laenanohineein niha Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhanena rijijieein, Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaunne, nii nainaa cureeunni. Nete laen, jataain cairichaojoareein nii canu colurujuera. Caohatorihalu niqui nitohanesihane ajiniha nejanoaenihalu nii cachane,” naa Jesusone janate:

²⁵ “Cacha relaera, canu quenacha aitoi,” naa nii colurujueranu Jodasine janate:

“Mmmjjjm, nii bajaaine rijijieeinte aicheein,” nae Jodasi rai Jesuso.

²⁶ Nitohaneein lenonichaanune janate, faan mucuhin: “Narihara Cana Coaunera,” naain, cataaun nii faan tatuhin beeune beeuneein aina nerelanaa nichaanune rai teein:

“Caa quihucho. Caate, cajabereeo nenaaneein ne,” naain canacaanu rai teente, jerichanejeein nii faan ichaane rijijieein

²⁷ acau cooruhane jaan curu cuhane, conacai bino mucuhin: “Narihara Cana Coaunera,” naane baiha canacaanu rai nii conacai teeinte:

“Satiin jiniiquiin leruune leruunein caa conacai cooche.

²⁸ Caate cacoichananein arajii cachaauru caohachanu que canuhacha ichaneni cojunacanein chorohi jaonjoinereein. Acate arajii osaonacaauru que suujua acaterichaaine coina orichaaunine cojunacane.

²⁹ Nena laen, inae nacoauneein inara aina jini-inquiin, caa oba caje ichanohin conacai coenereein, Ofa Cana Coaunera Cojoanonaa que inara aina jiniiquiin neein nii bana ocoonanein nena bino cohacachene reeintiaaajoaain,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Coitucuha nocoetoenerichaain Fedorone biha Jesosone

(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

³⁰ Nii baihane, Quiricha Inoaensi cuhane laenanoineein nena salmo tabaauru que nenatichaanune nainaain, Oliboneein niicha curuateeuri ichatane ucuunno que cuhacaanune janate:

³¹ “Enene cojoanotiin cuhanete, satiin inara, Canu esenetaain canu que jaaequiin neeichene jianein, ita caje riaaneriquicheein, Quiricha inoaensi cuhane:

‘Carenero beraicha sohin jaaoruhane janate, ita caje riaaneeurureein niicha beraihuri carenerocuru,’ naain canu que aitiin besihalune rijijieein.

³² Nena inae ohanune caje ichanacaunne, inara ajiniha Calileea cureeunni, ecu nacoauneein jini-iquiin nenea coinara,” naa Jesusone janate:

³³ “Ii esenetaain ii que jaaecooruhane jianeein, neeuruha leeochoaurune nihanatiin, coatiha laen canu ii esenetaain ii que jaaecohanune jianer-ihaaunni Curuaanaa,” naa Jesoso rai Fedorone janate:

³⁴ “Esinae rauhijiriinte, enene cojoanotiin cuhane jaiti ereniha ataohari curuaanane ajiniha, nichata saain canu coitucuha nocoetoeneriquiin,” naa Fedoro rai Jesusone janate:

³⁵ “Airihaauni bajaata Curuaanaa. Ii aina curuaaecaain jereraa casohin cajaanuhane coinane nihanatiin, nainihaaun ii que jaaecohanune jianeein ii coitucuha nocoetoenihanunera Curuaanaa,” naa Jesoso rai Fedorone janane, leeochoauru aina canacaanu netonai, nii aitoha Fedorone rijitoein aitocaaunu.

Jetesemanii netiin Cana Coaunera bajaa Jesusone

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶ Nii baihate, aina nerelanaa nichaanune aina jelai caje amuhin, Jetesemaniineein niicha curu-ateuriu cue Jesoso. Inae ecu turuhacaanune janate:

“Cau nelauriaain canu cohacuchena, inara tonohanau tajiha cuhin Cana Coaunera bajani,” naain

³⁷ jiniichaain Fedoro, coroatajai Sebedeeo calaohichuru, naaonjoaihunri amaain jataain nererojoecaaajoaain naonaain jetao, jataain inaderae Jesoso.

³⁸ Nitohaneein inaderaain jetaote:

“Jataaine onaanajaanu rijitocojoaain casuujua cuhane inaderaaunra. Cau nedaain, canu jiniichaain ichaaojoein cacohacuchera,” naain ratirinajaan jetao,

³⁹ acaauru caje, nita cuhin neseonraain atane que coturi temetaain jetao: “Ofa, icheine aitoon. Bana ii jereeine jana nihane, caa necairichanaa tabai caje canu rocohi. Nena canuacha jerei rijijiein ichaaine jereneun. Ii jereeine rijijiein ichaainene jereunra Ofa,” naain Cana Coanera bajaane nainaan jetaote,

⁴⁰ jelaiha cuhin nii neeuruha aina nerelanacaaurune jaau turuha Jesusone jana jetao, najiniha sinihuruhane jana erunajaan jetao Fedoro rai:

“Chanuna canu aina leratojoein, sinilanaala ichaaojoein nenea naineneeiche.

⁴¹ Sinilanaala ichaaojoein neein Cana Coanera bajaauche, nabana chatohanai que nesaruhin neeichene coataa. Inara suujuate niqai aitona naine, nete inara jaberoco jataain nii abaantasine,” naain jetao acaauru ratiriin jelaiha nii Cana Coanera bajaane jaan cue Jesoso.

⁴² Nitohaneein inae coroata saain, jelaiha cuhin Cana Coanera bajaane cuhane jetaote: “Ofa, caa necairichanaa tabai canu cojuhin canu coaranu caje canu roconaa jereneeine, ii jereeine rijijiein ichaau,” naain jetao Cana Coanera bajae Jesoso.

⁴³ Niritiin Cana Coanera bajaane caje, nacoaunein jelaiha cuhin, aina nerelanacaauru coaraa cuha Jesusone jana jetaote, jataain banetoe niha acaauru rai sinirenane jaun nimirichaa

acaauru notane jaun, sinihuru jana erunajaane jaun jetao,

⁴⁴ ecu ratirinajaain jelaiha cuhin, Cana Coaunera bajaane nichatasatiha cue, nii jauriaanejeein aitohane rijitoejin Jesoso.

⁴⁵ Nitohanejin jetaote, jelaiha nacoauneein nii neeuruha aina nerelanacaaurune jaun, acaauru rene turuhin jetao:

“Jaitinachura caohacha nainetoejin siniichete. Inae laen, Cana Coaunera coitucuhichuru bijiu tenojoinichaaun, canu Cana Coaunera Calaohi cache caje nejanoanaa nichaaunne cojoanonaa que turuha.

⁴⁶ Chajaain nimichucuchete amuhacachera, inae nichuuntajiha nii acaauru rai caeteraanura,” nae jetao Jesoso aina nerelanacaauru rai.

Jesoso mucuuruhane

(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Niritiin, jaiti aina nerelanaa nichaanune aina ereereeca Jesusone janate, turuha uhe, Jesoso aina nerelanaa nichaanune lechoonca coroatajanejin nena Jodasi, letoanajaauruha saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa, chaen Jorionichaachene bichauhenaauru, naaonjoainurine jaun, enuha, sabere, naaonjoain que biji achunequin nenacaauru arajii cachaauru uhaain.

⁴⁸ Jaiti Jesoso rene turuelanaalate, nii aina cunacaauru rai jetao: “Inae cuu turunaane: ‘Sohara cache relaera,’ naain rai nomeri lohitoreeuni, caje coitucuhin, aca mucuhichene coinara,” naain acaauru rai be jetao.

49 Niritiinte Jesoso rohan nichuuntaain: “So-hara cacha relaera,” naain Jesoso meri lohitoa Jodasine janate:

50 “Cacoelaicha, ii jereeine rijijieein coaraain chatohaneein caetecurumiin,” nae Jodasi rai Jesoso.

Nii janate Jesoso rohan nichuuntaain, Jesoso mucuure nii Jodasi amanojoinuri cachaauru.

51 Nii janate, rai sabere rocohitiin, que nii saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa letono uricho sauhitiin beuhitoa leinjiin cacha, Jesoso aina cunaane janate:

52 “Jelaiha rai curu cuhane, nii ii sabere teeu. Satiin sabere que sonajaain jaaoreraaurute, sabere que acaauru netonai sonojoiniha cuurureeincha.

53 Tana ena canu Inaca caje bajaanune, canu rai lechoonca coroata lauriin anjeraauru letoanaa nainiha, acaauru aina canu coreniha ita sooruhane coinane coitucuhine.

54 Nene naineneen nitohanai ichacaaunne. Inae rai Quiricha inoaksi cuhane, catohanein caetecururichaaanne que aitiin laenaeratihalu Cana Coaunerane nainane nihane jaun,” naainte nii mucuha unacaauru rai:

55 “Chanuna necha aansai cacha mucuha unaa tocohanein, sabere, enuha, naaonjoainuri que biji achunequiin canu mucuha uhiche. Co-joanoonetojoeine inara notaracaae, Teenforo asaae cachaauru relaa nenajacoon. Nii saijieeinte, canu mucunaja queneeiche,

56 inae nitohaneriquicheeine que aitiin, rai *profetacuru* que laenaeratihalu Cana Coaunerane nainaaichene coina,” naa acaauru rai Jesusone

janate, ecu jelai ratiriin, satiin sorohacaanu aina nerelanaa nichaanune.

Niha chatohanaine rucuherraneein nenacaauru Jorioocuru bichauhenaauru acatiha niha Jesusone (Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Nitohaneein Jesoso mucuhinte, saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa Caifasi loreri asaae amaaure nii mucuureraauru. Nii janate, nii Caifasi loreri asaae ita taojiaain neeure Moisesa aitoonjoa rauhi que cacha relaaurera aina fariseeocuru.

⁵⁸ Nitohaneein, inae Jesoso amaauruhane janate, nita acaauru coarajeein cuujueein sacuhin, Caifasi loreri chaje rohan neeuruha Teenforo beraichacurune jaaun, ecu acaauru aina enohin lauhequiin, jelai caje coaaneein Jesoso coaraje Fedoro: “Chatohanerichaaincha,” naane jaun.

⁵⁹ Nii janate, nechu jataain nohaneein, colurujueein Jesoso atinaeratecuruhane jaanu que coaacure saseredotecuru curuaanaacuru, chaen niha chatohanaine rucuherraneein nenacaauru Jorioocuru bichauhenaauru, naaonjoainuri.

⁶⁰ Nete, nitohaneein arajii cachaauru colurujeeuruha nohaneene saijieein, nii chatohaneein teeuruhane jaanu lera erusichurene. Nii jaunte inae satononiha corootajaain nimichuhin:

⁶¹ “Esinaete chuhisi: ‘Nainichaaun caa netaojiaain Cana Coaunera coroaecuruhane jaa coloheri Teenforo chamuhintiin, nichata janojoein cuhane

jerichanejeein michuhanunera,' naain erenaja-
quera," naauruha nechu nohaneein colurijihane
janate, inauheneeicha acaauru aonaje Jesoso.

⁶² Nii jaunte laen nimichuhin:

"Chanuna ereneei iitonai. Esinaena rauhijiriin
aitoine jaunna caa ii colurujeeuruha," naain caje
bajae saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa,
nete inauheneeicha aonaje Jesoso

⁶³ Nii jaunte rai nacoauneein:

"Esinae rauhijiriin, Cana Coaunera coreniha
beeinena jereeun. Iina esinae Cana Coaunera
Calaohi Mesihaseei," naa rai saseredotecuru cu-
ruaanaacuru curuaanaane janate:

⁶⁴ "Esinae rauhijiriinte, acanichaaunne que
aitohicha. Canu Cana Coaunera Calaohi cacha
caje nejanoanaa nichaaunnena, coarajeeichene
jana canu Inaca itolere ichana nainera Cana
Coaunera raotono nichajai que lauhecreeun-
nicha. Chaen techu, dede sacari jana uhin fauha
uhanune coariquicheeincha," nae nii sasere-
dotecuru curuaanaacuru curuaanaa rai Jesoso.

⁶⁵ Nii jaunte obaecane cojunacaniha rai ca-
jjione romaromaain:

"Nechu jataain Cana Coaunera baijiaate, cari-
tiin ere caa cacha. Cha nenacaaenneeina coaraain
cana rai colurujuera laterihacache. Inae inara ne-
tonai, Cana Coaunera baijiaeraanu rijitiin irihane
aonaquiche.

⁶⁶ Tonaquiche jana inara, caa naitoonjoa que,"
naa rai leeochoaauru rai janate:

"Esinaete chuhisi, aca colurujeeuruhane jaan
ujuaihone. Aihane jaun ohanete caohachae,"
naaure.

⁶⁷ Niritiinte, nomeri colunecuruha tabaaaurune jana faohacure leeochoauru.

⁶⁸ Jana leeochoaurute:

“Chajaain aihane, ii Mesihazineeine, caa ii so-
era cojoeluinaaura,” naain rai nomeri faojoaain
soore.

Jesoso coitucuha nocoeteniha Fedorone
(*Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15, 25-27*)

⁶⁹ Nii tonohanau, ecu airiniha lauhecoha Fe-
dorone janate, rohan nichuuntaain:

“Iitonaite, Calileea cocoaicha Jesoso aina nere-
jetohilu,” naa leinjiin ene coseenraneein nenaane
janate:

⁷⁰ “Nii aitohine jaan cache coitucuhaaun,”
naain satiin aonajeeuruha ecu nenacaurune
urichoo suujue Fedoro.

⁷¹ Nii baihate jelai caje amuhin, rijia acujua
rohan cuha Fedorone janate, coaiten coaraain:

“Caa netonaite, Nasarete cocoaicha Jesoso aina
nena ne,” naain leeochoauru rai biha leinjiine
janate:

⁷² “Esinae rauhijiriin, Cana Coaunera
notaracaae nii cache coitucuaaunta,” naain
nacoauneein suujue Fedoro.

⁷³ Nii catiariinte Fedoro rohan nichuuntaa-
coaain: “Esinae rauhijiriinte, iitonai aina ne-
naaneein, ii ereecha cajete necoitucuerateeicha,”
naaure nii ecu nenacauru Fedoro rai.

⁷⁴ “Esinae rauhijiriin, Cana Coaunerate coaraje
nii cache coitucuenihanunera,” naain nesuujiha
Fedorone janate, nii rijieoritiin inae ere ataohari
curuaana.

⁷⁵ Nii jaunte: “Jaiti ereniha ataoharine janate, nichata saain cacoitucuhine suujueriquincha,” naalu rai Jesusone coacuhin, jelai caje mituhin amuhin, jataain inaderaain chanae Fedoro.

27

Filato rai Jesuso teuruhane (Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Inae janohane jana jetaote, satiin saseredote curuaanaacuru aina Jorioocuru bichauhenaauru, ita suujua rijitjoeen ita suujuau tacaure, Jesuso sohin jaaoruhane coina.

² Nitohaneein jetaote, Jesuso ichojoaain amaain, Roma cocoaichaneein nena coberenadoro Filato rai teeure.

Oha Jodasine

³ Inae nitohaneein Jesuso cairichaain atinaaururichaanine que nainaain jetaote, jataain inaderaain netojoeete nii coulurujuera Jodasi. Nii jaun jetaote, nii saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa, chaen Jorioocuru bichauhenaauru, naaonjoainuri rai jetao:

⁴ “Osa quene nesaruun, inara rai atinaaichene coina cha ujuaihonselanaala nena cacha teincha,” naain nii nichata chooncai coataneein nena coriqui coretecuruhane jaan cainaa Jodasine jana jetao, ranaa jerelanaala:

“Nihei cha coitucunaa nainihaacaanu nii aina canacaanuta. Iichate nii coitucuujeicha,” naaure jetao Jodasi rai.

⁵ Nii jaun jetaote Teenforo asae nii coriqui ri-
alaaitiin ratiriin jelai caje amuhin raajenhane rai
raro ruluhi ohe Jodasi.

⁶ Nii jana jetaote, nii coriqui raain jetao:

“Caa coriquite, ichana corenihane jaun, leinjiin
calaniheein ne. Aihana jaun, jelai teein Cana
Coaunera rai canaacha tei coriqui curu cuhane,
caa coriqui tenaa nainihaacache,” naaure je-
tao ita rai saseredotecuru curuaanaacuru curu-
aanaacuru.

⁷ Niritiin coacuhin ita suujua tacaain jetaote:
“Atane rocooruha, caje ojoaichucuru jaauruhane
coinane jaan,” naain niicha curuaateuri jelai
coretecure nii coriqui coreniha, niha nejelau
atane caje uhin onaane, cuu tein conautecu-
ruhane jaanu que.

⁸ Nii jaun jetaote, Ichana Batane neein jelai
curuaateure enanetojoein cachaauru.

⁹ Nitohaneente: “Rai core nichata chooncaain
coatanein nena coriqui, Israelitacuruhacha
cainai raainte,

¹⁰ coreniha: ‘Atane rocooruha, caje ojoaichu
ichacuruhane coinane jaan,’ naain acaauruhacha
curuaatei atane coretecure,” naain beratihalu
profeta Jeremihasi que Cana Coaunerane riji-
jieein, nii naitoonjoa nainaaure.

Filato acatiha niha Jesusone

(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-19.38)

¹¹ Inae coberenadoro Filato rene Jesuso amaain
turuaauruhane jana jetaote:

“Iina Jorioocuru curuaanaacuru curuaanaa-
Rey inein,” naain caje bajaa Filatone jana je-
taote:

“Esinaete, acanichaaunne que aitohicha,”
naain Filato tonorae Jesoso.

¹² Nii nainiha jetaote, cuu teein, Filato rai coulu-
rujееuruha saseredotecuru curuaanaacuru curu-
aanaacuru aina, Jorioocuru bichauhenaaurune
jana jetao, cuu inauheneeicha aonajenajae Jesoso.

¹³ Nii jaun jetaote:

“Toon ii que ereein ii coulurujееuruhane aon-
aaina,” naa Jesoso rai Filatone jana jetaote,

¹⁴ cuu inauheneeicha tonoraelanaala aonajian
Jesosone jaun jetao, inae rai tonaain irihane jaanu
coitucue ne Filato.

*Jesoso ateinaauruhane rai neeuruhane
(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)*

¹⁵ Beseta bana naineein jetaote, janijiin: “Acate
caohachae mituhanera,” naauruha satiin cachau-
rune jaan mitai nejesinane caseteco nihane caje
Filato.

¹⁶ Nii bana jetaote, caresero cuhane niha itol-
ere sacutaain cachaauruhacha coitucui Jesoso-
Barabasineeин acaauruhacha curuaatei casete-
coneeinne jaun jetao,

¹⁷ satiin netaojiaain codohacooruha, nii Jesoso
colurujееurera cachaaurune jana:

“Chariji caa coroatajaaihuri caje,
jianichaaunne jeriquiche. Caa Jesoso
Barabasina jianerihanu. Ainihanena caa
Jesoso Mesihaseineeин acaauruhacha curuaatei
jianerihanu,” naain jetao acaauru caje bajae
Filato,

¹⁸ nechu necoelai caaun, nii coulurujееuruha
raine que nainaane jaun.

¹⁹ Niritiin jetaote, nii cha rucuhecane jaan rori ichoae lauhaca Filatone jana: “Jiaonriha chatohaneein nii cha ujuaihonelanaala nena cachea tenaa coaauquine. Janotiine nii cachea coreniha, jataain baasoneein sinicoonni,” naain jetao be-rate rai comasai.

²⁰ Nejetaote, satiin nii cuu nenacaauru cachaauru suujuau tacaure, saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru aina Jorioocuru bichauhenaauru: “Nii Barabasi jianeein nii Jesoso atinaerateeu,” naauruhane coina.

²¹ Nii jana jetaote:

“Chariji jianichaaunne jeriquiche, caa coroata-jaaihuri caje,” naain acaauru caje nacoauneein bajaa coberenadoro Filatone jana jetaote:

“Nii Barabasi que tacaajeein jianeeinena jerichaanu,” naauruhane jana:

²² “Chajana laen ichareeun, caa Jesoso Mesihasee in acaauruhacha curuaatei aina,” naa Filatone jana jetaote:

“Coroso que laen aca teeu,” naaure jetao satiin.

²³ Niritocuruhane jaun jetaote:

“Chatohanai baasona ichae,” naa Filatone jana jetaote:

“Chajaain coroso que teechaau,” naaure jetao tonijiaain ehequiin.

²⁴ Nitohaneein Jesoso jianena jeriha Filatone saijieein, jianena jerelanaala rai suujua rerohecaauruha jelai ichoae jauhecotojoeriin cachaaurune jaun jetao, acau raerateein jetao:

“Coatiha canu, orichaa in caa cachane ujuaihoneein nerinaaunni. Inarate nii ujuaihoneein neriquicheein,” naain jetao, satiin coarajeeuruha

nii cuu nenacaauru cachaaurune jana jetao, rai biji culeje Filato, nii ujuaihoneein nenihane cou-junacaneein, nitohaniha acaauru ichaone jaun.

²⁵ Niritoha acaauru rai Filatone jana jetaote:

“Satiin canacaanune, canacaanu bereecuru aina jiniiquiin, oha caa cachane ujuaihoneein nerichaanuhi,” naaure jetao Filato rai cachaauru.

²⁶ Nii jaun jetaote, Barabasi jianeein, nii baiha Jesoso bisichateein acaauru bijiu teein, coroso que terate Filato.

²⁷ Nii jana jetaote, niha chatohanaine rucuhecuruhane jaan colohereinein nenea-loreri seeonjoa asae Jesoso amaain jetao, curuhacaain netaoji-aain neure satiin coberenadoro rai soodarooru.

²⁸ Nitohaneein teein jetaote, rai cajione rocohin que cajione lanajai curuhacure.

²⁹ Chaen couturi que ojoa caje ichanohin comai lauriaain jetao, rai biji raotono nichajai que otiha teure. Nii baiha jetaote, nacatiha neseeonriaain: “Laraajiin ichaohine Jorioocuru curuaanaacuru Curuaanaa *Reycha*,” naain jetao,

³⁰ couluneeinchuru nii rai niicha teuri otiha que jetao, rai couturi faoha facoaain que ninichaajeeure.

³¹ Nitohaneein mainajeein ninichaajeeuruhane baiha jetaote, nii cajione lanajai, que niicha curuhacuri rocohin, nacoauneein nii rai cajione esine curujuaai amaure coroso que teeuruhane coina.

Coroso que Jesoso teeuruhane

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

³² Inae nii neeuruhane jaan jelai caje Jesoso amaauruhane jaun jetaote, Sirene cocoaicha

Simoon eruhin, que nii Jesoso teeuruhane jaanu coroso baijiaeratecure.

³³ Inae nitohaneein cuhin: “Couturi Bejero,” naain acaauruhacha curuaateihu turuhin jetaote,

³⁴ elonai que jasisii bino que jetao Jesoso co-coaure. Nejetaote, aansijiin cohin aonaain conaa jerene Jesoso.

³⁵ Inae coroso que Jesoso teein jetaote: “Chariji raineeicha nedareein,” naain jetao Jesoso cajione que nocoatijiaaure soodarooru.

³⁶ Nii baiha jetaote, Jesoso asaae nelauriaa-coaain beraihure.

³⁷ Nitohaneein teein jetaote, rai couturiniha nii casetecaauruhane jaan leranu rai curuaa lae-nacure:

Caate Jorioocuru curuaanaacuru Curuaanaa *Rey*
ne.

naain.

³⁸ Cuu jetao techu aina teein, coroatajai asi-jiautooru teeure coroso que, leinjiin najaa biji nichajai que, leeocha rai raotono nichajai que, naaonjoain.

³⁹ Jeloon situnacaauru cachaauru jetaote, couturi jisijisihanaain jetao:

⁴⁰ “Teenforo chamuhitiin, nichata janojoein nacoaauneein michuhin jerichanejeein tiha no-coetona jeree inatiin, chajaain ichaajenihane iji-abereeo ichoterateeu. Esinae rauhijiriin Cana Coaunera Calaohineeine, nii coroso caje faau,” naaure.

⁴¹⁻⁴³ Jerichanetojoein jetaotechu:

“Leeochaauru ichoteratihane saijieein, tana laen raajenihane rai jaberoco ichoteratena nainihane. Aca Israelitacuru Curuaanaa *Rey*

nihane, coroso caje fauhinete cana netonai esenetaacache. Cana Coauneraacha que jaaecohane jaun, chajaain ena ichoteratemiin Cana Coaunera, esinae rauhijiriin niicha belai nihanete, cana netonai esenetaacache. Acate cana rai aitelu, Cana Coaunera Calaohi nihane que,” naain jetao que ninichaajeeure saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru, Moisesa rai rauhi que cacha ralaaureraauru, chaen Jorioocuru bichauhenaauru, naaonjoainuri.

⁴⁴ Nii coroatajai asijiautooru coroso que nenaacauru nihanatiin jetaotechu, nocoeje chanuure.

Oha Jesusone

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

⁴⁵ Nii jana jetaote, enoto chujutoroa caje coauneen, nuna macohi amuritoheriha enotone reein tiaaajoaain nocojoe cana rai chauratane.

⁴⁶ Nii rijieeoritiin jetaote, tonijiaain ehequuin: “Cana Coaunera, chanuna jelai canainatejeei,” naane neein jetao: “*Eli Eli lema sabactani,*” nae jetao Jesoso.

⁴⁷ Niritohane jana, tabaauru ecu neein aonajeeurera jetaote: “*Profeta Irihasi cotihacate aite,*” naaure.

⁴⁸ Nii jana, leinjiin acaauru caje jetaote, soroneen jeluhariin cuhin jetao, sie tocohaneen nena ariin ruhini, elohanti bino sisiaain jetao, jiarana nujua que nujuateen Jesoso ujuae que te, cohane coina.

⁴⁹ Nii jana leeochoauru jetaote: “Coa rohecaate, ichoteratiha uha niicha cotijiai Irihasine coarajihacachera,” naaure.

⁵⁰ Nejetaote, nacoauneein tonijiaain auhaquuin inae ohe Jesoso.

⁵¹ Nii rijieeoritiin jetaote, ecui caje coauneein ocoai cuhin nesoaiheite Teenforo cuhanai bujuaneein nena cajione. Nii jana jetaote, nerurujuaa cana rai chauratanene jana jetao, netatujuacoae ajerichuru.

⁵² Atane banaaurune maajeein, netatujuacoaane jana jetaote, Cana Coaunera coitucueraneein onacaauru cachaauru nihanatiin jetao, o caje ichanajacoaain ichaaore.

⁵³ Nitohaneein jetaote, inae o caje ichanaa Jesosone baiha jetao, Cana Coaunera nese Jerosaleeun cuuruha nii o caje ichananacaaurune jana jetao, coaranaacure arajii cachaauru.

⁵⁴ Nitohaneein uha carorane jana, nihacoaa cojoelanaacojoaine jana coaraain jetaote, jataain nesooonein jetao:

“Esinaete chuhisi, Cana Coaunera Calaochine caa cacha,” naaure jetao, soondarooru curuaanaa aina ecu Jesoso beraiha nenacaauru.

⁵⁵ Nii jana jetaote, caje icharaain netiin Jesoso coarajeeure arajii enecuru Calileea caje coauneein coroatajaneraneein sacuureraauru.

⁵⁶ Acaauru aina jetaote cuurelu Maadala bene Mariha, chaen Saantiaao aina Jose neba Mariha, chaen Sebedeo calaochichuru neba, naaonjoainuri.

Jesoso jaberoco rucuhecuruhane

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.28-42)

⁵⁷ Inae nocohecane jana jetaote, turuha uhe leinjiin Jesoso ere tonoraera coriquihonaneein nena Arimatea cocoaicha Jose.

58 Nii Jose jetaote, Filato coaraa cue, caje Jesoso jaberoco bajaane coina. Nii jana rai Jesoso jaberoco teratiha Filatone jaun jetaote,

59 Jesoso jaberoco raain, lino caje ichanohi shojoera que conajaain,

60 que banijiaain niicha bajarateilu ajeri jachu cuhane Jesoso jaberoco rucujue Jose. Nii baiha jetaote, ajeri que caohatiin nii ajeri jachu bacuujuu fuhin ratiriin jelai caje amue.

61 Nii jana, Maadala bene Mariha, chaen nii leeocho Mariha, naonjoainuri jetaote, nii ajeri jachu Jesoso jaberoco teuruhane jaan acatiha laurijiatiin nedaaure.

Jesoso jaberoco rucuhecuruhane jaan beraihu-ruha sondaroorune

62 Nii cojoanoo, inae nebetacanaa cojoanonaa nihane jana jetaote, Filato coaraa cuure jiniiquiin saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru aina fariseeocuru. Nitohaneein cuhin, inae rene turuhin jetaote:

63 “Curuaanaa, jaiti ichaohane banate: ‘Inae nichata janoha ohane baiha jete, o caje ichanareein,’ naain ererejetoha nii casajeneein ichaonaa cachane quene coaaucaun.

64 Aihane jaun, nii rucuhecuruhane jaan ajeri jachu beraichateeu nichata janoi reentiaain. Ainihanete, janotiin uhin rai jaberoco amaain: ‘O cajete ichanae,’ naain cachaauru coritaurure aina nerelanacaauru. Niite laen, nii jauriaanejeein amurijiriin, jataain banejelanaala casaje nere,” naauruha Filato raine jana jetaote:

⁶⁵ “Caa nitohanei beraichane que nenacaauru soondarooru aina cuhin, caohatiin jerequichene tocohaneein nii ajeri jachu funichuche,” nae acaauru rai Filato.

⁶⁶ Nii jana cuhin jetaote, nii ajeri jachu niha Jesoso jaberocone jaan rai fuera sechaare leinjiin secho que. Nitohaneein sechaain jetaote, ecu beraichanu que soondarooru ratiriin cauha cuure saseredotecuru curuaanaa curuaanaacuru aina fariseeocuru.

28

O caje ichanaa Jesusone (Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Inae situha nebetacanaa cojoanonaane jana, inae ena janohajiha semana nunuhene jana jetaote, Jesoso jaberoco rucuhecuruhane jaan-ajeri jachu coaraa cuure Maadala bene Mariha aina leeocha Mariha.

² Nii jana dede caje fauha anjerane jana jetaote, luhecotariin uhe jataain mijiaainetiin carora. Nitohaneein fauhin jetaote, nii Jesoso jaberoco rucuhecuruhane jaan ajeri jachu fuuruhane jaan ajeri jaberoco raain nichoae lajuuae nii anjera.

³ Nii anjera jetaote, aiha jiacanene tocohaneein jiquihacoha rai jaberocone jana, jataain somajae rai cajione aiha dede sacarine tocohaneein.

⁴ Nii coaraain jetaote, coasina caaun rijijijianein onaa rijiinanaain nedaaure nii beraihurera soondarooru.

⁵ Nii jana jetaote, nii coaraa cunacaauru enecuru rai jetao:

“Jiaoriha casiichene. Inae, nii coroso que teein niicha ateinaauri Jesoso ariha aaichene coitucuhanura.

⁶ Inae cau nihei. Inae nii aitoroetohane tocohaneein o caje ichanaa. Chajaauchete, nii teeuruhalune jaan jelai coarae,” naain acaauru que nii Jesoso jaberoco teeuruhane jaan jelai coarate nii anjera.

⁷ Niritiin jetaote: “Chajaain erojoein cuhin aina nerelanacaauru rai: ‘Inae jetao o caje ichanaa. Calileea cuhin jetaote, inara ajiniha tureein. Ecu jetaote coariquicheein,’ nanichuche. Inara rai bihanune coinane cau turuun,” naain jetao, nii enecuru letoae anjera.

⁸ Nii jaun jetaote, jataain casihuruhane saijieein rachoojoein nii Jesoso atane bana jelai caje erojoein uhin biha uure nii enecuru, aina nerelanaa nichaanune rai.

⁹ Nii jana jetaote, uujueeuuha nii enecurune jana acaauru rohan neeoritiin acaauru rai iriha Jesusone jana rohan nichuuntaain, rai tijia que nebalurucaain cutujuaain jetao coroaacure nii enecuru.

¹⁰ Nii jana jetaote:

“Jiaonriha casiichenera. Chajaain canejareenein nenacaauru rai benichuchete, Calileea cuuruhine. Ecune ita coarichaanuhi,” nae jetao, nii enecuru rai Jesoso.

Niicha coarai beeuuha soondaroorune

¹¹ Nitohaneein biha cuuruha enecurune nainiha jetaote, saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa rai jetao, neseeu cuhin jitariin niicha coaracuri biha cuure nii atane banau Jesoso

jaberoco beraiha nenacaauru soondarooru tabaauru.

¹² Nii jaun jetaote, ita suujuau tacaauruhane coina Jorioocuru bichauhenaauru coaraa cuure saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru. Nitohaneein inae ita suujuau tacaain jetaote, jataain arajiin soondarooru rai coriqui teein jetao:

¹³ “ ‘Janotiin sinihacaanune tonohanaute, turuhin Jesoso jaberoco amaaure aina nerelanacaauru,’ naauche.

¹⁴ Nii jana coitucuhin, chatohaneein inara tenaa coaauca coberenadoro Filatonena, ita suujua tacaain caohaterichaanuhi, nabana baasoneein inara tihane coataa,” naain jetao, nii soondarooru suujuateure saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru aina Jorioocuru bichauhenaauru.

¹⁵ Nii jaun jetaote, nii coriqui raain jerichane-tojoeein nii suujuatenajaaauruhane rijitotojoeein jetao, aitocure nii soondarooru. Nii jaun jetaote, niritiin acaauru coritaaauruhane jaun, eneenetojoeein nii esenetaaure Jorioocuru.

Niicha icharatei ichacuruhane coina aina nerelanacaauru rai aitoha Jesusone

(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁶ Nitohaneein canacaanu rai beratiha Jesusone jaunne, Calillea nii naitoonjoa ichatane ucuunno cuhacaanu lechoonca leinjiin Jesoso aina nerelanaa nichaanune.

¹⁷ Ecu turuhacaanune janate, ecu canacaanu ajiniha niha Jesusone jaun, rohan turuhin jaiti acanihane esenetaaureniha tabaaurune saijieein coroaecaanu.

¹⁸ Nii janate canacaanu rohan nichuuntaain:

“Canu Inaca Cana Coaunerate, chauratane, dede, naaonjoainuri rai cocoainacaineen niha-nune coina caeteein ne.

¹⁹ Aihane jaun, chajaain satiin caa chauratane sacutaain lauri lauri nenacaauru cachaauru relanichuche inara relaanune rijijieeinte, canu ere tonoraera neeuruhine. Chaen, Canu Inaca, canurai calaohinichaaunne, Cana Coaunera Suujue, naaonjoain nichaanune rai canacaanu cachaneein nena jereraauru cojunacatein baotisanajaauche.

²⁰ Chaen inara rai aitonajaaocaaunne rijijieein, nii caitoonjoa tonoraain ichaaoruhane coina relanajaauche. Jerichanejeeinne besautiha cana cojoanonaane reeintiaaajoaain itolere bana inara aina nereeunni,” naain necoe Jesoso.

Cana Coaunera Ere
New Testament in Urarina (PE:ura:Urarina)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Urarina

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Urarina [ura], Peru

Copyright Information

© 2008, Bible League International. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Urarina

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

b7ea44d4-3dbd-507b-9a19-256b56fe9b07